شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (سهامی خاص)

گزارش اقتصادی شاپرک

شماره ۱۳۶

مهر ماه ۱۴۰۵

www.Shaparak.ir

بسم الله الرحمن الرحیم

فهرست مطالب

فهرست شکل‌ها ۶

فهرست جداول ۸

پیشگفتار ۱۱

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه ۱۲

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی ۱۶

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی ۱۷

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱۸

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی ۱۹

۱-۲- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان ۲۱

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی ۲۲

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP ۲۲

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک ۲۵

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک ۲۶

۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک ۲۶

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی ۲۸

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش ۲۹

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها ۳۰

۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت ۳۵

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای ۳۸

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی ۳۹

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور ۴۰

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان ۴۰

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی ۴۵

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور ۴۶

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور ۴۷

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها ۴۹

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه ۴۹

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها ۵۳

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش ۵۵

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی ۶۰

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۱

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۱

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۴

۳-۴- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخداده در شبکه ۶۶

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۸

۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۹

۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۹

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۰

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۴

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۸

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال- هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۰

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال- هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۲

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۴

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی ۸۶

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۷

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۸۹

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی در بعد کشوری ۹۱

۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۶

۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSPدر ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش ۹۸

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۱

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۴

۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۵

۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۶

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۰

۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش ۱۱۳

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۶

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۶

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۷

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸
۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۲۰
۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۱
۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۳
۶- جمع‌بندی ۱۳۰
۷- واژه‌نامه ۱۳۸

فهرست شکل‌ها

شکل ۱–۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت اسفند ۱۴۰۴ ..... ۱۸

شکل ۱–۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰

شکل ۱–۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴ ..... ۲۲

شکل ۱–۲– مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها(میلیون عدد) در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵ ..... ۲۶

شکل ۲–۲– مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵ ..... ۲۷

شکل ۳–۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- مهر ۱۴۰۵..... ۳۰

شکل ۴–۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش– شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۳۴

شکل ۵–۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵ و ۱۴۰۴..... ۳۵

شکل ۶–۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک – مهر ۱۴۰۵ ..... ۳۶

شکل ۷–۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۵..... ۳۶

شکل ۸–۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات –شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۳۷

شکل ۹–۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات – مهر ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵..... ۳۸

شکل ۱۰–۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان – مهر نسبت به شهریور ۱۴۰۵ ..... ۴۱

شکل ۱۱–۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی(هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان – مهر ۱۴۰۵..... ۴۲

شکل ۱۲–۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال – مهر ۱۴۰۵..... ۴۴

شکل ۱۳–۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور – مهر ۱۴۰۵... ۴۶

شکل ۱۴–۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان – مهر ۱۴۰۵ ..... ۴۸

شکل ۱۵–۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) – مهر ۱۴۰۵ ..... ۵۰

شکل ۱۶–۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) – مهر ۱۴۰۵..... ۵۱

شکل ۱۷–۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) (بر حسب ریال) – مهر ۱۴۰۵ ..... ۵۲

شکل ۱۸–۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) – مهر ۱۴۰۵..... ۵۳

شکل ۱۹–۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۳..... ۵۴

شکل ۲۰–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات – مهر ۱۴۰۵..... ۵۶

شکل ۲۱–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ –مهر ۱۴۰۵..... ۵۷

شکل ۳–۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق – مهر ۱۴۰۵..... ۶۲

شکل ۳–۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها – مهر ۱۴۰۵..... ۶۳

شکل ۳–۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵ ..... ۶۵

شکل ۳–۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵..... ۶۵
شکل ۴–۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۵..... ۶۹
شکل ۴–۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها – مهر ۱۴۰۵..... ۷۰
شکل ۴–۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۲
شکل ۴–۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۳
شکل ۴–۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنشها به ازای هر سرویس – مهر ۱۴۰۵..... ۷۶
شکل ۴–۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۷
شکل ۴–۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها – شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۹
شکل ۴–۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها– مهر ۱۴۰۵ ..... ۸۹
شکل ۴–۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان– مهر ۱۴۰۵..... ۹۱
شکل ۴–۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP– مهر ۱۴۰۵ ..... ۹۴
شکل ۴–۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت PSP– مهر ۱۴۰۵ ..... ۹۶
شکل ۴–۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان –مهر ۱۴۰۵ ..... ۹۸
شکل ۴–۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۳ تاکنون ۱۰۰
شکل ۵–۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت – مهر ۱۴۰۵..... ۱۰۵
شکل ۵–۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت –مهر ۱۴۰۵..... ۱۰۶
شکل ۵–۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک – مهر ۱۴۰۵..... ۱۱۸
شکل ۵–۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۲۵
شکل ۵–۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک –مهر ۱۴۰۵..... ۱۲۶
شکل ۵–۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) –مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۲۷
شکل ۵–۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –مهر ۱۴۰۵..... ۱۲۹

فهرست جداول

جدول ۱–۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴ ..... ۱۷

جدول ۱–۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴ ..... ۱۹

جدول ۱–۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴ ..... ۲۳

جدول ۲–۱ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک ۲۷

جدول ۲–۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۴ ..... ۲۷

جدول ۲–۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک ۲۸

جدول ۲–۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک ۲۹

جدول ۲–۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته ۲۹

جدول ۲–۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار– مهر ۱۴۰۵ ..... ۳۰

جدول ۲–۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی –مهر ۱۴۰۵ ..... ۳۱

جدول ۲–۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی – مهر ۱۴۰۵ ..... ۳۲

جدول ۲–۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار – مهر ۱۴۰۵ ..... ۳۳

جدول ۲–۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" – مهر ۱۴۰۵ ..... ۳۳

جدول ۲–۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال – مهر ۱۴۰۵ .... ۳۹

جدول ۲–۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور– مهر ۱۴۰۵.. ۴۰

جدول ۲–۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی – شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۴۱

جدول ۲–۱۴ سرانه استانی کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - شهریور و مهر ماه ۱۴۰۵ ..... ۴۳

جدول ۲–۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور– مهر ۱۴۰۵ ..... ۴۷

جدول ۲–۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی ۵۴

جدول ۲–۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش ۵۵

جدول ۲–۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش ۵۶

جدول ۳–۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها – مهر ۱۴۰۵ ..... ۶۱

جدول ۳–۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها – مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته ۶۲

جدول ۳–۳ آنالیز خطاهای رخداده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - مهر ۱۴۰۵ ..... ۶۳

جدول ۳–۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا –مهر ۱۴۰۵ و ماه گذشته ۶۴

جدول ۳–۵ درصد تراکنش‌های ناتمام رخداده در شبکه پرداخت شاپرک – شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۶۶
جدول ۴–۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش– شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۱
جدول ۴–۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۷۳
جدول ۴–۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۵
جدول ۴–۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۷
جدول ۴–۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP –شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۷۸
جدول ۴–۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال–هیرشمن ۸۰
جدول ۴–۷ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش– مهر ۱۴۰۵ ..... ۸۱
جدول ۴–۸مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP – شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۸۲
جدول ۴–۹ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس– مهر ۱۴۰۵ ..... ۸۳
جدول ۴–۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۸۳
جدول ۴–۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی– شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۸۵
جدول ۴–۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار –شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۸۶
جدول ۴–۱۳ سهم بازار هر شرکتPSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان –مهر ۱۴۰۵ ..... ۸۸
جدول ۴–۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان– مهر ۱۴۰۵... ۹۰
جدول ۴–۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت –شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۹۳
جدول ۴–۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت – شهریور و مهر ۱۴۰۵..... ۹۵
جدول ۴–۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان – مهر ۱۴۰۵..... ۹۷
جدول ۴–۱۸ سهم تعدادکارتخوان‌های فاقد تراکنش هرشرکت ازکل کارتخوان های فعال سیستمی آن– مهر ۱۴۰۵..... ۱۰۱
جدول ۴–۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - مهر ۱۴۰۵..... ۱۰۲
جدول ۵–۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۰۷
جدول ۵–۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۰۹
جدول ۵–۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – مهر ۱۴۰۵..... ۱۱۰
جدول ۵–۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۱۲
جدول ۵–۵ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش– مهر ۱۴۰۵..... ۱۱۴
جدول ۵–۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش–شهریور و مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۱۵
جدول ۵–۷ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار –مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۱۷
جدول ۵–۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار – مهر ۱۴۰۵ ..... ۱۱۹

جدول ۵—۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده —مهر ۱۴۰۵.....۱۲۰
جدول ۵—۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار — مهر ۱۴۰۵ .....۱۲۱
جدول ۵—۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار —شهریور و مهر ۱۴۰۵.....۱۲۳
جدول ۵—۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده —مهر ۱۴۰۵.....۱۲۳

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۳۶ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.

۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.

۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.

٤. بخش«بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.

٥. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، مبنای محاسبه شاخص‌ها در فصل اول تا چهارم تراکنش‌های ۲۰۰ و در فصل پنجم تراکنش‌های ۲۲۰ می‌باشد. در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

رشد نسبت به ماه گذشته
کاهش نسبت به ماه گذشته
بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

*نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهم از نقدینگی

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی	۱۶/۵۴ درصد
نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۸۱ درصد

۲ شاخص‌های عملکردی شاپرک در مهر ماه ۱۴۰۵

آمار عملکردی

تعداد تراکنش‌های شاپرک	۴،۷۲۱،۰۷۷،۳۴۷ تراکنش
ارزش تراکنش‌های شاپرک	۴۴،۵۴۱،۳۴۱،۲۱۵ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش‌ها

رشد اسمی ماهانه مهر۱۴۰۵نسبت به شهریور۱۴۰۵	۱/۰۰٪
رشد حقیقی ماهانه مهر۱۴۰۵نسبت به شهریور۱۴۰۵	-۳/۲۵٪
رشد اسمی ماهانه مهر۱۴۰۵نسبت به مهر۱۴۰۴	۹۸/۱۶٪
رشد حقیقی ماهانه مهر۱۴۰۵نسبت به مهر۱۴۰۴	۵/۰۳٪

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها

ابزار پذیرش اینترنتی	۵/۸۹٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۵۱٪
کارتخوان فروشگاهی	۹۱/۰۱٪
ابزار موبایلی	۱/۵۹٪

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

خرید کالا و خدمات	۹۸/۹۷٪
پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۰۳٪

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

خرید کالا و خدمات	۹۱/۴۹٪
پرداخت قبض و خرید شارژ	۴/۰۲٪
مانده گیری	۴/۴۹٪

ضریب نفوذ منطقه‌ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

کل ابزارها	۱،۹۲۰/۸۰
کارتخوان فروشگاهی	۱،۷۹۸/۲۰
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۰/۱۰
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۲۲/۴۱
ابزار موبایلی	۰/۰۹

سرانه تراکنش‌های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال

کل ابزارها	۷۶/۳۷
کارتخوان فروشگاهی	۶۹/۵۰
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۱۵
ابزار پذیرش اینترنتی	۴/۴۹
ابزار موبایلی	۱/۲۱۴

نفوذ منطقه‌ای کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

بیشترین تعداد	تهران	۱،۷۷۹،۳۱
بیشترین تغییر	خراسان رضوی	۵،۵۵۸
بیشترین سرانه	مازندران	۰/۲۲۶
بیشترین سرانه تعداد تراکنش	سیستان و بلوچستان	۸۱/۲۲

نسبت دهکی مبالغ تراکنش‌های شاپرکی

نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۵۹۷/۱۹

۳ کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۲/۴۹٪
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۹۸٪

سهم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۳/۷۶٪
خطای شاپرکی	۰/۲۴٪
خطای صادر کنندگی	۷/۶۲٪
خطای کاربری	۸۸/۳۸٪

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۱۳٪
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۸٪

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۰۱۰٪
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	۲۱/۸۱٪

۴ شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در مهر ۱۴۰۵

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	فراپردازان آروند امید	۳/۵۴۱
پایین‌ترین میزان	فن آوا کارت	۰/۲۳۸

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۴۹۷٪
پایین‌ترین میزان شاخص	پرداخت نوین آرین	۰/۰۱۷٪

سهم کارتخوان‌های فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال

بیشترین سهم	فن آوا کارت	۴۶/۹۲٪
کمترین سهم	به پرداخت ملت	۶/۱۱٪

ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار

سهم مبلغی	۲۵/۹۸٪ به پرداخت ملت	۱۹/۵۳٪ بانک ملت
سهم تعدادی	۲۲/۲۹٪ به پرداخت ملت	۱۷/۹۵٪ بانک ملت

بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۶/۰۶٪ به پرداخت ملت	۲۱/۶۵٪ بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۶/۸۳٪ به پرداخت ملت	۴۸/۴۳٪ بانک ملت
کارتخوان فروشگاهی	۲۳/۱۰٪ به پرداخت ملت	۱۹/۰۸٪ بانک ملت
ابزار موبایلی	۷۳/۷۴٪ پرداخت الکترونیک سداد	۷۳/۹۵٪ بانک ملی

بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۴۵/۷۱٪ به پرداخت ملت	۳۰/۷۴٪ بانک ملت
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۹/۰۵٪ به پرداخت ملت	۵۱/۹۱٪ بانک ملت
کارتخوان فروشگاهی	۲۰/۷۰٪ به پرداخت ملت	۱۶/۴۱٪ بانک ملت
ابزار موبایلی	۷۴/۶۷٪ آسان پرداخت پرشین	۲۹/۱۴٪ بانک شهر

شاخص هرفیندال- هیرشمن(HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۳،۰۳۲	۱،۴۷۷
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۳،۴۶۶	۳،۴۸۸
کارتخوان فروشگاهی	۱،۳۱۲	۸۴۳
ابزار موبایلی	۵،۸۰۱	۱،۷۴۴

بالاترین سهم بانک‌های صادر کننده از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک شهر	۲۱/۰۴٪
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۵/۲۹٪
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۱۹/۴۲٪

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، درصدی از نقدینگی[۱] که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا اسفند ۱۴۰۴) استفاده شده است.

جدول ۱–۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴

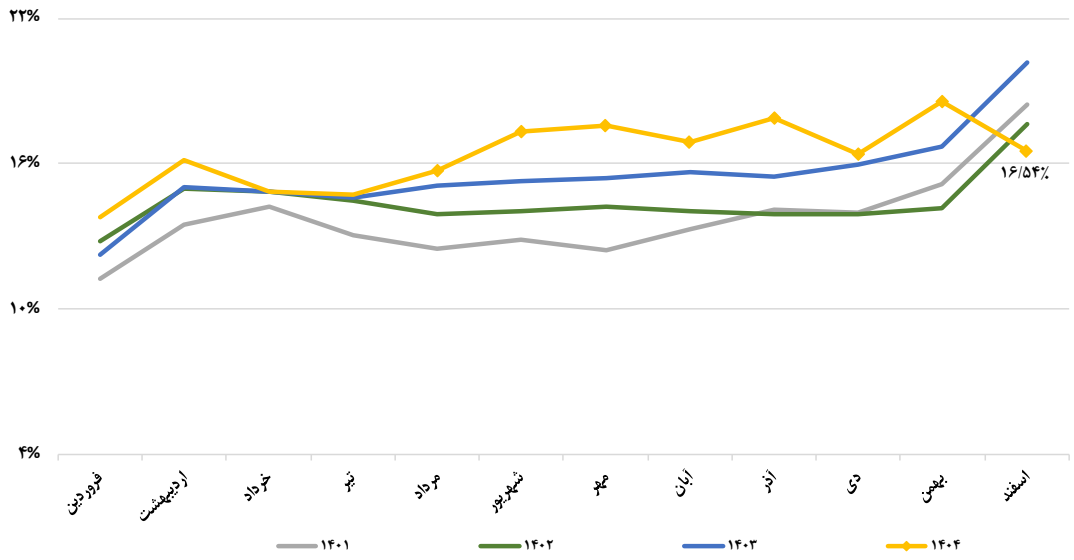
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۹	۱۶/۷۱٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۲۰,۵۳۹,۳۷۲	۲۰/۲۰٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱۴,۵۰۱,۱۸۸	۱۳/۷۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱۷,۳۲۵,۳۷۱	۱۶/۱۳٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱۶,۴۱۶,۸۴۸	۱۴/۸۵٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵,۷۸۳,۳۰۰	۱۷,۰۳۸,۸۶۰	۱۴/۷۲٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰,۱۴۹,۳۰۰	۱۸,۸۶۲,۶۴۳	۱۵/۷۰٪
شهریور ۱۴۰۴	۱۲۴,۰۸۷,۳۰۰	۲۱,۵۱۷,۷۳۸	۱۷/۳۴٪
مهر ۱۴۰۴	۱۲۸,۰۰۹,۱۰۰	۲۲,۴۷۷,۸۷۹	۱۷/۵۶٪
آبان ۱۴۰۴	۱۳۱,۸۴۵,۳۰۰	۲۲,۲۶۹,۱۷۷	۱۶/۸۹٪
آذر ۱۴۰۴	۱۳۵,۳۴۴,۶۰۰	۲۴,۲۰۱,۵۳۲	۱۷/۸۸٪
دی ۱۴۰۴	۱۴۱,۴۹۰,۰۰۰	۲۳,۲۰۸,۳۲۸	۱۶/۴۰٪
بهمن ۱۴۰۴	۱۴۶,۴۰۰,۳۰۰	۲۷,۱۶۱,۵۲۴	۱۸/۵۵٪
اسفند ۱۴۰۴	۱۵۵,۸۱۲,۲۰۰	۲۵,۷۶۵,۰۴۱	۱۶/۵۴٪

[۱] آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در اسفند ۱۴۰۴ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۶/۵۴ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه بهمن ۱۴۰۴، کاهش ۲/۰۲- درصدی داشته است.

در اسفند ۱۴۰۴، ارزش تراکنش‌های شاپرک کاهش ۵/۱۴ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۶/۴۳ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه بهمن ۱۴۰۴ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا اسفند ۱۴۰۴ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۱ لغایت اسفند ۱۴۰۴ در شکل ۱–۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱–۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت اسفند ۱۴۰۴

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۱–۲ ارائه شده است.

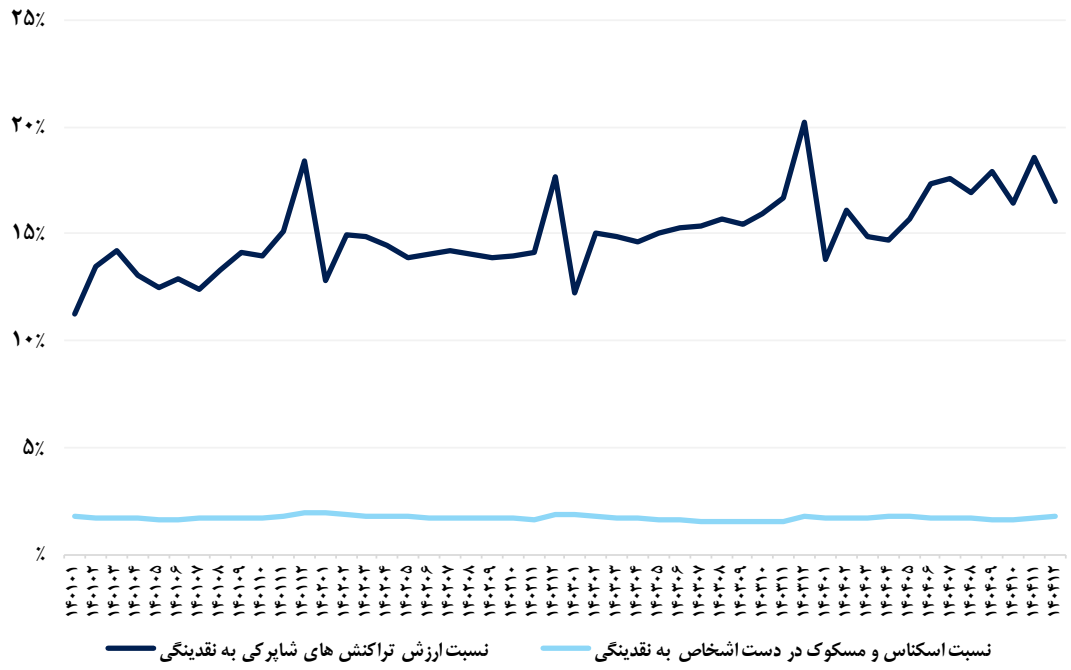
جدول ۱–۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۴ ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۴

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص(میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۱,۷۹۱,۳۰۰	۱/۷۶٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱,۸۲۲,۲۰۰	۱/۷۳٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱,۸۱۸,۶۰۰	۱/۶۹٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱,۹۱۴,۷۰۰	۱/۷۳٪
تیر ۱۴۰۴	۱۱۵,۷۸۳,۳۰۰	۲,۰۶۳,۴۰۰	۱/۷۸٪
مرداد ۱۴۰۴	۱۲۰,۱۴۹,۳۰۰	۲,۱۰۲,۹۰۰	۱/۷۵٪
شهریور ۱۴۰۴	۱۲۴,۰۸۷,۳۰۰	۲,۱۵۲,۰۰۰	۱/۷۳٪
مهر ۱۴۰۴	۱۲۸,۰۰۹,۱۰۰	۲,۱۹۵,۱۰۰	۱/۷۱٪
آبان ۱۴۰۴	۱۳۱,۸۴۵,۳۰۰	۲,۲۰۵,۱۰۰	۱/۶۷٪
آذر ۱۴۰۴	۱۳۵,۳۴۴,۶۰۰	۲,۲۳۰,۴۰۰	۱/۶۵٪
دی ۱۴۰۴	۱۴۱,۴۹۰,۰۰۰	۲,۳۱۹,۲۰۰	۱/۶۴٪
بهمن ۱۴۰۴	۱۴۶,۴۰۰,۳۰۰	۲,۴۷۸,۲۰۰	۱/۶۹٪
اسفند ۱۴۰۴	۱۵۵,۸۱۲,۲۰۰	۲,۸۱۴,۷۰۰	۱/۸۱٪

در اسفند ۱۴۰۴، ۱/۸۱ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در بهمن ۱۴۰۴ افزایش ۰/۱۱ درصدی را تجربه نموده است. در اسفند ۱۴۰۴ میزان نقدینگی با افزایش ۶/۴۳ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱۳/۵۸ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱–۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را طی دوره فروردین ۱۴۰۱ تا اسفند ۱۴۰۴ نشان می‌دهد. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، با وجود نوسانات ماهانه، در مجموع روندی افزایشی داشته و از ۱۱/۲۸ درصد در فروردین ۱۴۰۱ به ۱۶/۵۴ درصد در اسفند ۱۴۰۴ رسیده است. در مقابل، نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در همین دوره روند افزایشی ملایم را تجربه کرده و در مجموع از ۱/۷۶ درصد به ۱/۸۱ درصد افزایش یافته است.

در فروردین ۱۳۹۶، دو نسبت ارزش تراکنش های شاپرکی به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی به‌ترتیب برابر با ۷/۹۶ و ۲/۲۷ درصد بوده‌اند. مقایسه این دو شاخص با فروردین ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی طی دوره مورد بررسی افزایش قابل‌توجهی داشته، در حالی که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی کاهش یافته است. این تفاوت، بیانگر افزایش نقش پرداخت‌های الکترونیکی در مبادلات و گردش نقدینگی کشور طی سال‌های اخیر است.

۱-۲- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری[۲] و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱–۳ روند تولید ناخالص داخلی[۳] به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴ به صورت فصلی ترسیم شده است.[۴]

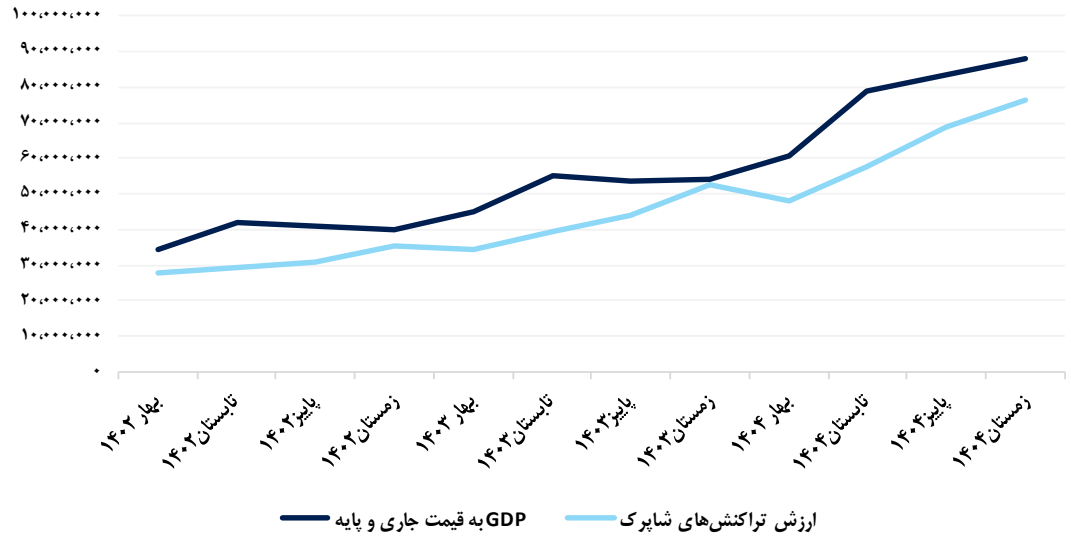
---

[۲] بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

[۳] به واژه نامه رجوع شود.

[۴] آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان۱۴۰۴ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۱—۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفا ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP ، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان[۵] در جدول ۱—۳ ارائه شده است.

[۵] در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان۱۴۰۴ می‌باشد.

جدول ۱–۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان۱۴۰۴

دوره	GDP(میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک(میلیارد ریال)
بهار ۱۴۰۲	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	۲۷,۶۷۰,۸۲۳
تابستان۱۴۰۲	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	۲۹,۱۶۲,۶۷۰
پاییز۱۴۰۲	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	۳۰,۹۳۹,۰۱۰
زمستان۱۴۰۲	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	۳۵,۴۵۵,۲۰۷
بهار ۱۴۰۳	۴۵,۱۸۱,۲۲۳	۳۴,۳۹۵,۵۶۶
تابستان۱۴۰۳	۵۵,۰۸۶,۱۵۶	۳۹,۶۰۶,۲۸۰
پاییز۱۴۰۳	۵۳,۸۰۳,۷۲۵	۴۳,۷۶۵,۶۲۴
زمستان۱۴۰۳	۵۳,۹۶۰,۱۶۲	۵۲,۶۷۱,۱۳۱
بهار ۱۴۰۴	۶۰,۴۵۳,۳۴۳	۴۸,۲۴۳,۴۰۷
تابستان۱۴۰۴	۷۸,۸۹۹,۶۳۳	۵۷,۴۱۹,۲۴۰
پاییز۱۴۰۴	۸۳,۱۸۷,۴۸۲	۶۸,۹۴۸,۵۸۸
زمستان۱۴۰۴	۸۷,۷۱۴,۵۴۷	۷۶,۱۳۴,۸۹۳

**در محاسبات GDP صرفا ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.*

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

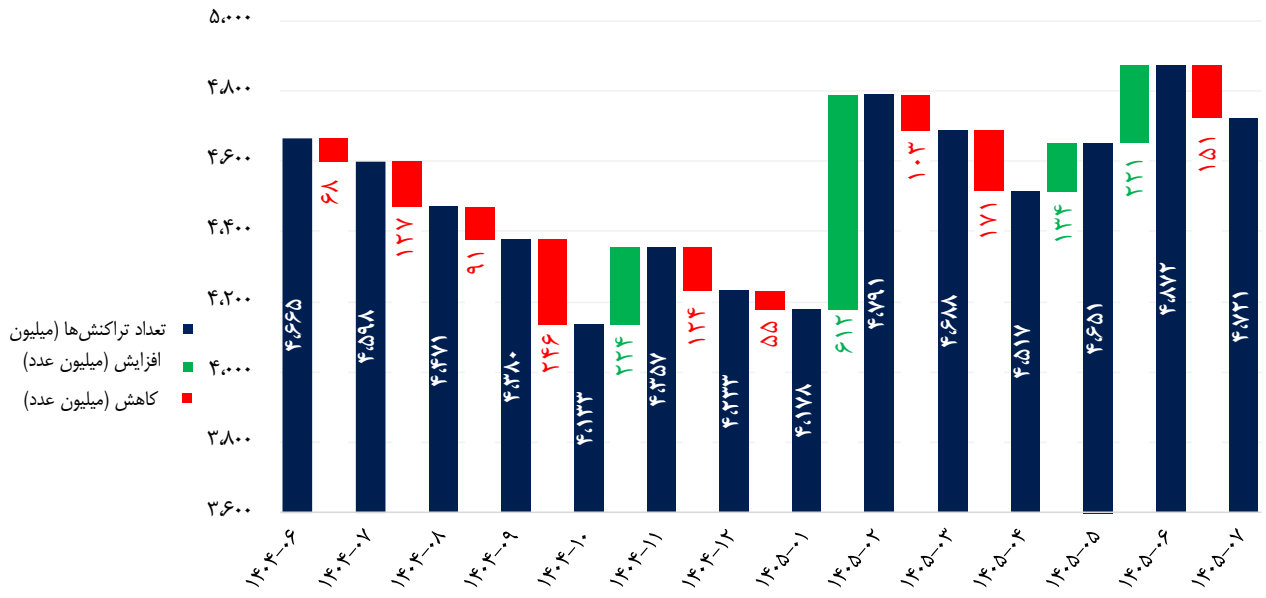
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و ماندگیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

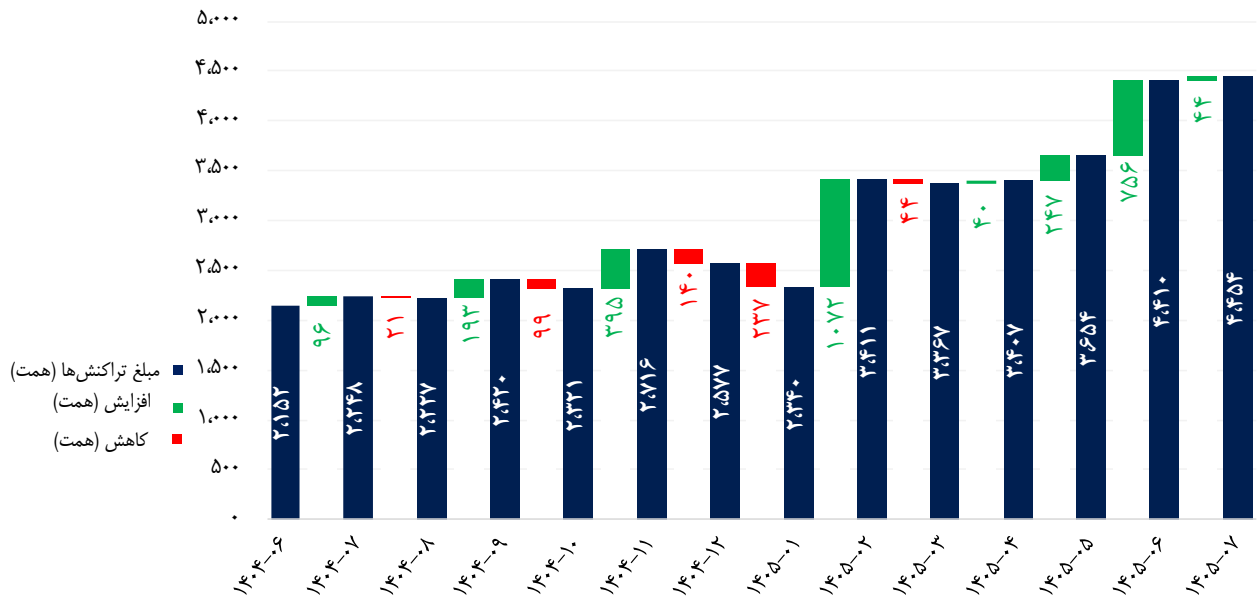
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

درشکل ۱-۲، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۴ ماه منتهی به مهر ماه ۱۴۰۵ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت ۱۴۰۵ و دی ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۱-۲- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها(میلیون عدد) در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۴ ماه منتهی به مهر ماه ۱۴۰۵ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۵ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵

در مهر ماه ۱۴۰۵ بالغ بر ۴,۷۲۱ میلیون تراکنش با ارزش ۴۴,۵۴۱ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به شهریور ماه رشد ۳/۱۰- درصدی در تعداد و ۱/۰۰ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۲-۱ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مهر ماه ۱۴۰۵ و نرخ رشد آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	-۳/۱۰٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۵	۱/۰۰٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مهر ۱۴۰۵ و ماه مشابه سال گذشته به همراه نرخ رشد آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۴

نوع	مهر ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	۲/۶۹٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۷	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۵	۹۸/۱۶٪

بر اساس مندرجات جدول ۲–۲ تراکنش‌های مهر ۱۴۰۵ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۴ از نظر تعدادی ۲/۶۹ و از نظر ریالی ۹۸/۱۶ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی[۱] را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی[۲] و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۲–۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها(میلیون ریال)	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۴۴,۱۰۱,۵۹۲,۸۵۲/۱۶	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۴/۷۹	۱/۰۰٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۶,۰۴۲,۹۶۹,۶۹۷/۴۷	۵,۸۴۶,۸۵۴,۹۷۷/۰۰	-۳/۲۵٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۷۲۹/۸	۷۶۱/۸	۴/۳۸٪

**نرخ تورم ماهانه: نرخ رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)*

همان‌گونه که جدول ۲–۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته با رشد ۱/۰۰ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۳/۲۵- درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۲–۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

[۱] به واژه نامه رجوع شود.

[۲] ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲–۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها(میلیون ریال)	مهر ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۶/۸۷	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۴/۷۹	۹۸/۱۶٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۵۶۶,۵۸۷,۲۲۰/۶۲	۵,۸۴۶,۸۵۴,۹۷۷/۰۰	۵/۰۳٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۴۰۳/۸۰	۷۶۱/۸۰	۸۸/۶۶٪

*تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲–۴ رشد ۹۸/۱۶ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۵/۰۳ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) چهار نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، " ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)"، "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی" و به تازگی "ابزار پذیرش موبایلی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی[۱] در مهر ۱۴۰۵ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲–۵ ارائه شده است.

جدول ۲–۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		
	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
اینترنتی	۷۴۸,۳۹۱	۷۵۶,۷۶۵	۱/۱۲٪
کدهای دستوری (USSD)	۶۱۴	۶۲۴	۱/۶۳٪
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۶۸,۷۰۳	۱۱,۱۱۶,۸۲۷	۰/۴۳٪
موبایلی	۵۰۹	۵۴۸	۷/۶۶٪
مجموع ابزارها	۱۱,۸۱۸,۲۱۷	۱۱,۸۷۴,۷۶۴	۰/۴۸٪

[۱] ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

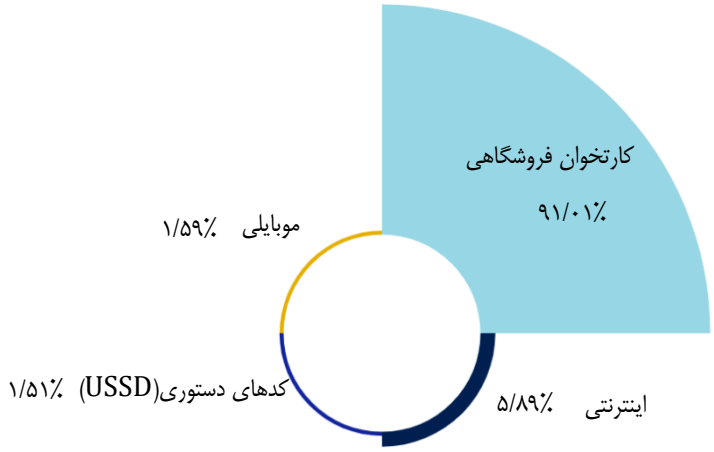
بر اساس جدول ۲–۵ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به شهریور ماه رشد ۰/۴۸ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، افزایش ۰/۴۳ درصدی تعداد ابزارکارتخوان فروشگاهی می‌باشد. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲–۶ ارائه شده است.

جدول ۲–۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار– مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	شهریور ۱۴۰۵		مهر ۱۴۰۵	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
اینترنتی	۷۴۸,۳۹۱	۶/۳۳٪	۷۵۶,۷۶۵	۶/۳۷۳٪
کدهای دستوری (USSD)	۶۱۴	۰/۰۱٪	۶۲۴	۰/۰۰۵٪
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۰۶۸,۷۰۳	۹۳/۶۶٪	۱۱,۱۱۶,۸۲۷	۹۳/۶۱۷٪
موبایلی	۵۰۹	۰/۰۰٪	۵۴۸	۰/۰۰۵٪
مجموع ابزارها	۱۱,۸۱۸,۲۱۷	۱۰۰/۰۰٪	۱۱,۸۷۴,۷۶۴	۱۰۰/۰۰۰٪

۲-۱-٤- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۳–۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۹۱/۰۱ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی ، ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۳–۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- مهر ۱۴۰۵

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲–۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲–۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی –مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
اینترنتی	۷۵۶,۷۶۵	۲۷۷,۸۷۴,۹۱۰	۳۶۷
کدهای دستوری (USSD)	۶۲۴	۷۱,۳۳۱,۴۸۵	۱۱۴,۳۱۳
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۱۱۶,۸۲۷	۴,۲۹۶,۸۲۸,۱۵۲	۳۸۷
موبایلی	۵۴۸	۷۵,۰۴۲,۸۰۰	۱۳۶,۹۳۹
مجموع ابزارها	۱۱,۸۷۴,۷۶۴	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	۳۹۸

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در مهر ۱۴۰۵، ۳۹۸ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۱۴/۶۷ واحدی (۳/۵۶– درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می باشد. در مهر ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با کاهش ۲/۳۹– درصدی از ۳۷۶ تراکنش در شهریور ۱۴۰۵ به ۳۶۷ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ۱۱۴,۳۱۳ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با کاهش ۱۲,۹۳۷/۲۸ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۱۴/۰۵ واحد کاهش نسبت به شهریور ۱۴۰۵ به ۳۸۷ عدد در مهر ماه رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۳۶,۹۳۹ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با کاهش ۱۷,۲۱۶/۱۹ واحدی همراه بوده است. در ادامه طی جدول ۲–۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲–۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی – مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۷۵۶,۷۶۵	۱۰,۶۷۱,۰۵۷,۷۱۸	۱۴,۱۰۰/۸۹
کدهای دستوری (USSD)	۶۲۴	۳۵,۱۴۶,۰۳۱	۵۶,۳۲۳/۷۷
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۱۱۶,۸۲۷	۳۳,۳۴۰,۴۳۰,۰۳۵	۲,۹۹۹/۱۰
موبایلی	۵۴۸	۴۹۴,۷۰۷,۴۳۲	۹۰۲,۷۵۰/۷۹
مجموع ابزارها	۱۱,۸۷۴,۷۶۴	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۵	۳,۷۵۰/۹۲

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در مهر ۱۴۰۵ با کاهش ۵۲۴/۵۷ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۴,۱۰۰/۸۹ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با کاهش ۵,۱۸۵/۱۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۵۶,۳۲۳/۷۷ میلیون ریال به ازای هر ابزار در مهر ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۵۵۱,۱۵۹/۶۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۹۰۲,۷۵۰/۷۹ میلیون ریال به ازای هر ابزار رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با توجه به جدول ۲–۸ برابر با ۲,۹۹۹/۱۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۲۳/۲۰ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲–۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار[۱] پرداخته شده است.

[۱] به واژه نامه رجوع شود

جدول ۲–۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار – مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۱۴۴,۷۰۰	۱۰,۶۷۱,۰۵۷,۷۱۸	۷۳,۷۴۶/۱
کدهای دستوری (USSD)	۱۵۰	۳۵,۱۴۶,۰۳۱	۲۳۴,۳۰۶/۹
کارتخوان فروشگاهی	۹,۱۰۶,۶۵۹	۳۳,۳۴۰,۴۳۰,۰۳۵	۳,۶۶۱/۱
موبایلی	۲۳۱	۴۹۴,۷۰۷,۴۳۲	۲,۱۴۱,۵۹۰/۶
مجموع ابزارها	۹,۲۵۱,۷۴۰	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۵	۴,۸۱۴/۳۷

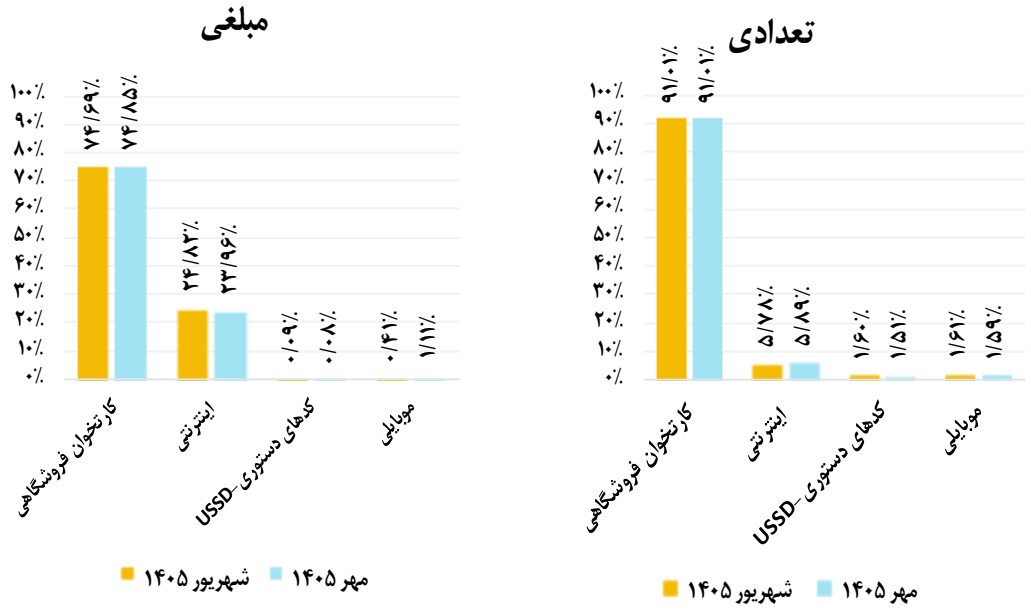
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در مهر ماه ۱۴۰۵ با کاهش ۳۵۶/۱۰ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۷۳,۷۴۶/۱ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) تراکنش‌دار با کاهش ۱۲,۵۳۲/۷۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲۳۴,۳۰۶/۹ میلیون ریال به ازای هر ابزار در مهر ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار در مهر ماه ۱۴۰۵ با افزایش ۱,۲۴۶,۷۹۱/۱۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲,۱۴۱,۵۹۰/۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۲–۹ برابر با ۳,۶۶۱/۱ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۳۱/۵۰ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۲–۱۰ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲–۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" –مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار(میلیون ریال)
اینترنتی	۲۷۴,۵۶۱,۷۰۹	۱۰,۶۷۱,۰۵۷,۷۱۸	۳۸/۸۷
کدهای دستوری (USSD)	۷۱,۳۳۱,۴۸۵	۳۵,۱۴۶,۰۳۱	۰/۴۹
کارتخوان فروشگاهی	۴,۰۹۹,۱۱۳,۳۵۵	۳۳,۳۴۰,۴۳۰,۰۳۵	۸/۱۳
موبایلی	۶۴,۰۰۲,۴۶۱	۴۹۴,۷۰۷,۴۳۲	۷/۷۳
مجموع ابزارها	۴,۵۰۹,۰۰۹,۰۱۰	۴۴,۵۴۱,۳۴۱,۲۱۵	۹/۸۸

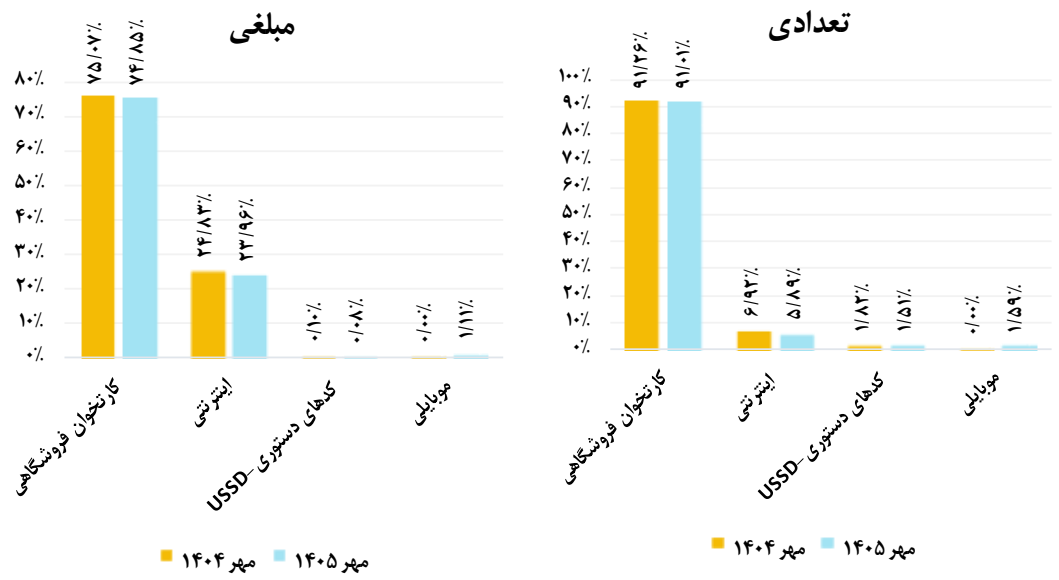
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در شکل ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- شهریور و مهر ۱۴۰۵

همانگونه که در شکل ۴-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۰۱ و ۰/۱۶ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش و کاهش ۰/۱۱ و ۰/۸۶ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) نیز به ترتیب کاهش ۰/۰۹ و ۰/۰۰۷ درصدی مشهود می‌باشد. سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش و افزایش ۰/۰۲ و ۰/۷۰۵ درصدی داشته است.

شکل ۵-۲ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای مهر ۱۴۰۵ و مقایسه آن با مهر ۱۴۰۴ را نشان می‌دهند.

شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵ و ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی در مهر ماه ۱۴۰۵ نسبت ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۲۴ و ۰/۲۱ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب کاهش ۱/۰۳ و ۰/۸۷ درصدی را تجربه نموده است. در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۳۱ و ۰/۰۲ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب افزایش ۱/۵۹ و ۱/۱۱ درصدی را تجربه نموده است.

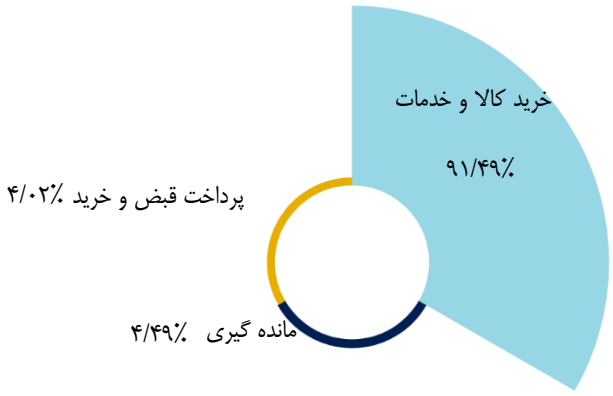
۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و"مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۶-۲ و شکل ۷-۲ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۶-۲ مبین آن است که در مهر ۱۴۰۵، ۹۱/۴۹ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۸-۲ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۲۴۳

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" با ۴/۰۲ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

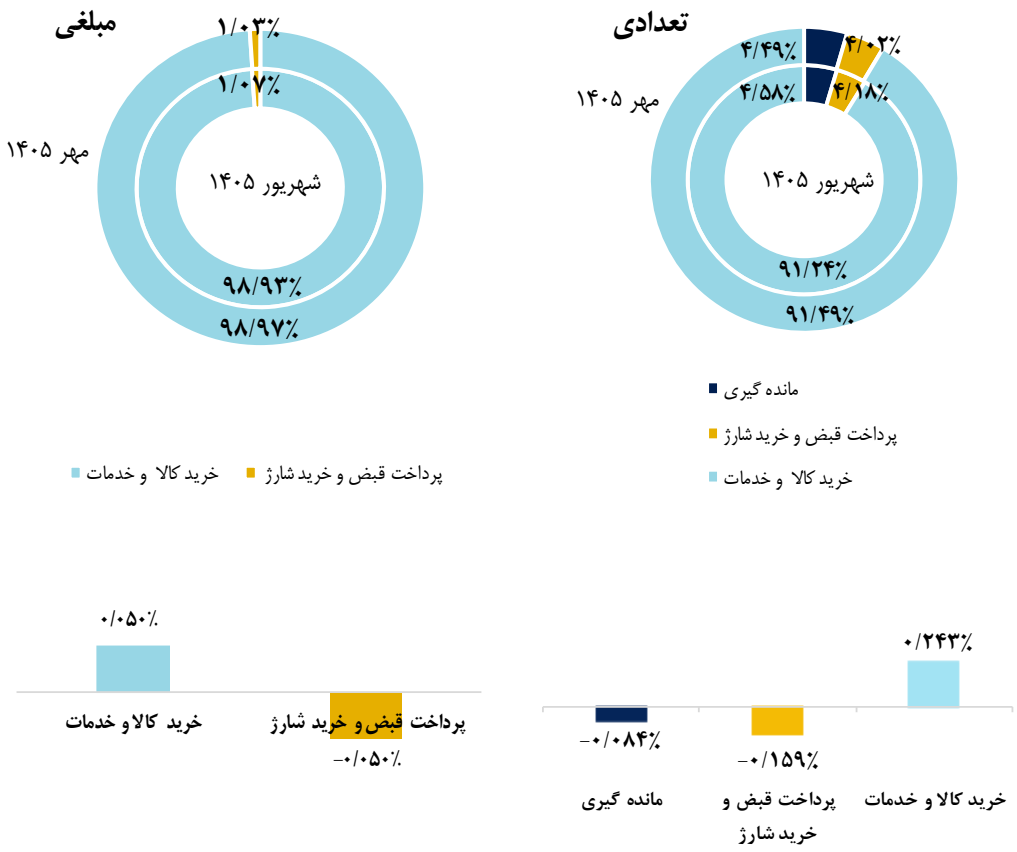
شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک – مهر ۱۴۰۵

شکل ۷-۲ نشان می‌دهد که ۹۸/۹۷ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه مهر ۱۴۰۵ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۵

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۸-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۸–۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات –شهریور و مهر ۱۴۰۵

در شکل ۸–۲ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۲۴۳ درصدی،"پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۱۵۹ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده گیری" با کاهش ۰/۰۸۴ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در مهر ماه با افزایش ۰/۰۵۰ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۹–۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی مهر ۱۴۰۴ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات – مهر ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می‌شود همزمان با افزایش ۰/۶۶ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در مهر ۱۴۰۵ نسبت به مهر ماه ۱۴۰۴، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۲۶۸ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۵۹ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۰/۰۶ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال[۱] مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲–۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مهر ماه، ۱,۹۲۰/۸۰ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاهی با تعداد ۱,۷۹۸/۲۰ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفا ۰/۰۹ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور ۱۲۲/۴۱ ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۱۰ ابزار پذیرش کدهای دستوری نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیک کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

جدول ۲–۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال – مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر
اینترنتی	۷۵۶,۷۶۵	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	**۱۲۲/۴۱**
کدهای دستوری (USSD)	۶۲۴		**۰/۱۰**
کارتخوان فروشگاهی	۱۱,۱۱۶,۸۲۷		**۱,۷۹۸/۲۰**
موبایلی	۵۴۸		**۰/۰۹**
کل ابزارها	۱۱,۸۷۴,۷۶۴		**۱,۹۲۰/۸۰**

[۱] آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در مهر ماه سال جاری در جدول ۲–۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲–۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور– مهر ۱۴۰۵

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
اینترنتی	۲۷۷,۸۷۴,۹۱۰	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	**۴/۴۹**
کدهای دستوری (USSD)	۷۱,۳۳۱,۴۸۵		**۱/۱۵**
کارتخوان فروشگاهی	۴,۲۹۶,۸۲۸,۱۵۲		**۶۹/۵۰**
موبایلی	۷۵,۰۴۲,۸۰۰		**۱/۲۱**
کل ابزارها	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷		**۷۶/۳۷**

همانطور که در جدول ۲–۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در مهر ماه سال جاری ۷۶/۳۷ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۹/۵۰ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان

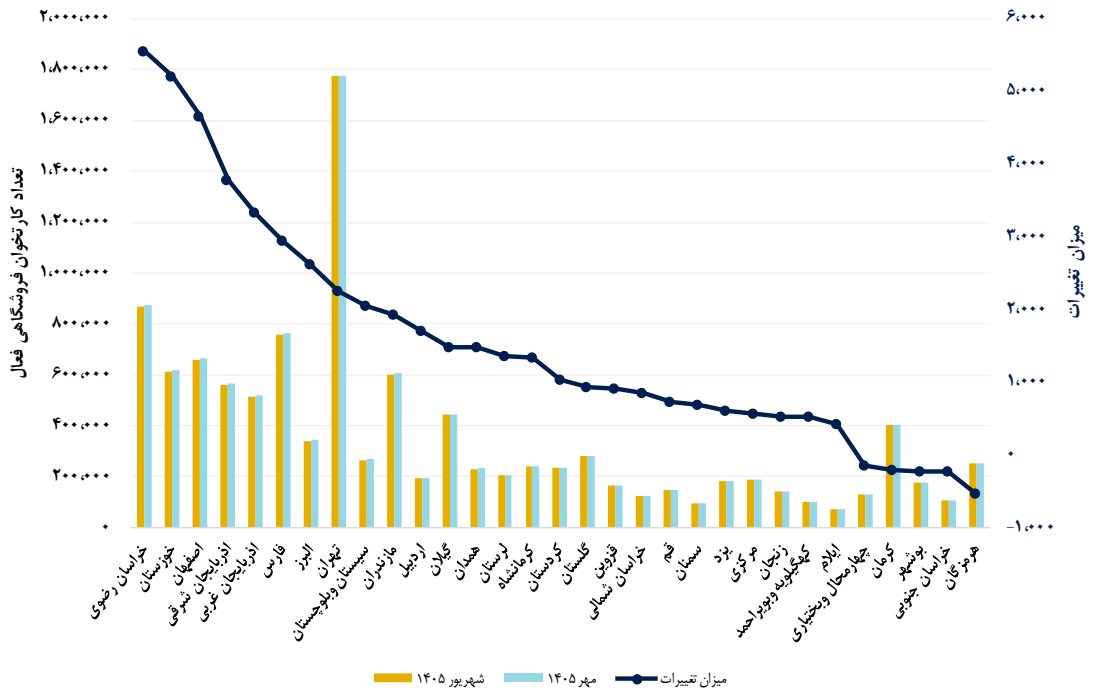
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) لزوما به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفا تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲–۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲–۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی – شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام استان	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	تغییر	نرخ رشد
تهران	۱,۷۷۷,۰۷۱	۱,۷۷۹,۳۱۶	۲,۲۴۵	۰/۱۳٪
خراسان رضوی	۸۷۱,۴۳۴	۸۷۶,۹۹۲	۵,۵۵۸	۰/۶۴٪
فارس	۷۵۹,۲۳۲	۷۶۲,۱۷۵	۲,۹۴۳	۰/۳۹٪
اصفهان	۶۶۰,۴۸۵	۶۶۵,۱۴۸	۴,۶۶۳	۰/۷۱٪
خوزستان	۶۱۱,۸۹۶	۶۱۷,۱۰۲	۵,۲۰۶	۰/۸۵٪

همانگونه که در جدول ۲–۱۳ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در مهر ۱۴۰۵ بوده‌اند.

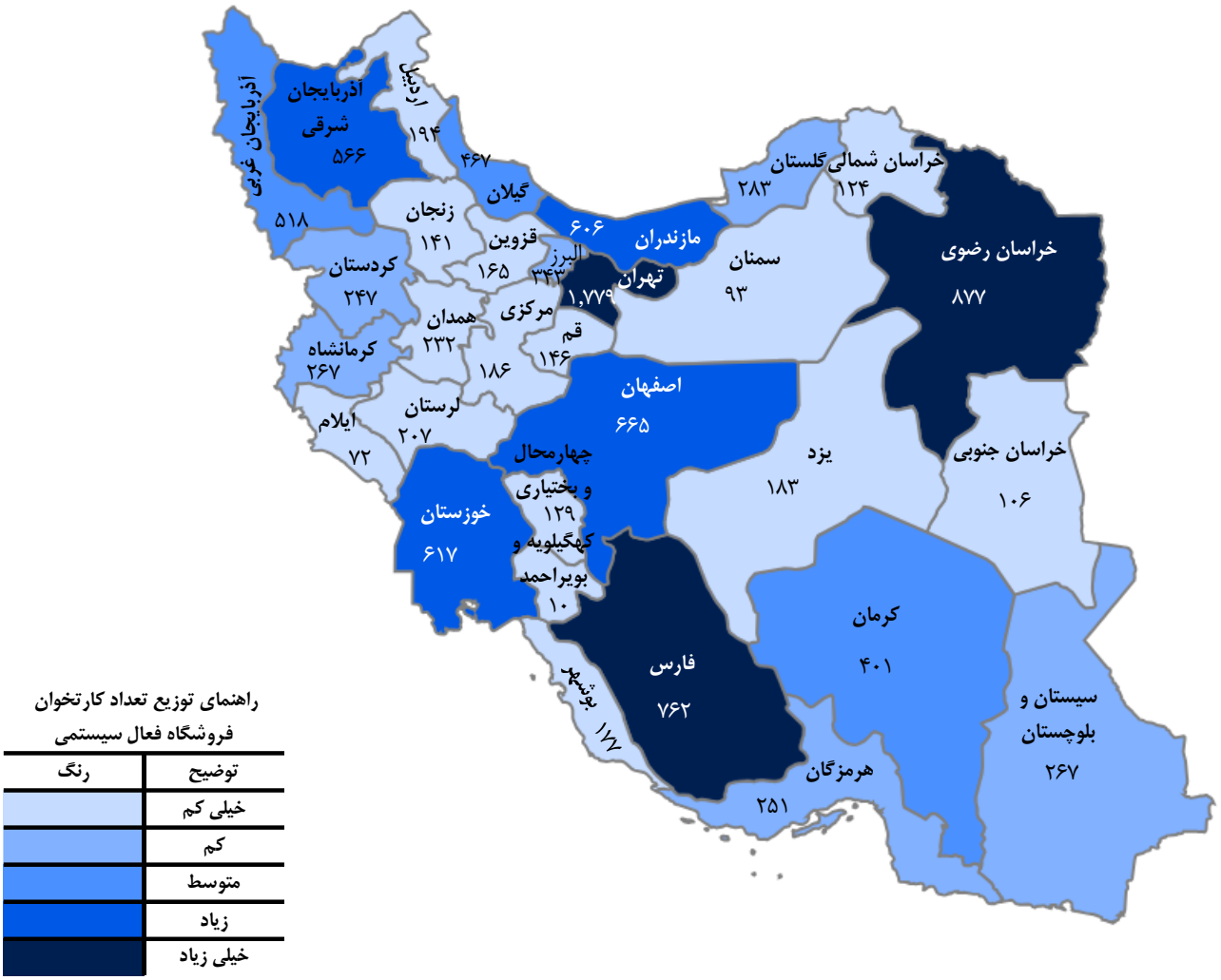
بر اساس اطلاعات جدول ۲–۱۳، شکل ۱۰–۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور ماه نشان می‌دهد.

شکل ۱۰–۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان – مهر نسبت به شهریور ۱۴۰۵

در مهر ۱۴۰۵ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۵,۵۵۸ افزایش متعلق به استان خراسان رضوی می‌باشد. شکل ۱۱–۲ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را

نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۱۱-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی(هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان – مهر ۱۴۰۵

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

جدول ۲–۱۴ سرانه استانی کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - شهریور و مهر ماه ۱۴۰۵

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
اردبیل	۰/۱۹۴	۰/۱۹۶	۰/۸۹٪
خوزستان	۰/۱۷۵	۰/۱۷۷	۰/۸۵٪
سیستان وبلوچستان	۰/۱۵۰	۰/۱۵۱	۰/۷۷٪
البرز	۰/۱۵۷	۰/۱۵۸	۰/۷۷٪
سمنان	۰/۱۶۵	۰/۱۶۷	۰/۷۴٪
اصفهان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۳	۰/۷۱٪
خراسان شمالی	۰/۱۹۲	۰/۱۹۴	۰/۶۹٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۸۳	۰/۱۸۵	۰/۶۷٪
لرستان	۰/۱۵۲	۰/۱۵۳	۰/۶۶٪
آذربایجان غربی	۰/۲۰۸	۰/۲۰۹	۰/۶۵٪
همدان	۰/۱۶۹	۰/۱۷۰	۰/۶۵٪
خراسان رضوی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۳	۰/۶۴٪
ایلام	۰/۱۵۹	۰/۱۶۰	۰/۵۹٪
کرمانشاه	۰/۱۵۵	۰/۱۵۶	۰/۵۶٪
قزوین	۰/۱۶۵	۰/۱۶۶	۰/۵۵٪
قم	۰/۱۴۹	۰/۱۵۰	۰/۵۰٪
کهگیلویه وبویراحمد	۰/۱۹۵	۰/۱۹۵	۰/۵۰٪
کردستان	۰/۱۸۹	۰/۱۹۰	۰/۴۴٪
فارس	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۳۹٪
زنجان	۰/۱۷۲	۰/۱۷۳	۰/۳۷٪
گیلان	۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	۰/۳۴٪
یزد	۰/۲۱۵	۰/۲۱۶	۰/۳۳٪
گلستان	۰/۲۰۳	۰/۲۰۳	۰/۳۳٪
مازندران	۰/۲۲۵	۰/۲۲۶	۰/۳۲٪
مرکزی	۰/۱۶۳	۰/۱۶۴	۰/۳۱٪
تهران	۰/۱۶۵	۰/۱۶۶	۰/۱۳٪
کرمان	۰/۱۷۰	۰/۱۷۰	-۰/۰۵٪
چهارمحال وبختیاری	۰/۱۸۱	۰/۱۸۱	-۰/۱۱٪
بوشهر	۰/۲۰۳	۰/۲۰۳	-۰/۱۳٪
هرمزگان	۰/۱۹۸	۰/۱۹۷	-۰/۲۱٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۸	۰/۱۸۸	-۰/۲۱٪

در شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

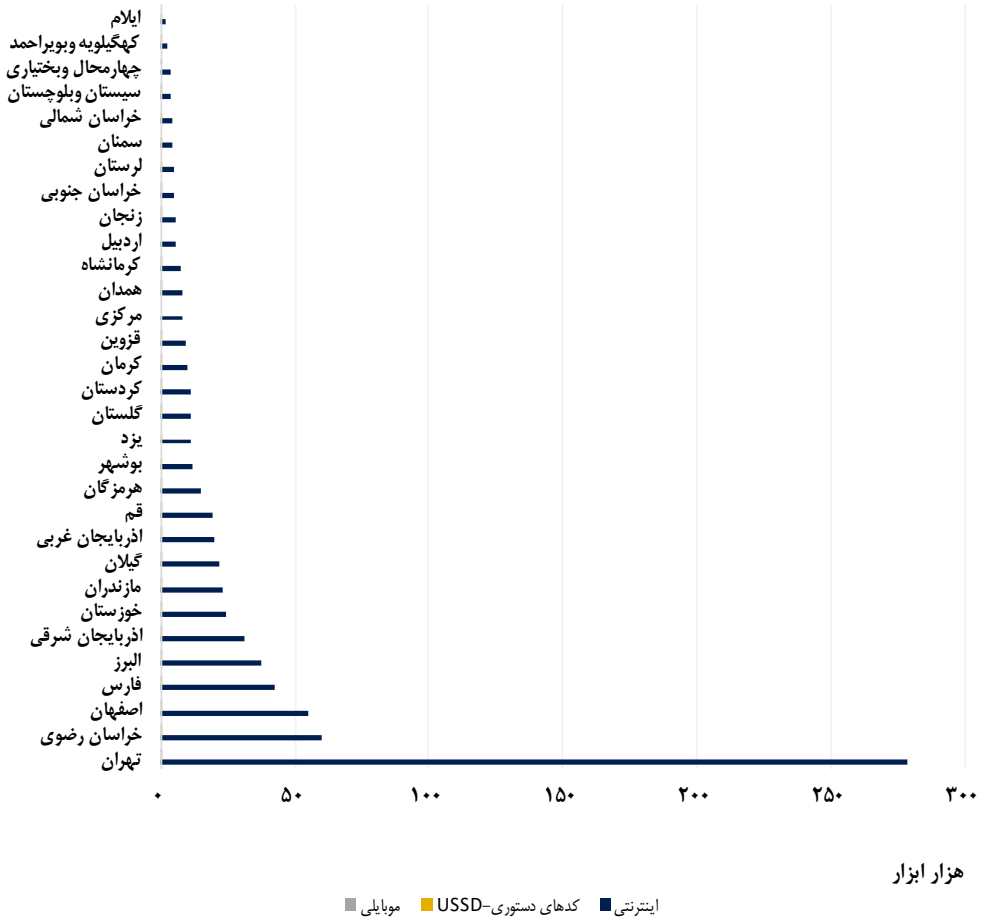
شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال – مهر ۱۴۰۵

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های مازندران، یزد و گیلان و کمترین آن به ترتیب به استان‌های قم، سیستان وبلوچستان و لرستان تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در مهر ۱۴۰۵، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۹۸ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱,۷۹۸ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-٤- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلا ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوما به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ،ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۱۳-۲ ترسیم شده است.

شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور – مهر ۱۴۰۵

شکل ۱۳-۲ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی ، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه شهریور و مهر ۱۴۰۵ ذکر گردیده است. همچنین نرخ رشد برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

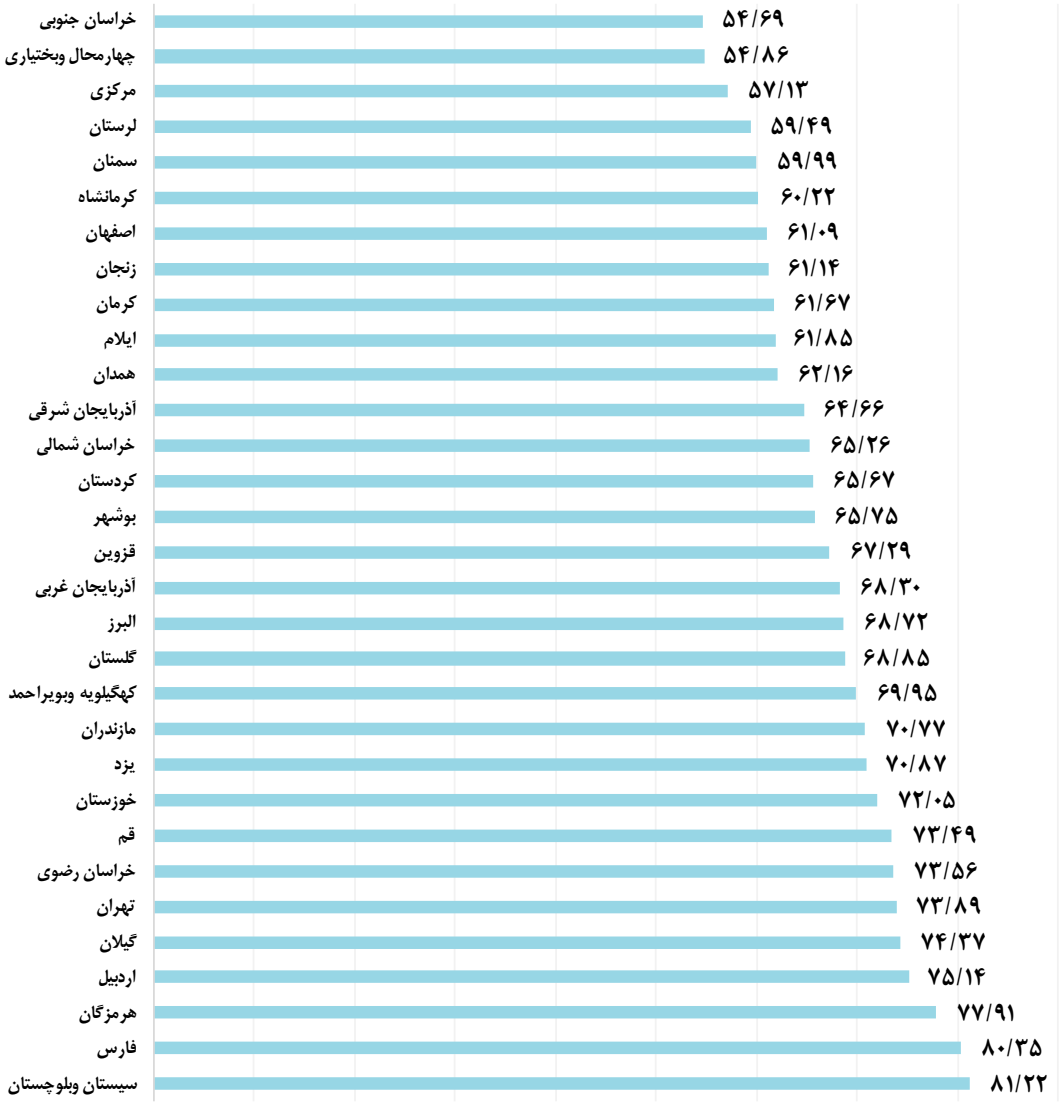
جدول ۲–۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور– مهر ۱۴۰۵

استان	تعداد تراکنش			مبلغ تراکنش(میلیون ریال)		
	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	تغییر	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	تغییر
اذربایجان شرقی	۲۱۱,۵۰۴,۲۵۵	۲۰۰,۰۲۴,۹۴۱	-۵/۴۳٪	۱,۵۷۶,۹۱۱,۶۴۵	۱,۶۰۴,۹۷۴,۰۶۰	۱/۷۸٪
اذربایجان غربی	۱۷۸,۰۸۳,۱۰۰	۱۶۹,۸۰۵,۹۸۱	-۴/۶۵٪	۱,۳۶۹,۰۹۰,۲۸۳	۱,۴۰۵,۸۹۳,۳۳۶	۲/۶۹٪
اردبیل	۸۲,۳۳۴,۵۹۵	۷۴,۵۸۰,۶۸۱	-۹/۴۲٪	۵۵۶,۰۵۲,۰۰۲	۵۲۷,۷۵۴,۹۷۲	-۵/۰۹٪
اصفهان	۲۶۰,۶۷۸,۸۵۷	۲۵۱,۹۲۳,۶۴۷	-۳/۳۶٪	۲,۰۳۷,۶۱۰,۷۴۱	۲,۰۳۱,۱۰۹,۳۵۵	-۰/۳۲٪
البرز	۱۵۱,۴۶۵,۹۸۲	۱۴۹,۵۰۱,۷۷۵	-۱/۳۰٪	۱,۱۶۷,۷۶۵,۴۰۸	۱,۱۹۵,۹۵۴,۲۳۲	۲/۴۱٪
ایلام	۲۸,۱۹۲,۰۹۲	۲۸,۰۹۸,۲۴۱	-۰/۳۳٪	۱۶۷,۶۹۳,۳۰۶	۱۷۳,۷۱۵,۱۰۸	۳/۵۹٪
بوشهر	۵۴,۸۷۱,۲۹۶	۵۷,۷۳۲,۴۴۸	۵/۲۱٪	۴۰۹,۳۷۲,۶۷۸	۴۴۶,۶۵۵,۷۸۸	۹/۱۱٪
تهران	۱,۱۸۱,۳۶۹,۰۵۷	۱,۱۶۸,۱۱۹,۹۰۲	-۱/۱۲٪	۱۷,۴۷۳,۴۱۰,۶۰۶	۱۷,۸۸۹,۹۰۸,۲۷۳	۲/۳۸٪
چهارمحال وبختیاری	۴۲,۹۸۷,۲۴۱	۳۹,۳۲۱,۹۷۴	-۸/۵۳٪	۲۷۷,۷۶۲,۵۸۸	۲۶۷,۷۲۰,۵۴۸	-۳/۶۲٪
خراسان جنوبی	۳۲,۵۴۶,۴۰۷	۳۰,۹۸۲,۸۸۳	-۴/۸۰٪	۱۸۸,۴۶۹,۰۳۲	۱۹۰,۰۱۵,۲۳۴	۰/۸۲٪
خراسان رضوی	۳۸۵,۲۴۹,۴۱۶	۳۵۶,۲۷۰,۷۳۷	-۷/۵۲٪	۲,۶۵۰,۸۱۴,۳۲۵	۲,۵۹۴,۷۷۸,۲۴۵	-۲/۱۱٪
خراسان شمالی	۴۵,۰۳۰,۸۴۶	۴۱,۹۱۷,۷۷۶	-۶/۹۱٪	۲۲۷,۵۰۹,۹۴۰	۲۲۵,۸۹۳,۳۴۶	-۰/۷۱٪
خوزستان	۲۴۳,۷۵۷,۷۶۵	۲۵۲,۴۲۶,۴۶۹	۳/۵۶٪	۱,۶۴۲,۵۴۹,۲۰۹	۱,۷۱۹,۶۵۴,۷۴۰	۴/۶۹٪
زنجان	۵۳,۲۴۷,۷۷۳	۵۰,۷۸۲,۲۹۳	-۵/۵۲٪	۳۵۵,۷۷۷,۹۷۴	۳۶۴,۱۸۱,۹۰۸	۲/۳۶٪
سمنان	۳۶,۳۴۷,۷۲۴	۳۳,۸۸۲,۰۶۴	-۶/۷۸٪	۲۳۱,۲۰۹,۲۱۷	۲۲۴,۴۶۹,۶۴۰	-۲/۹۱٪
سیستان وبلوچستان	۱۴۱,۲۵۰,۱۱۰	۱۴۳,۴۷۷,۵۹۵	۱/۵۸٪	۷۹۱,۶۶۸,۰۰۵	۸۵۸,۲۵۴,۲۶۹	۸/۴۱٪
فارس	۳۱۸,۳۷۶,۸۰۷	۳۰۸,۶۶۱,۴۳۹	-۳/۰۵٪	۲,۳۹۸,۹۰۸,۳۱۲	۲,۴۰۳,۴۲۲,۰۰۵	۰/۱۹٪
قزوین	۶۹,۸۵۴,۹۳۶	۶۷,۵۲۷,۲۵۹	-۳/۳۳٪	۴۴۷,۳۵۱,۹۸۲	۴۶۰,۴۹۸,۲۶۵	۲/۹۴٪
قم	۷۵,۶۷۱,۹۵۰	۷۴,۰۳۲,۵۲۲	-۲/۱۷٪	۶۲۰,۷۱۹,۵۴۳	۵۴۷,۲۶۱,۷۸۳	-۱۱/۸۳٪
کردستان	۸۶,۰۴۶,۹۹۱	۸۱,۷۰۵,۱۶۹	-۵/۰۵٪	۵۵۰,۰۰۵,۱۹۰	۵۷۳,۶۳۵,۷۹۳	۴/۳۰٪
کرمان	۱۴۸,۰۴۰,۷۲۳	۱۴۵,۶۸۸,۸۴۸	-۱/۵۹٪	۱,۱۲۱,۴۰۱,۳۰۰	۱,۰۹۵,۰۰۸,۰۶۰	-۲/۳۵٪
کرمانشاه	۹۷,۷۵۳,۸۸۱	۹۳,۷۳۸,۷۹۵	-۴/۱۱٪	۶۵۰,۰۴۱,۲۰۴	۶۵۸,۴۹۹,۰۱۷	۱/۳۰٪
کهگیلویه وبویراحمد	۳۸,۳۷۹,۳۹۲	۳۷,۱۰۸,۴۸۹	-۳/۳۱٪	۲۰۰,۱۳۷,۳۳۶	۲۰۱,۰۲۷,۱۵۲	۰/۴۴٪
گلستان	۱۰۰,۶۳۶,۵۰۶	۹۶,۵۳۳,۹۲۰	-۴/۰۸٪	۶۸۰,۸۸۶,۷۴۹	۷۱۷,۴۲۵,۱۱۱	۵/۳۷٪
گیلان	۱۷۲,۳۴۵,۰۹۹	۱۵۷,۸۸۸,۳۶۹	-۸/۳۹٪	۱,۳۲۴,۴۵۵,۴۴۱	۱,۲۴۷,۵۶۳,۱۶۶	-۵/۸۱٪
لرستان	۸۴,۷۰۳,۴۶۵	۸۰,۸۶۷,۹۴۹	-۴/۵۳٪	۵۱۳,۵۹۷,۶۱۳	۵۲۳,۸۶۴,۵۷۵	۲/۰۰٪
مازندران	۲۰۵,۴۱۸,۹۸۵	۱۹۱,۰۸۹,۱۰۸	-۶/۹۸٪	۲,۰۶۸,۲۴۷,۸۰۱	۱,۹۰۷,۵۲۳,۷۱۰	-۷/۷۷٪
مرکزی	۶۷,۹۵۰,۷۹۶	۶۵,۱۷۱,۲۸۹	-۴/۰۹٪	۴۵۴,۳۰۰,۸۱۹	۴۶۴,۰۴۸,۴۷۷	۲/۱۵٪
هرمزگان	۱۲۵,۳۴۱,۱۳۴	۱۲۵,۹۹۵,۰۲۹	۰/۵۲٪	۷۹۲,۸۸۳,۱۹۸	۸۴۳,۸۷۴,۱۶۸	۶/۴۳٪
همدان	۹۰,۶۳۹,۷۳۹	۸۵,۲۹۹,۳۵۱	-۵/۸۹٪	۵۸۵,۷۰۵,۷۰۷	۵۹۳,۲۸۴,۶۲۴	۱/۲۹٪
یزد	۶۱,۳۳۴,۵۴۶	۶۰,۹۰۱,۸۷۹	-۰/۷۱٪	۵۶۹,۲۸۳,۶۹۸	۵۸۳,۴۷۲,۲۵۴	۲/۴۹٪

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD)) بر خلاف کارتخوان فروشگاهی لزوما به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک

استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفا برای ابزار کارتخوان فروشگاهی (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای مهر ۱۴۰۵ ترسیم شده است.

شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان – مهر ۱۴۰۵

همانطور در شکل ۱۴-۲ ملاحظه می‌شود استان‌های سیستان وبلوچستان، فارس و هرمزگان در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند

و خراسان جنوبی، چهارمحال وبختیاری و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در مهر ۱۴۰۵ داشته‌اند.

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر چهار ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاهی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" و "ابزار موبایلی" در مهر ۱۴۰۵ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

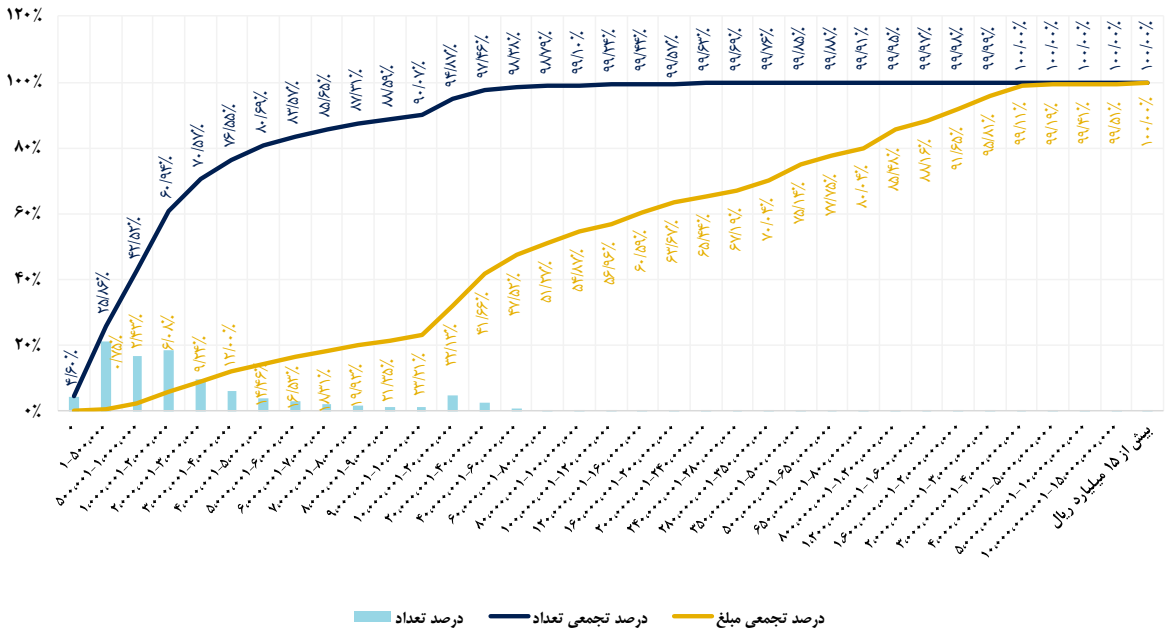
بر اساس شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- بیش از ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی ۴/۶۰ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱۵-۲ مشخص است در مهر ۱۴۰۵:

- ۷۸/۹۷ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
- ۱۶/۱۲ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی،در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
- ۰/۲۲ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی،در بازه مبلغی ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.

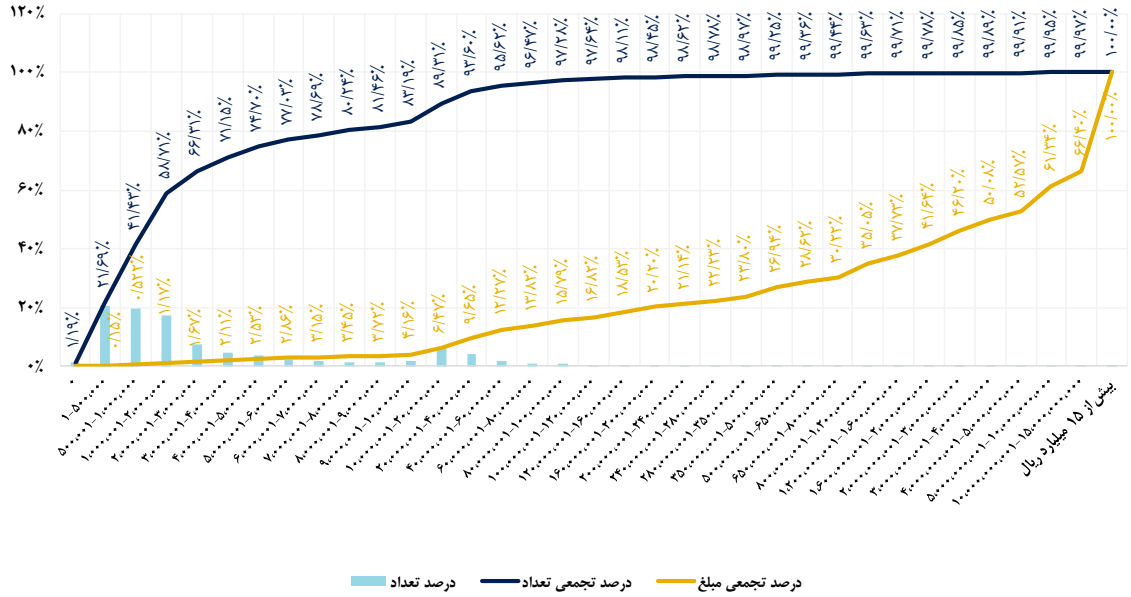
- ۰/۰۹ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی (بر حسب ریال) – مهر ۱۴۰۵

در مهر ماه ۱۴۰۵، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاهی برابر با ۳,۳۹۳,۰۰۱,۵۹۴ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و تراکنش‌های با مبلغ بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به ترتیب برابر با ۶۹۲,۶۶۶,۷۷۳ و ۹,۵۰۰,۲۷۴ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۳,۹۴۴,۷۲۰ عدد تراکنش می‌باشد.

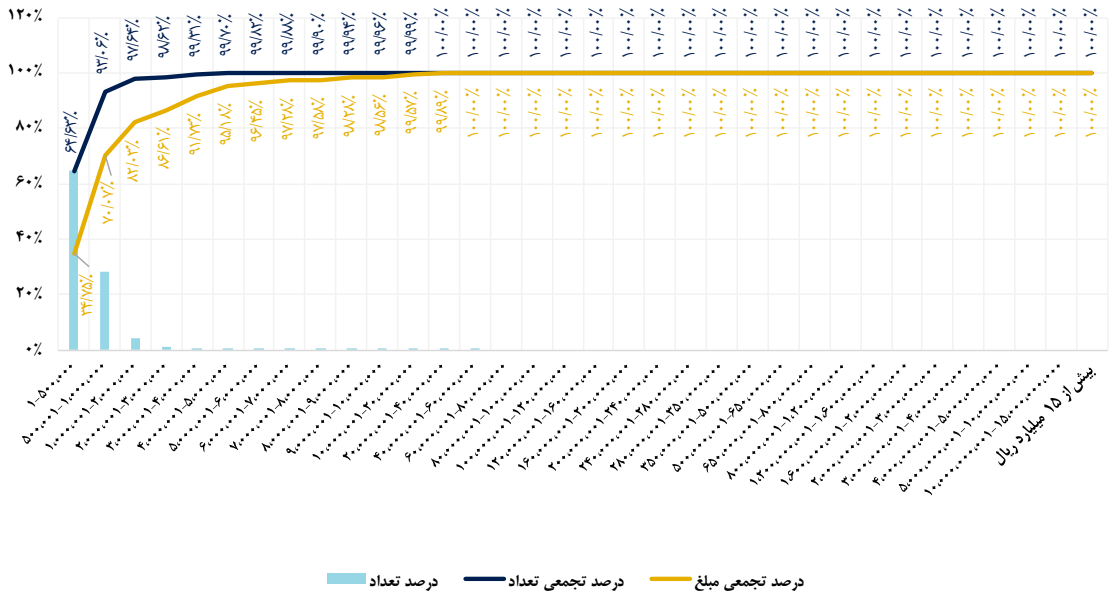
شکل ۱۶-۲ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۱/۱۹ درصد می‌باشد.

شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) – مهر ۱۴۰۵

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۷۵/۸۳ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۲۱/۷۵، ۰/۶۷و۰/۵۶ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

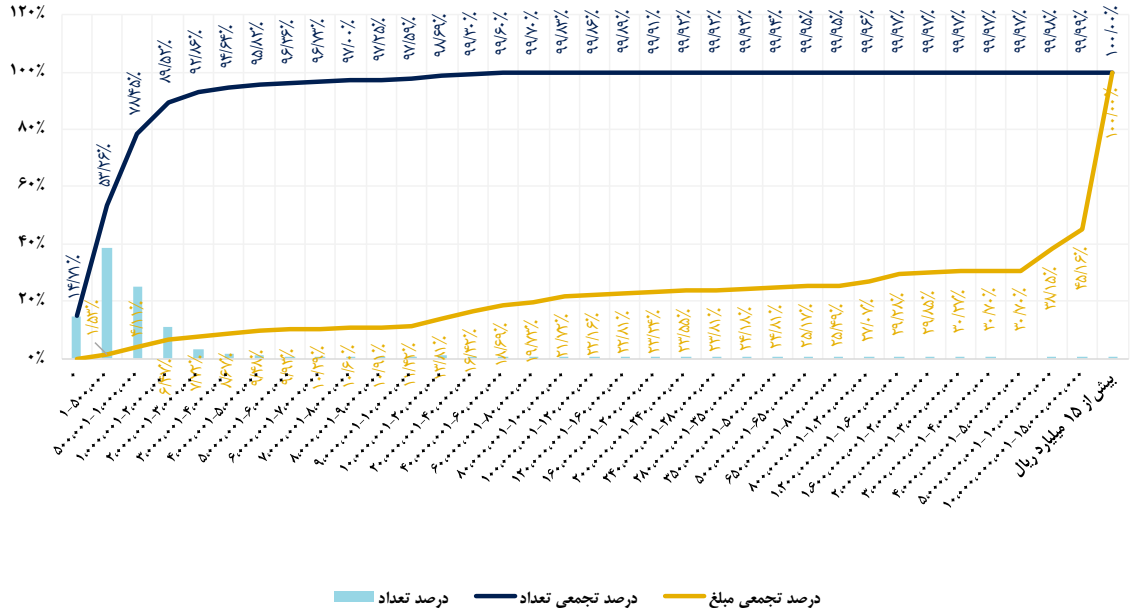
شکل ۱۷-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) را نمایش می‌دهد.

شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) (بر حسب ریال) -مهر ۱۴۰۵

در بررسی شکل ۱۷-۲ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد، شرایط کاملا متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۶۴/۶۳درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰ و ۱۰۰، ۲۰۰، ۲۵۰ و ۵۰۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های کدهای دستوری(USSD) در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا. ، شکل فوق صرفا نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۵۰ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۱۷-۲ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار موبایلی ۱۴/۷۱ درصد می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) -مهر ۱۴۰۵

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش موبایلی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۱/۶۵ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۳/۵۶ ، ۰/۰۲۵و ۰/۰۵۲ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

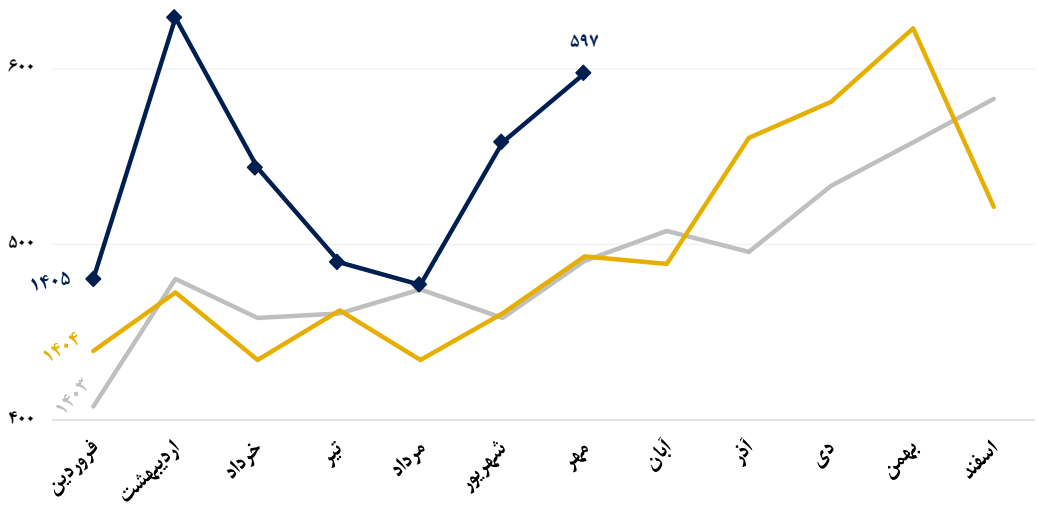
در این بخش شاخص نسبت دهکی[1] به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپرک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در مهر ماه ۱۴۰۵ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۴ ارائه نموده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۲–۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

محاسبه نسبت دهکی	مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد	مهر ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۷۵,۷۶۰,۴۴۰	۷۹,۴۰۶,۷۲۸	۴/۸۱٪	۴۰,۷۸۶,۷۵۳	۷۹,۴۰۶,۷۲۸	۹۴/۶۹٪
میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)	۱۳۵,۸۸۱	۱۳۲,۹۶۷	-۲/۱۴٪	۸۲,۷۰۱	۱۳۲,۹۶۷	۶۰/۷۸٪
نسبت دهکی	۵۵۷/۵۵	۵۹۷/۱۹	۷/۱۱٪	۴۹۳/۱۹	۵۹۷/۱۹	۲۱/۰۹٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۲۱/۰۹ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۷/۱۱ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۴/۸۱ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۲/۱۴- درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۷/۱۱ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۱۹–۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۳

با توجه به شکل ۱۹–۲، نسبت دهکی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور رشد ۳۹/۶۴ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۵۹۷ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

جدول ۲–۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

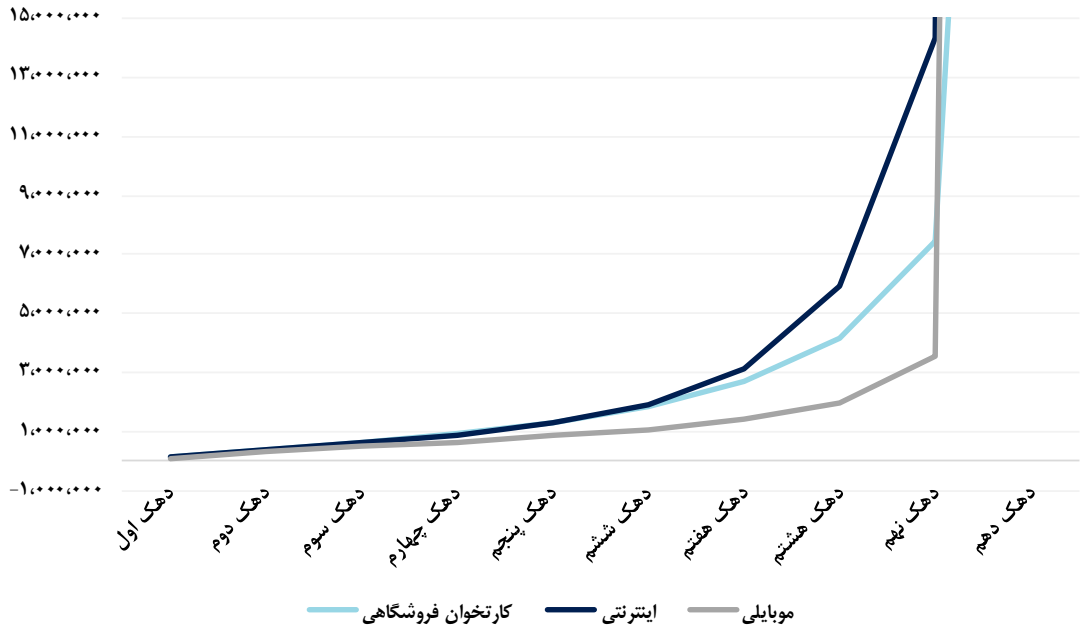
جدول ۲–۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		
	کارتخوان فروشگاهی	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۱۳۳,۶۸۸/۶۰	۱۶۰,۹۳۲/۳۷	۱۰۹,۶۳۸/۱۷
دهک دوم	۳۷۰,۴۴۶/۱۴	۴۰۷,۷۲۷/۴۲	۳۱۸,۶۰۳/۹۰
دهک سوم	۶۱۲,۰۳۲/۵۴	۶۱۸,۳۷۴/۷۵	۴۸۹,۱۴۶/۷۰
دهک چهارم	۹۲۲,۴۹۳/۱۹	۹۰۶,۸۸۵/۲۰	۶۵۹,۲۴۹/۷۹
دهک پنجم	۱,۳۱۹,۸۳۶/۹۰	۱,۲۸۷,۵۴۸/۸۵	۸۶۴,۶۹۰/۲۸
دهک ششم	۱,۸۶۲,۹۱۰/۷۴	۱,۹۰۷,۱۶۵/۴۴	۱,۰۸۰,۰۸۳/۲۸
دهک هفتم	۲,۶۷۹,۸۱۳/۹۸	۳,۱۵۲,۸۱۸/۸۱	۱,۴۰۹,۲۲۷/۱۰
دهک هشتم	۴,۱۴۰,۷۲۴/۹۳	۵,۹۱۰,۹۵۹/۸۶	۱,۹۵۲,۰۳۶/۶۵
دهک نهم	۷,۴۷۷,۳۶۲/۹۴	۱۴,۳۳۶,۹۵۸/۶۴	۳,۵۳۳,۲۲۸/۹۶
دهک دهم	۶۲,۲۰۹,۷۹۳/۵۸	۳۸۳,۶۸۷,۳۰۲/۴۴	۲۴۷,۶۹۹,۴۳۷/۰۸

** ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ممنوع و متوقف شده است.*

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی و ابزار موبایلی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۴۰ درصد (۴ دهک) تراکنش‌ها در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و ۵۰ درصد (۵ دهک) تراکنش‌ها در ابزار موبایلی مربوط به "خرید کالا و خدمت" با مبلغ کمتر از ۱،۰۰۰،۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۲–۱۷ در شکل ۲۰–۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات – مهر ۱۴۰۵

در شکل ۲۰-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۳۸۳,۶۸۷,۳۰۲/۴۴ ریال بوده است.

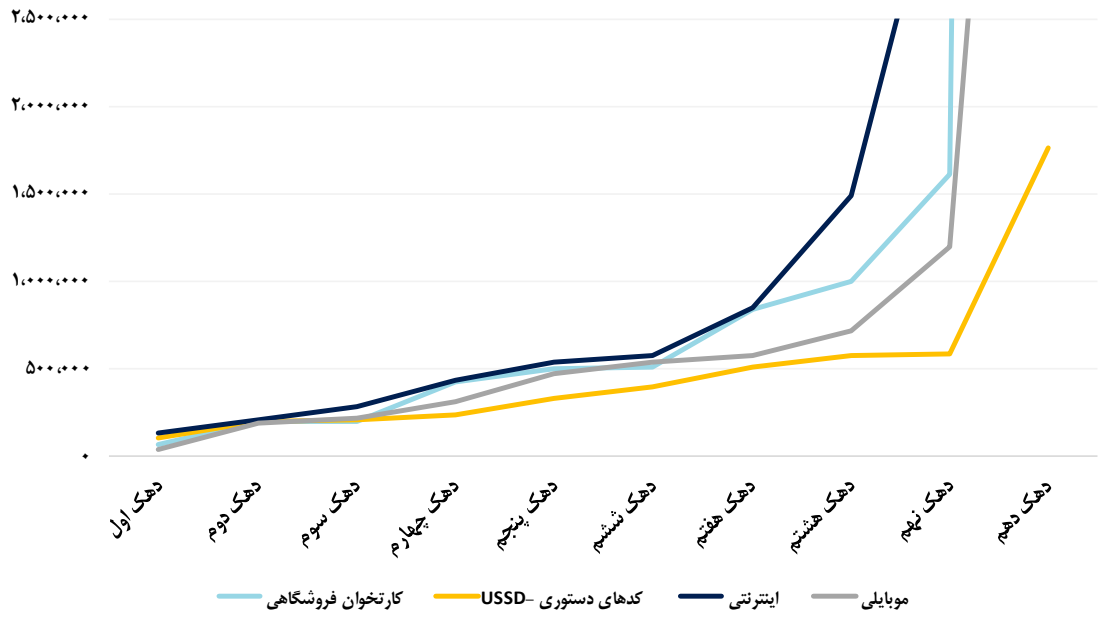
جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			
	کارتخوان فروشگاهی	کدهای دستوری USSD-	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۷۰,۷۷۴/۹۵	۱۰۳,۸۷۸/۳۸	۱۳۵,۵۵۳/۳۱	۴۰,۸۳۶/۱۳
دهک دوم	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	۱۹۸,۱۶۶/۶۷	۲۱۲,۳۲۲/۶۱	۱۹۶,۶۴۳/۶۳
دهک سوم	۲۰۴,۴۰۶/۷۶	۲۱۲,۵۷۲/۶۱	۲۸۲,۳۹۴/۹۴	۲۱۷,۴۲۹/۷۷
دهک چهارم	۴۲۷,۰۵۴/۰۷	۲۳۹,۸۸۴/۹۰	۴۳۴,۸۰۳/۵۵	۳۱۷,۱۸۰/۵۰
دهک پنجم	۵۰۰,۰۰۰/۰۰	۳۳۰,۲۸۰/۴۶	۵۴۲,۷۵۷/۰۰	۴۷۴,۳۳۶/۷۵
دهک ششم	۵۱۷,۰۹۲/۱۴	۳۹۶,۷۸۴/۳۹	۵۸۰,۴۰۸/۴۱	۵۴۴,۹۳۴/۵۱
دهک هفتم	۸۴۲,۶۵۰/۰۴	۵۱۶,۰۰۲/۱۰	۸۵۲,۶۵۵/۲۶	۵۷۶,۲۹۰/۰۰
دهک هشتم	۱,۰۰۰,۵۴۴/۴۹	۵۷۵,۴۸۹/۰۶	۱,۴۹۰,۰۰۱/۶۱	۷۱۵,۷۰۸/۹۳
دهک نهم	۱,۶۱۲,۱۹۱/۰۳	۵۹۲,۴۷۸/۲۸	۳,۶۶۳,۲۹۶/۰۶	۱,۱۹۹,۷۷۱/۵۹
دهک دهم	۴۶,۲۷۴,۷۶۹/۳۸	۱,۷۶۱,۶۰۴/۶۹	۳۹,۸۶۸,۴۰۶/۴۴	۸,۱۶۳,۶۹۷/۷۷

با توجه به اطلاعات جدول ۲–۱۸ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۲۰۰هزار و ۵۰۰ هزار ریالی بوده است که به طور متوسط ۲۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۲۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲۱–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲۱–۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ –مهر ۱۴۰۵

در شکل ۲۱–۲ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۳۹,۸۶۸,۴۰۶/۴۴ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۴۶,۲۷۴,۷۶۹/۳۸ ریال همچنین متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار موبایلی در حدود ۸,۱۶۳,۶۹۷/۷۷ ریال بوده است. این در حالی است که در

ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۱,۷۶۱,۶۰۴/۶۹ ریال بوده است که نسبت به سه ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می‌باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در چهار گروه[۱] "خطای صادرکنندگی"، "خطای پذیرندگی"، "خطای شاپرکی" و "خطای کاربری" طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳–۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۴۹ درصدی تراکنش‌های موفق و۷/۵۱ درصدی خطاهای رخداده در مهر ۱۴۰۵ دارد.

جدول ۳–۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها – مهر ۱۴۰۵

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	۹۲/۴۹٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۸۳,۴۱۳,۰۰۳	۷/۵۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۵,۱۰۴,۴۹۰,۳۵۰	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

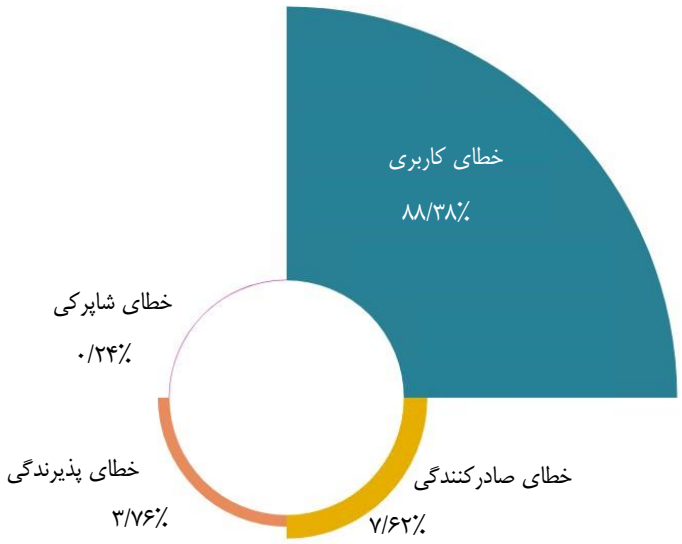
همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در مهر ۱۴۰۵ و ماه گذشته در جدول ۳–۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

[۱] برای تعاریف انواع خطا به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۳–۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها – مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا		شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
ناموفق	خطای پذیرندگی	۱۰,۶۶۷,۴۱۲	۱۴,۴۱۶,۳۹۰	۳۵/۱۴٪
	خطای کاربری	۳۵۱,۸۴۱,۱۱۴	۳۳۸,۸۷۶,۳۷۳	-۳/۶۸٪
	خطای صادرکنندگی	۳۸,۴۶۹,۲۹۱	۲۹,۲۱۲,۷۰۳	-۲۴/۰۶٪
	خطای شاپرکی	۲,۰۳۳,۵۶۸	۹۰۷,۵۳۷	-۵۵/۳۷٪
	تعداد کل تراکنش های ناموفق	۴۰۳,۰۱۱,۳۸۵	۳۸۳,۴۱۳,۰۰۳	-۴/۸۶٪
تعداد کل تراکنش های موفق		۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	-۳/۱۰٪
تعداد کل تراکنش‌ها		۵,۲۷۴,۹۴۱,۸۳۸	۵,۱۰۴,۴۹۰,۳۵۰	-۳/۲۳٪

نرخ رشد تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳–۲ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۴/۸۶ درصد کاهش یافته است. همچنین تعداد تراکنش تمام گروه‌های خطایی به جز خطای پذیرندگی نسبت به ماه گذشته افزایش یافته‌اند.

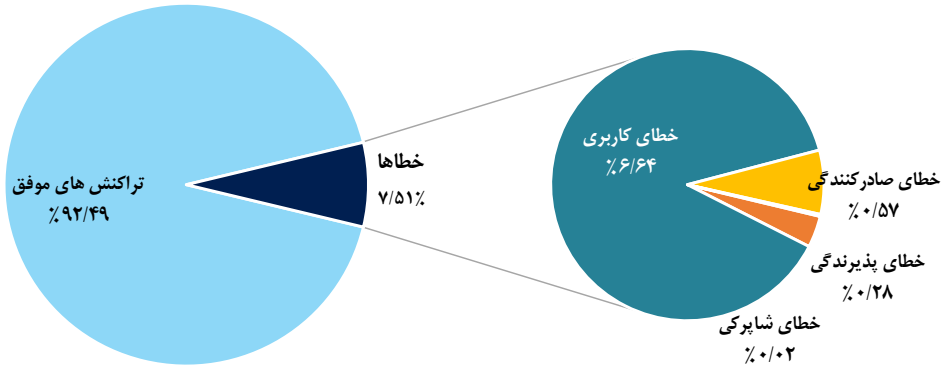
شکل ۳–۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق – مهر ۱۴۰۵

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳–۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۸/۳۸ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳–۳ آنالیز خطاهای رخداده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - مهر ۱۴۰۵

نوع تراکنش و انواع خطا		تعداد	سهم
موفق	تراکنش های موفق	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	۹۲/۴۹٪
ناموفق	خطای پذیرندگی	۱۴,۴۱۶,۳۹۰	۰/۲۸٪
	خطای کاربری	۳۳۸,۸۷۶,۳۷۳	۶/۶۴٪
	خطای صادرکنندگی	۲۹,۲۱۲,۷۰۳	۰/۵۷٪
	خطای شاپرکی	۹۰۷,۵۳۷	۰/۰۱۸٪
تعداد کل تراکنش‌ها		۵,۱۰۴,۴۹۰,۳۵۰	۱۰۰/۰۰٪

در ادامه اطلاعات جدول ۳–۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۳–۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها – مهر ۱۴۰۵

همانگونه که در شکل ۳–۲ ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۲ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۴ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳–۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳–۴ ارائه شده است.

جدول ۳–۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا –مهر ۱۴۰۵ و ماه گذشته

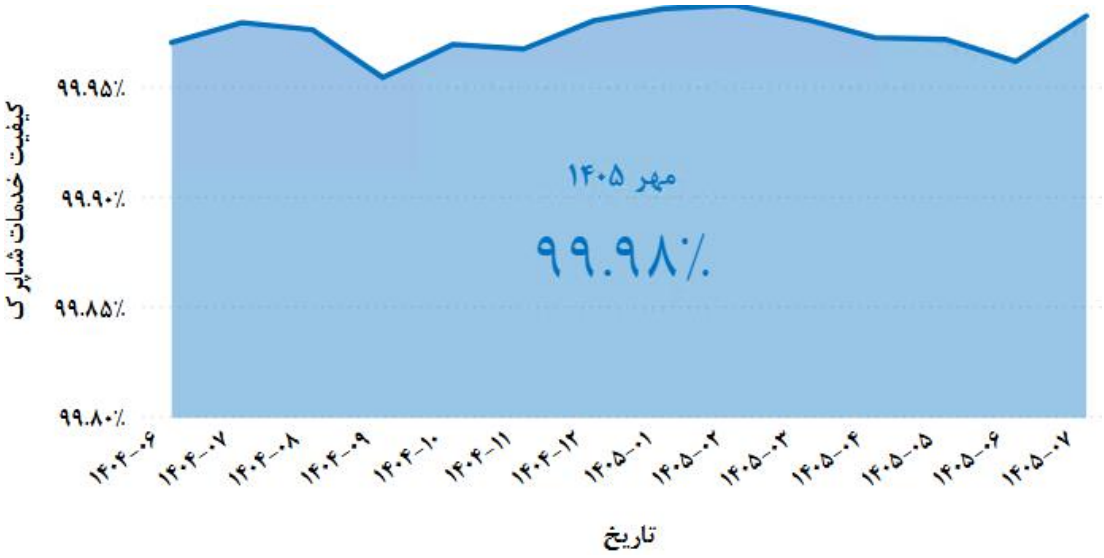
نوع تراکنش و انواع خطا		سهم از کل تراکنش‌ها		
		شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	تغییر
ناموفق	خطای پذیرندگی	۰/۲۰٪	۰/۲۸٪	۰/۰۸٪
	خطای کاربری	۶/۶۷٪	۶/۶۴٪	-۰/۰۳٪
	خطای صادرکنندگی	۰/۷۳٪	۰/۵۷٪	-۰/۱۶٪
	خطای شاپرکی	۰/۰۳۹٪	۰/۰۱۸٪	-۰/۰۲۱٪
	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۷/۶۴٪	۷/۵۱٪	-۰/۱۳٪
موفق	تعداد کل تراکنش‌های موفق	۹۲/۳۶٪	۹۲/۴۹٪	۰/۱۳٪
	تعداد کل تراکنش‌ها	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	-

اطلاعات جدول ۳–۴ مبین کاهش سهم تمام گروه‌های خطایی به جز خطای پذیرندگی در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

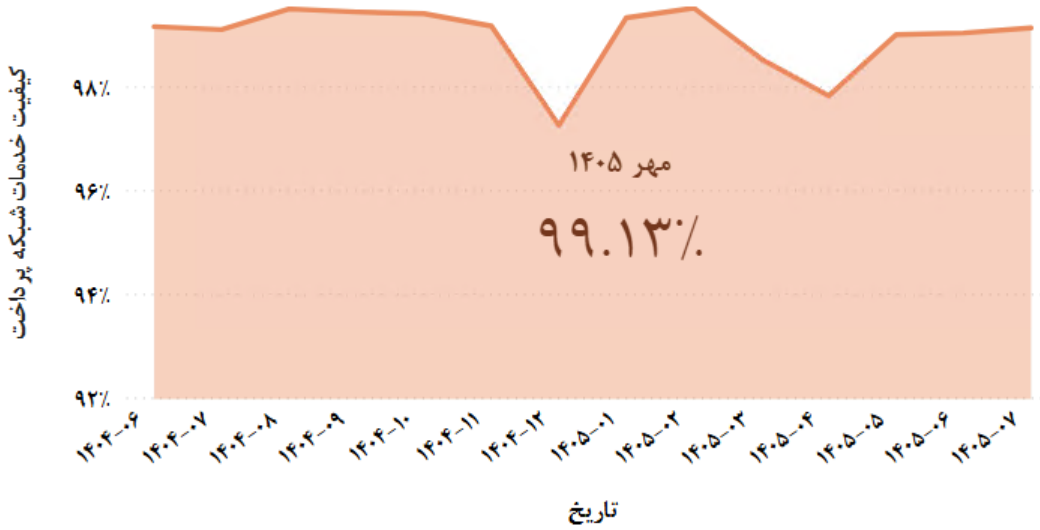
یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند.

در نمودارهای شکل ۳–۳ و شکل ۳–۴ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵ قابل مشاهده است.

شکل ۳–۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵

با توجه به شکل ۳–۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آذر ۱۴۰۴ و اردیبهشت ۱۴۰۵ رخ داده است.

شکل ۳–۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۴ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۵

همچنین با توجه به شکل ۳–۴ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۴ و اردیبهشت ۱۴۰۵ مشاهده می‌شود.

۳-٤- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخداده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام[1]رخداده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳–۵ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳–۵ درصد تراکنش‌های ناتمام رخداده در شبکه پرداخت شاپرک – شهریور و مهر ۱۴۰۵

وضعیت تراکنش	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	نرخ رشد
تعداد تراکنش‌های مغایرتی	۳۸۹,۵۵۴	۴۷۴,۵۱۵	۲۱/۸۱٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۸۷۱,۹۳۰,۴۵۳	۴,۷۲۱,۰۷۷,۳۴۷	-۳/۱۰٪
نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق	۰/۰۰۸٪	۰/۰۱۰٪	۰/۰۰۲٪

همانطور که در جدول ۳–۵ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام(مغایرتی) مهر ماه نسبت به شهریور ماه با افزایش ۲۱/۸۱ درصدی همراه بوده است. با کاهش ۳/۱۰ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با افزایش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۰۰۲ درصدی را تجربه نموده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

فصل ٤

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص‌های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

٤- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

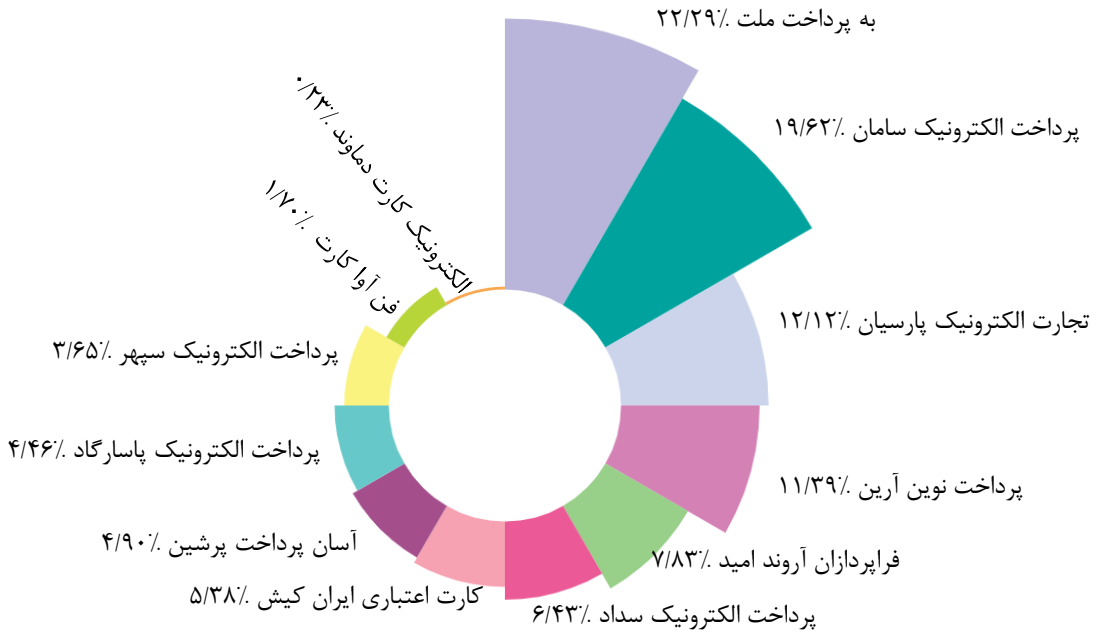
در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

٤-١- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

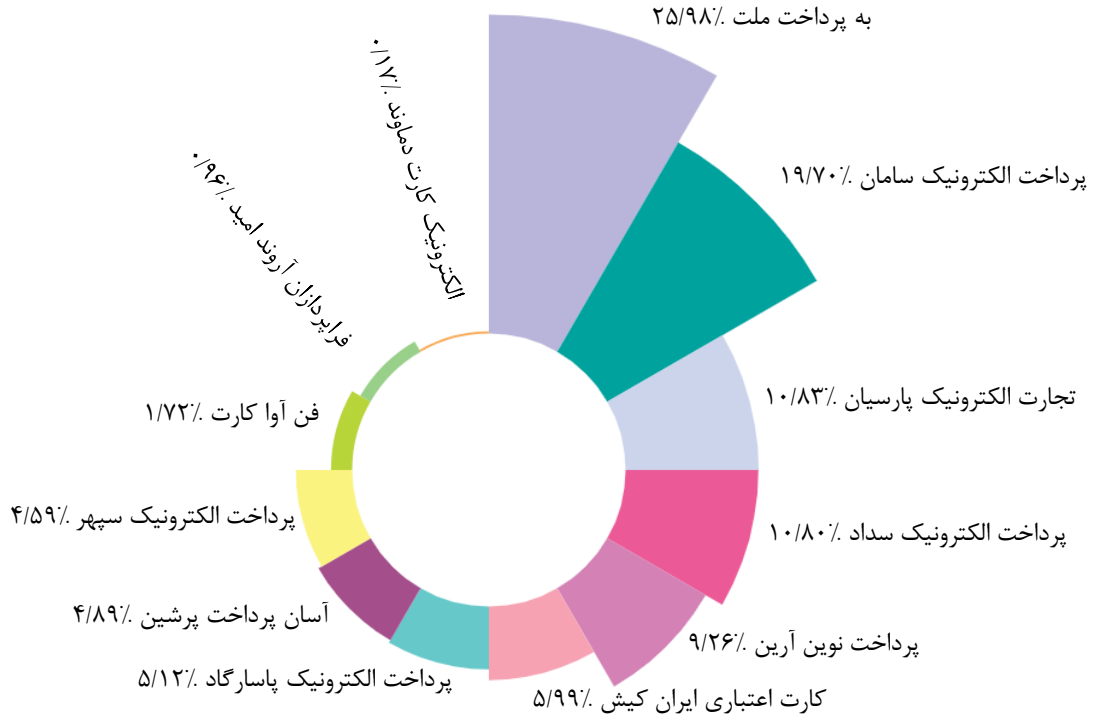
به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

٤-١-١- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارتی، در دو شکل ۴–۱ و ۴–۲ ترسیم شده است.

شکل ۴–۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۵

شکل ۴–۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها – مهر ۱۴۰۵

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، شرکت "به پرداخت ملت"به ترتیب با سهم ۲۲/۲۹ و ۲۵/۹۸ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" –دومین شرکت بازار– با شرکت به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۲/۶۷ و ۶/۲۸ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش شهریور ماه حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

٤-١-٢- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۵ در جدول ۴–۱ ارائه شده است.

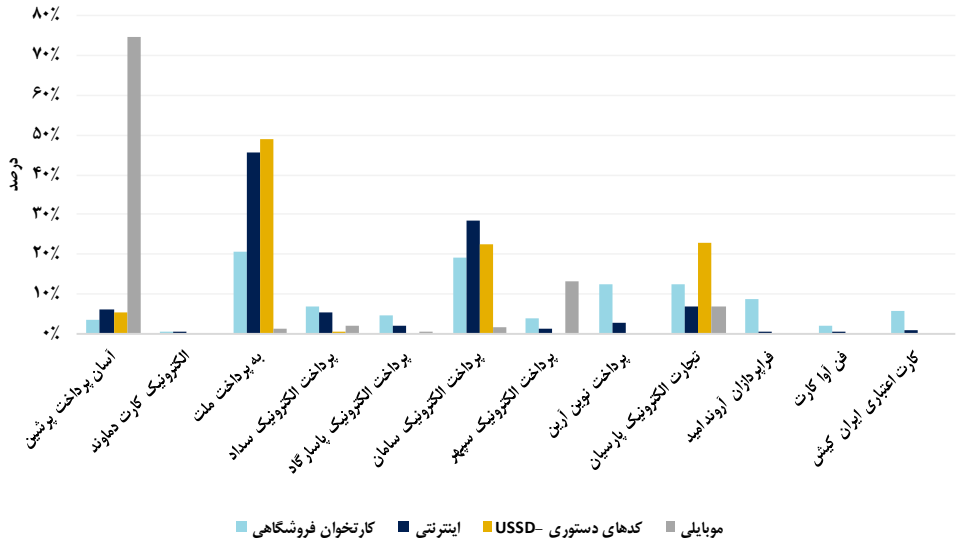
شرکت "به پرداخت ملت" در مهر ماه با پوشش ۲۰/۷۰ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۴۵/۷۱ و ۴۹/۰۵ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با پوشش ۷۴/۶۷ درصد از بازار تراکنش‌های موبایلی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

جدول ۴–۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش– شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد تراکنش‌های اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های کدهای دستوری USSD-			سهم از تعداد تراکنش‌های موبایلی		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۵٪	۳/۶۰٪	-۰/۰۵٪	۶/۵۲٪	۶/۰۴٪	-۰/۴۸٪	۵/۲۳٪	۵/۲۵٪	۰/۰۲٪	**۷۷/۶۲٪**	**۷۴/۶۷٪**	**-۲/۹۵٪**
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۲۵٪	۰/۰۱٪	۰/۱۴٪	۰/۰۴٪	-۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	**۲۰/۹۵٪**	**۲۰/۷۰٪**	-۰/۲۵٪	**۴۶/۹۳٪**	**۴۵/۷۱٪**	**-۱/۲۲٪**	**۴۸/۳۷٪**	**۴۹/۰۵٪**	۰/۶۸٪	۰/۰۰٪	۱/۱۷٪	۱/۱۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۵۶٪	۶/۶۸٪	۰/۱۲٪	۴/۹۲٪	۵/۲۹٪	۰/۳۷٪	۰/۲۳٪	۰/۲۵٪	۰/۰۲٪	۲/۱۴٪	۲/۱۷٪	۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۷۹٪	۴/۷۵٪	-۰/۰۵٪	۲/۰۲٪	۲/۱۳٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۵۳٪	۰/۶۵٪	۰/۱۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۵۱٪	۱۹/۳۱٪	-۰/۲۰٪	۲۷/۴۶٪	۲۸/۶۰٪	۱/۱۴٪	۲۱/۹۷٪	۲۲/۶۷٪	۰/۷۱٪	۱/۴۵٪	۱/۴۷٪	۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۳٪	۳/۷۱٪	-۰/۰۲٪	۱/۱۵٪	۱/۱۴٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۲/۳۱٪	۱۳/۰۱٪	۰/۷۰٪
پرداخت نوین آرین	۱۲/۳۶٪	۱۲/۳۳٪	-۰/۰۳٪	۲/۴۲٪	۲/۸۵٪	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۱٪	۱۲/۳۸٪	۰/۰۸٪	۶/۷۴٪	۶/۷۶٪	۰/۰۲٪	۲۴/۲۰٪	۳۲/۷۷٪	**-۱/۴۳٪**	۵/۹۴٪	۶/۸۶٪	۰/۹۲٪
فراپردازان آروند امید	۸/۲۷٪	۸/۶۰٪	۰/۳۳٪	۰/۰۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۸۵٪	۱/۸۴٪	-۰/۰۱٪	۰/۴۰٪	۰/۳۷٪	-۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۷۸٪	۵/۸۵٪	۰/۰۷٪	۱/۲۳٪	۰/۹۴٪	-۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی با ۰/۳۳ درصد افزایش به شرکت "فراپردازان آروند امید" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۱/۲۲ درصد کاهش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقم ۱/۴۳ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" با رقم ۲/۹۵ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشند.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۴–۳ نمایش داده شده است.

شکل ۴–۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد ، شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و کدهای دستوری) و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در ابزار پذیرش موبایلی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند.

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌هایPSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۵ در جدول ۴–۲ نمایش داده شده است.

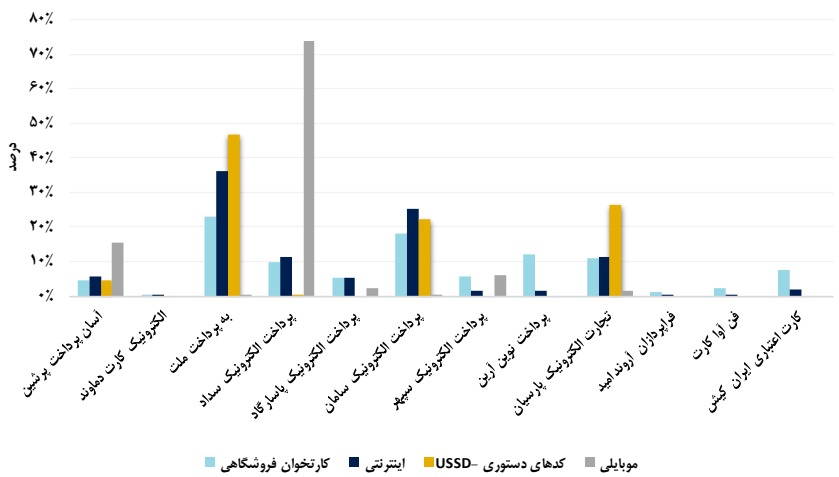
در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" در سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کدهای دستوری(USSD) و اینترنتی به ترتیب با پوشش ۲۳/۱۰ ، ۴۶/۸۳ و ۳۶/۰۶ درصدی از مبالغ بازار دارای بالاترین سهم می‌باشد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با پوشش ۷۳/۷۴ درصدی بالاترین سهم از مبالغ بازار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴–۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش – شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های کدهای دستوری USSD-			سهم از مبلغ تراکنش‌های موبایلی		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۴۶٪	۴/۵۱٪	۰/۰۵٪	۶/۵۳٪	۵/۵۹٪	-۰/۹۴٪	۴/۴۸٪	۴/۵۰٪	۰/۰۲٪	**۴۷/۱۵٪**	۱۵/۳۵٪	-۳۱/۸۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۲٪	۰/۲۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	**۲۳/۲۰٪**	**۲۳/۱۰٪**	-۰/۱۰٪	**۳۶/۲۲٪**	**۳۶/۰۶٪**	-۰/۱۶٪	**۴۶/۲۶٪**	**۴۶/۸۳٪**	۰/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۵۴٪	۰/۵۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۹/۵۵٪	۹/۶۷٪	۰/۱۲٪	۱۱/۴۰٪	۱۱/۴۷٪	۰/۰۷٪	۰/۱۸٪	۰/۲۰٪	۰/۰۳٪	۲۸/۳۰٪	**۷۳/۷۴٪**	۴۵/۴۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۲۴٪	۵/۱۵٪	-۰/۰۹٪	۵/۵۱٪	۵/۱۸٪	-۰/۳۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۵/۵۸٪	۲/۴۰٪	-۳/۱۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۸/۴۳٪	۱۸/۲۴٪	**-۰/۱۹٪**	۲۴/۰۶٪	۲۵/۱۵٪	۱/۰۹٪	۲۱/۴۰٪	۲۲/۲۱٪	۰/۸۱٪	۰/۲۶٪	۰/۱۰٪	-۰/۱۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۴۶٪	۵/۵۴٪	۰/۰۷٪	۱/۶۶٪	۱/۵۵٪	-۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۵/۶۸٪	۶/۱۹٪	-۹/۴۹٪
پرداخت نوین آرین	۱۱/۸۸٪	۱۱/۹۲٪	۰/۰۵٪	۱/۶۷٪	۱/۳۸٪	-۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۷۱٪	۱۰/۷۸٪	۰/۰۷٪	۱۰/۳۴٪	۱۱/۳۵٪	۱/۰۲٪	۲۷/۶۹٪	۲۶/۲۶٪	**-۱/۴۳٪**	۳/۰۲٪	۱/۶۸٪	-۱/۳۴٪
فراپردازان آروند امید	۱/۲۵٪	۱/۲۶٪	۰/۰۱٪	۰/۲۰٪	۰/۰۶٪	-۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۲۲٪	۲/۱۹٪	-۰/۰۳٪	۰/۳۱٪	۰/۳۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۳۷٪	۷/۴۱٪	۰/۰۳٪	۲/۰۸٪	۱/۸۶٪	-۰/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی نسبت به ماه گذشته با کاهش ۰/۱۹ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش اینترنتی با افزایش ۱/۰۹ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت"پرداخت الکترونیک سداد" با افزایش ۴۵/۴۳ درصدی بالاترین اختلاف ماهانه در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را کسب کرده اند. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با ۱/۴۳ درصد کاهش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد.

شکل ۴–۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در مهر ۱۴۰۵ نمایش می‌دهد.

شکل ۴–۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و کدهای دستوری) کمترین سهم از کل مبلغ، شرکت "به پرداخت ملت" در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و کدهای دستوری) بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین بیشترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی متعلق به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" می باشد.

٤-١-٣- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۵ در جدول ۴–۳ ارائه شده است.

شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۲/۱۴ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "به پرداخت ملت"همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۴۵ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۳۱/۱۲ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

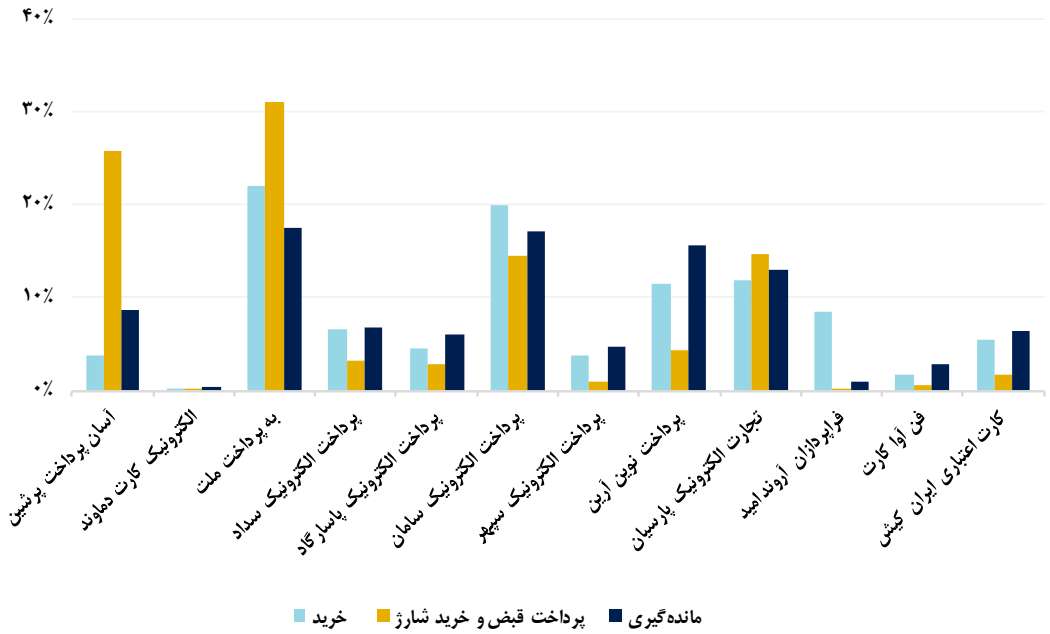
جدول ۴–۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۸۶٪	۳/۸۰٪	-۰/۰۶٪	۲۶/۳۵٪	۲۵/۸۰٪	-۰/۵۵٪	۸/۸۷٪	۸/۶۰٪	**-۰/۲۷٪**
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۳٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪	۰/۳۰٪	۰/۳۳٪	۰/۰۲٪
به پرداخت ملت	**۲۲/۴۸٪**	**۲۲/۱۴٪**	**-۰/۳۵٪**	**۲۹/۷۶٪**	**۳۱/۱۲٪**	**۱/۳۶٪**	**۱۷/۳۱٪**	**۱۷/۴۵٪**	۰/۱۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۴۳٪	۶/۵۶٪	۰/۱۲٪	۲/۹۶٪	۳/۲۶٪	۰/۳۰٪	۶/۵۹٪	۶/۷۰٪	۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۴۸٪	۴/۴۵٪	-۰/۰۳٪	۲/۷۷٪	۲/۷۷٪	۰/۰۰٪	۶/۱۷٪	۶/۰۵٪	-۰/۱۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۰۸٪	۱۹/۹۶٪	-۰/۱۲٪	۱۴/۵۷٪	۱۴/۵۴٪	-۰/۰۲٪	۱۷/۱۳٪	۱۷/۱۴٪	۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۲٪	۳/۷۲٪	-۰/۰۱٪	۱/۰۴٪	۰/۹۵٪	-۰/۰۹٪	۴/۷۹٪	۴/۷۷٪	-۰/۰۲٪
پرداخت نوین آرین	۱۱/۴۹٪	۱۱/۴۸٪	۰/۰۰٪	۴/۵۱٪	۴/۳۴٪	-۰/۱۸٪	۱۵/۶۳٪	۱۵/۷۴٪	۰/۱۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۱/۸۹٪	۱۱/۹۶٪	۰/۰۷٪	۱۵/۲۹٪	۱۴/۸۰٪	-۰/۴۹٪	۱۲/۹۰٪	۱۳/۰۵٪	۰/۱۵٪
فراپردازان آروند امید	۸/۲۱٪	۸/۵۱٪	۰/۳۱٪	۰/۱۸٪	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۸۵٪	۰/۹۰٪	۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۱/۷۰٪	۱/۶۹٪	-۰/۰۱٪	۰/۵۷٪	۰/۵۵٪	-۰/۰۳٪	۲/۸۷٪	۲/۸۲٪	-۰/۰۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۴۲٪	۵/۴۹٪	۰/۰۷٪	۱/۹۴٪	۱/۶۴٪	-۰/۳۱٪	۶/۵۸٪	۶/۴۶٪	-۰/۱۲٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه مهر نسبت به شهریور با کاهش ۰/۳۵ درصدی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۱/۳۶ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۲۷ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴–۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۷,۶۲۵ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت " و ۱۰,۹۰۰ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سپهر"، "الکترونیک کارت دماوند"، "فن آوا کارت"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "فراپردازان آروند امید" و "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" ثبت شده است.

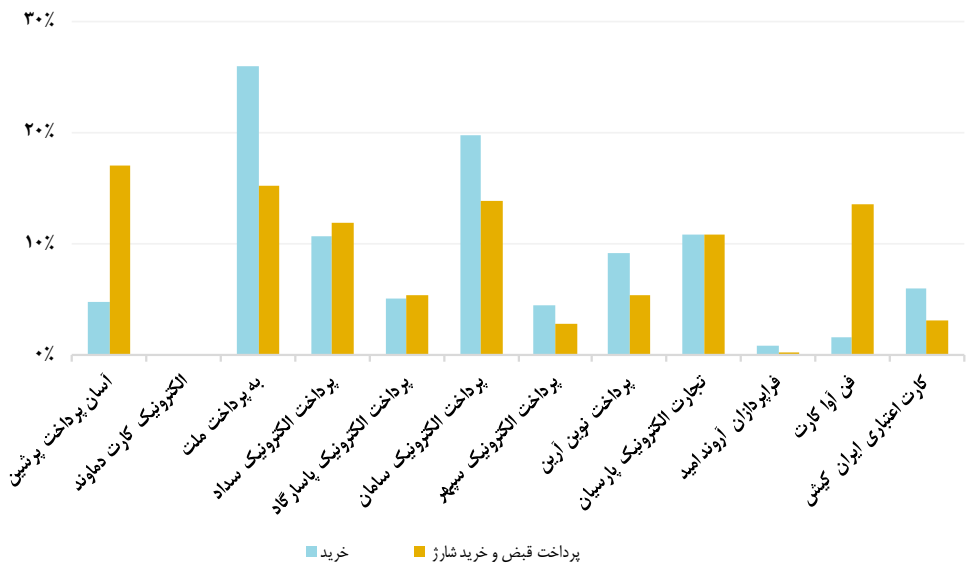
شکل ۴–۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس – مهر ۱۴۰۵

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۵ در جدول ۴–۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در مهر ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۶/۰۹ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مهر ماه با سهم مبلغی ۱۷/۰۶ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴–۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۵/۰۱٪	۴/۷۷٪	-۰/۲۴٪	**۱۸/۱۲٪**	**۱۷/۰۶٪**	-۱/۰۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۷٪	۰/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	**۲۶/۴۸٪**	**۲۶/۰۹٪**	-۰/۳۹٪	۱۵/۳۷٪	۱۵/۳۵٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۰۸٪	۱۰/۷۹٪	**۰/۷۱٪**	۹/۹۹٪	۱۱/۹۶٪	**۱/۹۸٪**
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۳۱٪	۵/۱۱٪	-۰/۱۹٪	۵/۱۷٪	۵/۴۵٪	۰/۲۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۸۱٪	۱۹/۷۶٪	-۰/۰۶٪	۱۴/۳۶٪	۱۳/۹۵٪	-۰/۴۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۴/۵۸٪	۴/۶۰٪	۰/۰۲٪	۲/۴۱٪	۲/۹۰٪	۰/۴۸٪
پرداخت نوین آرین	۹/۳۳٪	۹/۳۰٪	-۰/۰۳٪	۵/۴۹٪	۵/۴۲٪	-۰/۰۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۵۹٪	۱۰/۸۳٪	۰/۲۴٪	۱۱/۲۴٪	۱۰/۸۳٪	-۰/۴۱٪
فراپردازان آروند امید	۰/۹۹٪	۰/۹۷٪	-۰/۰۲٪	۰/۲۳٪	۰/۲۲٪	-۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۶۰٪	۱/۶۰٪	۰/۰۰٪	۱۳/۹۸٪	۱۳/۶۲٪	-۰/۳۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۰۵٪	۶/۰۲٪	-۰/۰۳٪	۳/۶۰٪	۳/۱۹٪	-۰/۴۲٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و شهریور ماه با ۰/۷۱ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۱/۹۸ درصدی، در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" مشاهده می‌شود.

شکل ۴–۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس– مهر ۱۴۰۵

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

٤-١-٤- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴–۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۵ را منعکس نموده است

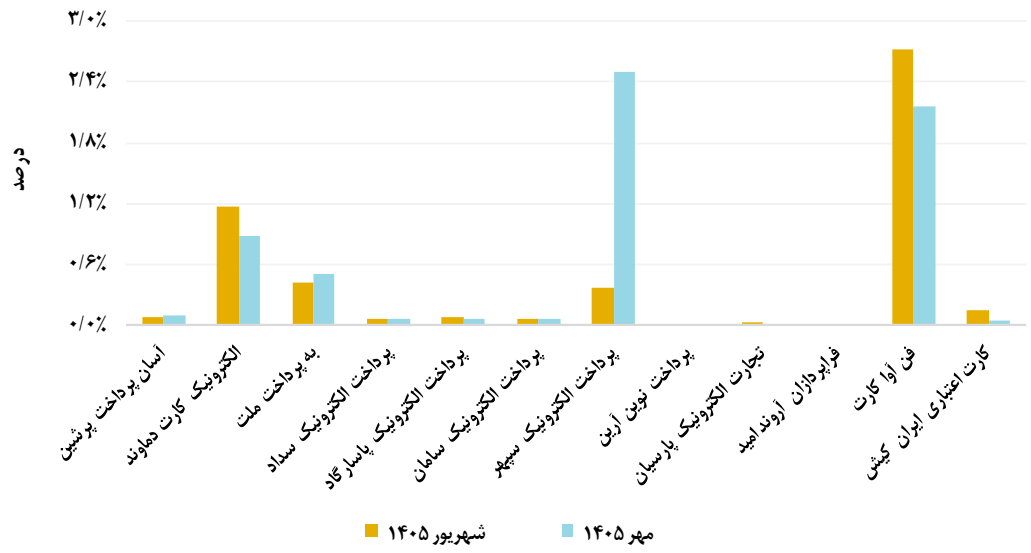
جدول ۴–۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP –شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		
	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۸۷٪	۰/۱۰۸٪	۰/۰۲۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۱/۱۷۵٪	۰/۸۷۸٪	-۰/۲۹۷٪
به پرداخت ملت	۰/۴۲۸٪	۰/۵۱۶٪	۰/۰۸۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۶۲٪	۰/۰۷۴٪	۰/۰۱۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۸۱٪	۰/۰۶۰٪	-۰/۰۲۲٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۶۷٪	۰/۰۶۱٪	-۰/۰۰۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۳۸۱٪	**۲/۴۹۷٪**	**۲/۱۱۶٪**
پرداخت نوین آرین	۰/۰۲۱٪	**۰/۰۱۷٪**	-۰/۰۰۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۲۹٪	۰/۰۲۵٪	-۰/۰۰۴٪
فراپردازان آروند امید	**۰/۰۲۰٪**	۰/۰۲۱٪	۰/۰۰۰٪
فن آوا کارت	**۲/۷۲۶٪**	۲/۱۶۲٪	**-۰/۵۶۴٪**
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۱۵۱٪	۰/۰۴۵٪	-۰/۱۰۶٪

**هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت Bold نمایش داده شده است.*

در ماه مهر شرکت "پرداخت نوین آرین"، با رقمی برابر با ۰/۰۱۷ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته‌است. در مقابل شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با کسب رقم قابل توجه ۲/۴۹۷ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" به‌گونه‌ای بوده که سبب افزایش قابل توجه ۳۵/۱۴ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴–۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴–۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها – شهریور و مهر ۱۴۰۵

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۵۶۴ درصد در شرکت "فن آوا کارت" رخ داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با رقم ۲/۱۱۶ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

٤-١-٥- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن[1] به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود[2]. شاخص هرفیندال–هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم وکاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری‌که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال– هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴–۶ ارائه شده است.

جدول ۴–۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال–هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال– هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به‌کار گرفت.

در جدول ۴–۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای مهر ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار

[1] Herfindahl-Hirshman Index

[2] به واژه نامه رجوع شود.

هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال– هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴–۷ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش– مهر ۱۴۰۵

شاخص H–H و شرکت PSP	کارتخوان فروشگاهی		اینترنتی		کدهای دستوری –USSD		موبایلی	
	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۳	۶	۳۷	۵	۲۸	۷۵	۵,۵۷۶
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۲۱	۴۲۸	۴۶	۲,۰۸۹	۴۹	۲,۴۰۶	۱	۱
پرداخت الکترونیک سداد	۷	۴۵	۵	۲۸	۰	۰	۲	۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵	۲۳	۲	۵	۰	۰	۱	۰
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹	۳۷۳	۲۹	۸۱۸	۲۳	۵۱۴	۱	۲
پرداخت الکترونیک سپهر	۴	۱۴	۱	۱	۰	۰	۱۳	۱۶۹
پرداخت نوین آرین	۱۲	۱۵۲	۳	۸	۰	۰	۰	۰
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۵۳	۷	۴۶	۲۳	۵۱۹	۷	۴۷
فراپردازان آروند امید	۹	۷۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فن آوا کارت	۲	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کارت اعتباری ایران کیش	۶	۳۴	۱	۱	۰	۰	۰	۰
جمع	–	۱,۳۱۲	–	۳,۰۳۲		۳,۴۶۶	–	۵,۸۰۱

در مهر ماه شاخص هرفیندال– هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۳۱۲ به‌دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۳,۰۳۲ ، ۳,۴۶۶، ۵,۸۰۱ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان"و "پرداخت الکترونیک سامان در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری(USSD) تاثیرگذار هستند. شرکت "آسان پرداخت پرشین" تنها شرکت تاثیرگذار در بازار تراکنش‌های موبایلی بوده است. اختلاف میزان شاخص هرفیندال–هیرشمن در مهر ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴–۸ ارائه شده است.

جدول ۴–۸مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP – شهریور و مهر ۱۴۰۵

HHI	کارتخوان فروشگاهی			اینترنتی			کدهای دستوری USSD-			موبایلی		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
شاخص H-H	۱,۳۲۲	۱,۳۱۲	-۱۰	۳,۰۸۲	۳,۰۳۲	-۵۰	۳,۴۳۵	۳,۴۶۶	۳۱	۶,۲۱۹	۵,۸۰۱	-۴۱۸

در ماه مهر شاخص هرفیندال–هیرشمن نسبت به ماه گذشته در سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و موبایلی کاهش و در ابزار پذیرش کدهای دستوری افزایش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

٤-١-٦- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴–۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای مهر ۱۴۰۵ محاسبه شده‌است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال– هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴–۹ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس– مهر ۱۴۰۵

شاخص H-H و شرکت PSP	خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده‌گیری	
	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۴	۲۶	۶۶۵	۹	۷۴
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۲۲	۴۹۰	۳۱	۹۶۹	۱۷	۳۰۵
پرداخت الکترونیک سداد	۷	۴۳	۳	۱۱	۷	۴۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴	۲۰	۳	۸	۶	۳۷
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰	۳۹۹	۱۵	۲۱۱	۱۷	۲۹۴
پرداخت الکترونیک سپهر	۴	۱۴	۱	۱	۵	۲۳
پرداخت نوین آرین	۱۱	۱۳۲	۴	۱۹	۱۶	۲۴۸
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۴۳	۱۵	۲۱۹	۱۳	۱۷۰
فراپردازان آروند امید	۹	۷۲	۰	۰	۱	۱
فن آوا کارت	۲	۳	۱	۰	۳	۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۳۰	۲	۳	۶	۴۲
جمع	–	۱,۳۶۰	–	۲,۱۰۶	–	۱,۲۴۵

در مهر ماه شاخص هرفیندال– هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۳۶۰، ۲,۱۰۶ و ۱,۲۴۵ به‌دست آمده است که نشان دهنده تمرکز ملایم در سرویس های خرید, مانده‌گیری و تمرکز بالا در سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ می باشد. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های قبض و خرید شارژ تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال–هیرشمن در ماه مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴–۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴–۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در شهریور و مهر ۱۴۰۵

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
شاخص H-H	۱,۳۷۲	۱,۳۶۰	-۱۲	۲,۰۶۸	۲,۱۰۶	۳۸	۱,۲۳۹	۱,۲۴۵	۶

در ماه مهر شاخص هرفیندال–هیرشمن در دو سرویس "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری " افزایش و یک سرویس "خرید" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

٤-٢- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت‌های کدهای دستوری(USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه شهریور و مهر ۱۴۰۵ در جدول ۴–۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت نوین آرین" با کسب سهم بازار ۱۷/۲۱ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می‌گردد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهم بازار ۳۱/۴۲ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارتخوان‌های فروشگاهی خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار کدهای دستوری(USSD) خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری(USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۴۵/۵۱ درصد در اختیار دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با سهم بازار ۲۸/۴۷ درصد همانند ماه قبل از بیشترین تعداد ابزار پذیرش موبایلی فعال پشتیبانی می‌کند.

جدول ۴–۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی– شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد اینترنتی			سهم از تعداد کدهای دستوری – USSD			سهم از تعداد موبایلی		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۰۹٪	۴/۰۷٪	-۰/۰۲٪	۸/۴۶٪	۷/۸۳٪	-۰/۴۴٪	۵/۳۷٪	۵/۷۷٪	۰/۳۹٪	۲۳/۵۸٪	۲۲/۸۱٪	-۰/۷۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۷۱٪	۰/۷۷٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۳۳٪	۰/۳۲٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۴/۱۲٪	۱۴/۰۶٪	-۰/۰۶٪	۲۵/۵۳٪	۲۷/۳۸٪	۱/۸۴٪	۳۶/۴۸٪	۳۶/۵۴٪	۰/۰۶٪	۰/۵۹٪	۰/۹۱٪	۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۰۱٪	۶/۹۵٪	-۰/۰۶٪	۱/۴۶٪	۱/۴۶٪	۰/۰۰٪	۳/۵۸٪	۳/۵۳٪	-۰/۰۶٪	۶/۲۹٪	۷/۸۵٪	۱/۵۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۵۲٪	۹/۱۹٪	-۰/۳۳٪	۴/۶۲٪	۴/۵۷٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۳۹٪	۰/۷۳٪	۰/۳۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۲۹٪	۱۳/۲۴٪	-۰/۰۵٪	۲۹/۵۸٪	۳۱/۴۲٪	۱/۸۴٪	۴۶/۲۵٪	۴۵/۵۱٪	-۰/۷۴٪	۲۷/۵۰٪	۲۸/۴۷٪	۰/۹۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۶۵٪	۶/۶۵٪	۰/۰۰٪	۱۸/۸۰٪	۱۸/۷۰٪	-۰/۰۹٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۲۱/۰۲٪	۱۹/۵۳٪	-۱/۵۰٪
پرداخت نوین آرین	۱۶/۸۸٪	۱۷/۲۱٪	۰/۳۳٪	۰/۱۶٪	۰/۱۷٪	۰/۰۱٪	۱/۹۵٪	۲/۰۸٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۸/۶۹٪	۸/۶۲٪	-۰/۰۸٪	۱/۰۱٪	۱/۰۴٪	۰/۰۳٪	۴/۰۷٪	۴/۱۷٪	۰/۱۰٪	۱۶/۳۱٪	۱۵/۶۹٪	-۰/۶۱٪
فراپردازان آروند امید	۲/۴۶٪	۲/۴۳٪	-۰/۰۳٪	۰/۲۵٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۱/۴۷٪	۱/۴۴٪	-۰/۰۲٪	۳/۹۳٪	۳/۶۵٪	-۰/۲۸٪
فن آوا کارت	۷/۶۴٪	۷/۷۳٪	۰/۰۹٪	۰/۳۰٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۳٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۲۰٪	۰/۱۸٪	-۰/۰۱٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۹۴٪	۹/۰۸٪	۰/۱۴٪	۱۰/۰۳٪	۶/۹۱٪	-۳/۱۲٪	۰/۱۶٪	۰/۳۲٪	۰/۱۶٪	۰/۲۰٪	۰/۱۸٪	-۰/۰۱٪

در سهم تعداد ابزار فعال کارتخوان‌های فروشگاهی، بیشترین اختلاف با ۰/۳۳ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" اختصاص دارد. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با کاهش ۳/۱۲ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کاهش ۰/۷۴ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. در ابزار پذیرش موبایلی بالاترین تغییر سهم در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با افزایش ۱/۵۶ درصدی مشاهده می‌شود.

سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی، اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی تراکنش‌دار[۱] در دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۵ در جدول ۴–۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت نوین آرین" در ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار با کسب ۱۷/۱۷درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب سهم ۴۴/۹۱ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۵۶/۶۷ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار کدهای دستوری(USSD) را نیز در دست دارد. در این ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب سهم ۳۲/۴۷ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

[۱] به واژه نامه رجوع شود

جدول ۴–۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار –شهریور و مهر ۱۴۰۵

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد اینترنتی			سهم از تعداد کدهای دستوری – USSD			سهم از تعداد موبایلی		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۰۵٪	۴/۰۹٪	۰/۰۴٪	۱/۴۴٪	۲/۰۲٪	۰/۵۸٪	۸/۵۰٪	۸/۶۷٪	۰/۱۷٪	۳۶/۰۰٪	۳۲/۴۷٪	-۳/۵۳٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۳٪	۰/۵۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۶/۰۰٪	۱۶/۱۲٪	۰/۱۲٪	۴۱/۱۴٪	۴۴/۹۱٪	۳/۷۷٪	۱۸/۳۰٪	۱۸/۶۷٪	۰/۳۷٪	۰/۵۰٪	۰/۸۷٪	۰/۳۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۳۰٪	۷/۳۵٪	۰/۰۴٪	۲/۶۲٪	۲/۶۶٪	۰/۰۵٪	۲/۶۱٪	۲/۶۷٪	۰/۰۵٪	۱۰/۰۰٪	۸/۶۶٪	-۱/۳۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۷۶٪	۹/۴۱٪	-۰/۳۵٪	۲/۰۰٪	۲/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱/۵۰٪	۱/۳۰٪	-۰/۲۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۵۸٪	۱۳/۴۲٪	-۰/۱۶٪	۴۰/۵۳٪	۳۴/۵۷٪	-۵/۹۶٪	۵۸/۸۲٪	۵۶/۶۷٪	-۲/۱۶٪	۷/۰۰٪	۱۵/۵۸٪	۸/۵۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۳۱٪	۶/۳۶٪	۰/۰۵٪	۷/۳۱٪	۸/۶۳٪	۱/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۲۷/۰۰٪	۲۴/۲۴٪	-۲/۷۶٪
پرداخت نوین آرین	۱۶/۹۸٪	۱۷/۱۷٪	۰/۱۹٪	۰/۴۳٪	۰/۴۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۰۳٪	۹/۰۵٪	۰/۰۲٪	۲/۶۹٪	۲/۸۰٪	۰/۱۱٪	۱۱/۷۶٪	۱۳/۳۳٪	۱/۵۷٪	۱۷/۵۰٪	۱۶/۴۵٪	-۱/۰۵٪
فراپردازان آروند امید	۲/۳۷٪	۲/۳۹٪	۰/۰۲٪	۰/۱۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۴۳٪	۰/۴۳٪
فن آوا کارت	۵/۲۴٪	۵/۰۱٪	-۰/۲۳٪	۰/۶۵٪	۰/۷۹٪	۰/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۵۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۵۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۸۵٪	۹/۰۸٪	۰/۲۳٪	۱/۰۷٪	۱/۰۰٪	-۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

در سهم تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۳۵ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کاهش ۵/۹۶ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کاهش ۲/۱۶ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. همچنین در سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۸/۵۸ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ[۱] تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

[۱] سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در مهر ماه نزدیک به۹۱ درصد بوده که حدود ۷۵ درصد مبالغ تراکنش های این شبکه را جابجا می نماید.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

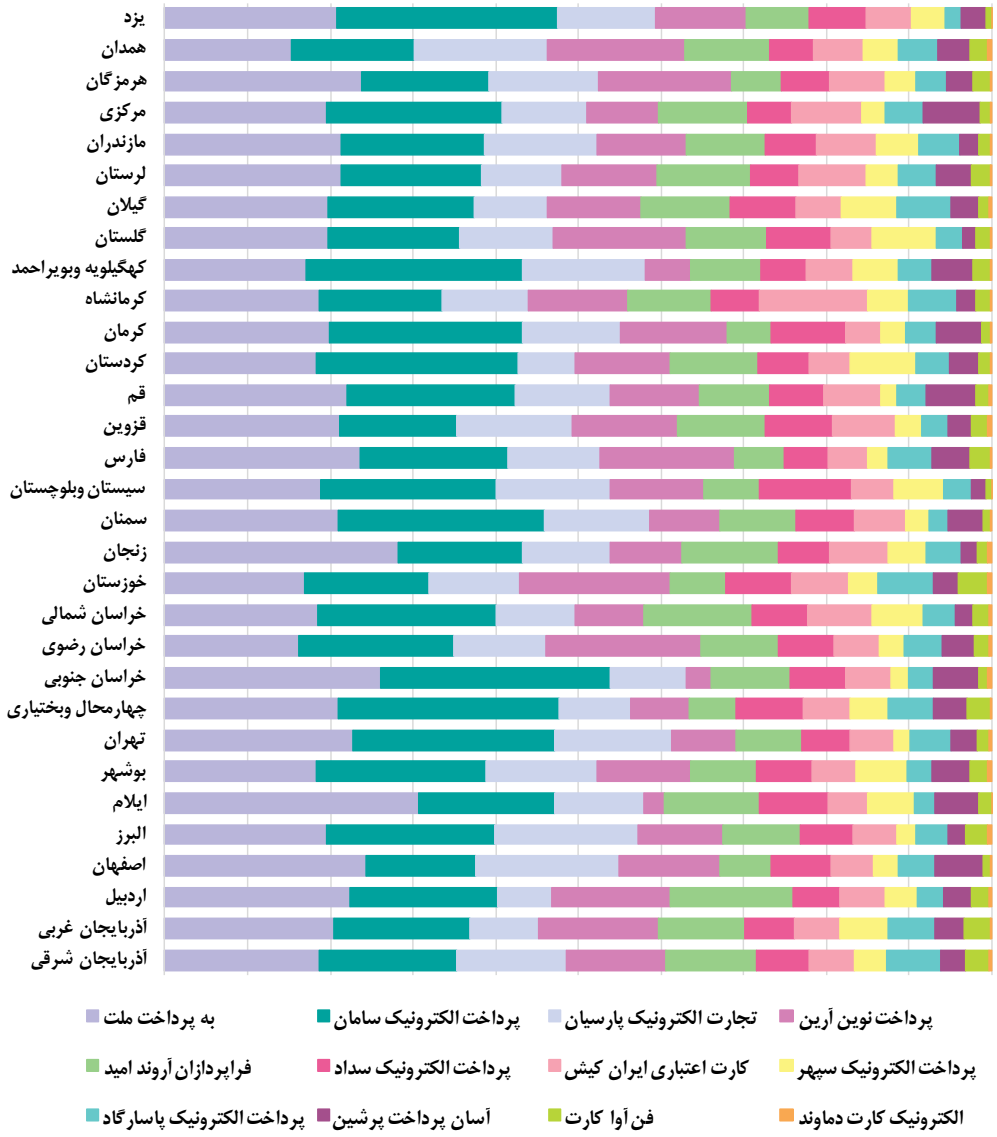
٤-٣-١- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در مهر ماه در جدول ۴–۱۳ ارائه شده‌است. در مجموع شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" تقریبا در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

جدول ۴–۱۳ سهم بازار هر شرکتPSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان –مهر ۱۴۰۵

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	فرابرداران آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۳/۰۱٪	۰/۳۷٪	**۱۸/۷۳٪**	۶/۴۱٪	۶/۵۷٪	۱۶/۵۴٪	۳/۹۴٪	۱۲/۱۴٪	۱۳/۲۷٪	۱۰/۸۷٪	۲/۷۱٪	۵/۴۵٪
آذربایجان غربی	۳/۴۹٪	۰/۱۴٪	**۲۰/۴۷٪**	۶/۰۵٪	۵/۸۱٪	۱۶/۵۱٪	۵/۷۷٪	۱۴/۶۴٪	۸/۱۵٪	۱۰/۴۰٪	۳/۱۵٪	۵/۴۲٪
اردبیل	۳/۲۴٪	۰/۲۷٪	**۲۲/۳۸٪**	۵/۵۶٪	۳/۲۷٪	۱۷/۹۴٪	۳/۹۴٪	۱۴/۳۶٪	۶/۴۲٪	۱۴/۹۵٪	۲/۲۲٪	۵/۴۴٪
اصفهان	۵/۸۳٪	۰/۱۲٪	**۲۴/۲۷٪**	۷/۲۵٪	۴/۳۹٪	۱۳/۲۹٪	۲/۹۸٪	۱۲/۱۶٪	۱۷/۴۴٪	۶/۱۶٪	۰/۹۳٪	۵/۱۹٪
البرز	۲/۲۳٪	۰/۴۶٪	۱۹/۶۳٪	۶/۳۳٪	۳/۹۱٪	**۲۰/۳۴٪**	۲/۳۴٪	۱۰/۳۶٪	۱۷/۲۰٪	۹/۴۰٪	۲/۶۰٪	۵/۲۲٪
ایلام	۵/۲۷٪	۰/۰۱٪	**۳۰/۷۵٪**	۸/۳۶٪	۲/۵۰٪	۱۶/۴۲٪	۵/۵۹٪	۲/۵۰٪	۱۰/۷۸٪	۱۱/۴۴٪	۱/۵۶٪	۴/۸۱٪
بوشهر	۴/۶۴٪	۰/۵۰٪	۱۸/۳۲٪	۶/۷۴٪	۲/۹۷٪	**۲۰/۵۶٪**	۶/۲۲٪	۱۱/۳۴٪	۱۳/۴۴٪	۷/۸۲٪	۲/۱۰٪	۵/۳۵٪
تهران	۳/۱۸٪	۰/۳۲٪	۲۲/۷۸٪	۵/۸۸٪	۴/۹۶٪	**۲۴/۴۰٪**	۱/۹۶٪	۷/۸۹٪	۱۴/۰۸٪	۷/۸۶٪	۱/۴۵٪	۵/۲۳٪
چهارمحال وبختیاری	۴/۱۸٪	۰/۰۸٪	۲۰/۹۲٪	۸/۰۶٪	۵/۴۱٪	**۲۶/۶۸٪**	۴/۶۰٪	۷/۱۰٪	۸/۸۱٪	۵/۶۲٪	۲/۸۵٪	۵/۷۱٪
خراسان جنوبی	۵/۴۷٪	۰/۴۵٪	۲۶/۰۶٪	۶/۷۳٪	۲/۹۱٪	**۲۷/۷۴٪**	۲/۲۴٪	۲/۹۷٪	۹/۳۵٪	۹/۴۶٪	۱/۱۵٪	۵/۴۹٪
خراسان رضوی	۳/۹۲٪	۰/۳۴٪	۱۶/۲۸٪	۶/۸۰٪	۴/۵۷٪	۱۸/۷۰٪	۳/۰۰٪	**۱۸/۷۸٪**	۱۱/۱۳٪	۹/۲۷٪	۱/۷۱٪	۵/۵۱٪
خراسان شمالی	۲/۰۸٪	۰/۲۴٪	۱۸/۴۶٪	۶/۸۹٪	۳/۸۶٪	**۲۱/۶۷٪**	۶/۲۹٪	۸/۴۶٪	۹/۴۴٪	۱۲/۹۲٪	۲/۰۶٪	۷/۶۳٪
خوزستان	۳/۰۴٪	۰/۴۹٪	۱۶/۸۹٪	۷/۹۲٪	۶/۶۳٪	۱۵/۰۳٪	۳/۵۴٪	**۱۸/۱۲٪**	۱۱/۰۴٪	۶/۷۷٪	۳/۵۴٪	۶/۹۹٪
زنجان	۲/۰۴٪	۰/۵۵٪	**۲۸/۱۴٪**	۶/۰۷٪	۴/۲۱٪	۱۵/۰۶٪	۴/۶۶٪	۸/۷۲٪	۱۰/۶۰٪	۱۱/۷۴٪	۱/۱۱٪	۷/۰۷٪
سمنان	۴/۲۴٪	۰/۱۰٪	۲۰/۹۸٪	۷/۱۰٪	۲/۲۵٪	**۲۴/۸۹٪**	۲/۸۲٪	۸/۵۰٪	۱۲/۸۵٪	۹/۰۳٪	۰/۹۶٪	۶/۲۸٪
سیستان وبلوچستان	۱/۷۲٪	۰/۰۴٪	۱۸/۸۱٪	۱۱/۱۹٪	۳/۴۳٪	**۲۱/۲۶٪**	۵/۹۵٪	۱۱/۲۴٪	۱۳/۸۱٪	۶/۸۵٪	۰/۶۱٪	۵/۱۱٪
فارس	۴/۶۰٪	۰/۰۵٪	**۲۳/۶۳٪**	۵/۳۵٪	۵/۳۰٪	۱۷/۸۷٪	۲/۵۱٪	۱۶/۱۵٪	۱۱/۲۰٪	۶/۰۶٪	۲/۴۹٪	۴/۷۸٪
قزوین	۲/۸۳٪	۰/۵۱٪	**۲۱/۱۵٪**	۸/۱۲٪	۳/۰۹٪	۱۴/۱۰٪	۳/۱۳٪	۱۲/۶۱٪	۱۴/۱۱٪	۱۰/۶۷٪	۲/۰۰٪	۷/۶۸٪
قم	۶/۰۴٪	۰/۲۲٪	**۲۱/۹۹٪**	۶/۵۷٪	۳/۳۸٪	۲۰/۳۳٪	۲/۰۷٪	۱۰/۸۱٪	۱۱/۵۹٪	۸/۴۹٪	۱/۷۳٪	۶/۷۷٪
کردستان	۳/۵۷٪	۰/۱۰٪	۱۸/۳۱٪	۶/۳۱٪	۴/۱۱٪	**۲۴/۴۷٪**	۸/۰۱٪	۱۱/۵۲٪	۶/۸۱٪	۱۰/۵۵٪	۱/۴۱٪	۴/۸۲٪
کرمان	۵/۳۵٪	۰/۱۴٪	۱۹/۸۵٪	۹/۰۸٪	۳/۷۹٪	**۲۳/۴۷٪**	۳/۹۷٪	۱۲/۸۷٪	۱۱/۸۴٪	۵/۳۱٪	۱/۱۰٪	۴/۲۳٪
کرمانشاه	۲/۳۶٪	۰/۰۹٪	**۱۸/۶۲٪**	۵/۷۶٪	۵/۷۸٪	۱۴/۸۹٪	۴/۹۶٪	۱۲/۱۰٪	۱۰/۴۳٪	۱۰/۰۸٪	۱/۷۵٪	۱۳/۱۹٪
کهگیلویه وبویراحمد	۵/۰۲٪	۰/۲۰٪	۱۷/۰۰٪	۵/۴۵٪	۳/۹۸٪	**۲۶/۲۰٪**	۵/۵۰٪	۵/۴۴٪	۱۴/۹۳٪	۸/۴۹٪	۲/۰۲٪	۵/۷۶٪
گلستان	۱/۶۵٪	۰/۱۰٪	**۱۹/۷۹٪**	۷/۷۱٪	۳/۱۷٪	۱۵/۹۲٪	۷/۷۰٪	۱۶/۰۲٪	۱۱/۲۶٪	۹/۸۱٪	۱/۷۹٪	۵/۰۸٪
گیلان	۳/۴۹٪	۰/۲۷٪	**۱۹/۷۳٪**	۷/۹۸٪	۶/۵۸٪	۱۷/۶۸٪	۶/۷۱٪	۱۱/۳۳٪	۸/۸۲٪	۱۰/۸۵٪	۱/۱۸٪	۵/۳۸٪
لرستان	۴/۱۲٪	۰/۱۹٪	**۲۱/۳۷٪**	۵/۷۸٪	۴/۷۴٪	۱۷/۰۰٪	۳/۸۲٪	۱۱/۵۳٪	۹/۷۰٪	۱۱/۳۱٪	۲/۲۹٪	۸/۱۴٪
مازندران	۲/۲۱٪	۰/۲۱٪	**۲۱/۳۵٪**	۶/۱۱٪	۴/۹۷٪	۱۷/۳۵٪	۵/۱۴٪	۱۰/۶۹٪	۱۳/۶۳٪	۹/۶۵٪	۱/۳۸٪	۷/۳۰٪
مرکزی	۷/۰۱٪	۰/۰۷٪	۱۹/۶۴٪	۵/۱۵٪	۴/۵۰٪	**۲۱/۱۸٪**	۲/۸۷٪	۸/۷۸٪	۱۰/۱۷٪	۱۰/۸۱٪	۱/۲۶٪	۸/۵۷٪
هرمزگان	۳/۲۶٪	۰/۱۲٪	**۲۳/۸۴٪**	۵/۸۸٪	۳/۷۰٪	۱۵/۳۱٪	۳/۷۱٪	۱۶/۰۹٪	۱۳/۳۰٪	۶/۰۵٪	۲/۱۳٪	۶/۵۹٪
همدان	۳/۹۶٪	۰/۴۷٪	۱۵/۳۱٪	۵/۳۳٪	۴/۸۰٪	۱۴/۹۲٪	۴/۱۸٪	**۱۶/۷۳٪**	۱۵/۹۵٪	۱۰/۱۵٪	۲/۱۰٪	۶/۰۸٪
یزد	۲/۹۷٪	۰/۰۳٪	۲۰/۷۶٪	۶/۷۷٪	۲/۰۶٪	**۲۶/۷۱٪**	۳/۹۰٪	۱۰/۸۳٪	۱۱/۹۵٪	۷/۷۳٪	۰/۶۴٪	۵/۶۴٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور برای مهر ماه ۱۴۰۵ در شکل ۴–۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴–۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها– مهر ۱۴۰۵

٤-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴–۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای مهر ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت

نوین آرین"، "به پرداخت ملت" ، "پرداخت الکترونیک سامان" و "کارت اعتباری ایران کیش" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴–۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان– مهر ۱۴۰۵

استان	آسان پرداخت پرتو سین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	فرابرداران آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۱۰٪	۰/۸۶٪	۱۱/۵۰٪	۶/۲۰٪	۱۱/۶۷٪	۱۰/۸۰٪	۶/۰۲٪	**۱۸/۳۷٪**	۸/۸۰٪	۴/۲۷٪	۹/۶۳٪	۷/۷۹٪
آذربایجان غربی	۳/۷۹٪	۰/۴۳٪	۱۲/۴۴٪	۵/۵۳٪	۱۱/۷۱٪	۱۰/۰۷٪	۶/۹۸٪	**۲۰/۹۰٪**	۵/۶۰٪	۲/۴۵٪	۱۲/۶۵٪	۷/۴۵٪
اردبیل	۵/۴۶٪	۰/۹۲٪	۱۷/۰۸٪	۶/۵۹٪	۶/۵۴٪	۱۱/۱۰٪	۶/۷۷٪	**۱۷/۲۳٪**	۷/۷۷٪	۵/۱۰٪	۷/۷۵٪	۷/۶۹٪
اصفهان	۴/۴۵٪	۰/۶۲٪	۱۵/۱۵٪	۷/۳۳٪	۸/۰۲٪	۱۰/۷۲٪	۷/۱۰٪	**۱۸/۶۶٪**	۱۰/۹۹٪	۱/۸۶٪	۵/۹۰٪	۹/۲۲٪
البرز	۳/۳۳٪	۱/۳۳٪	۱۳/۴۳٪	۷/۲۶٪	۸/۱۴٪	۱۳/۶۱٪	۴/۹۶٪	**۱۴/۳۱٪**	۹/۹۹٪	۲/۰۳٪	۱۲/۲۰٪	۹/۴۱٪
ایلام	۷/۶۸٪	۰/۰۸٪	**۲۲/۶۷٪**	۹/۳۲٪	۴/۴۳٪	۱۴/۳۹٪	۸/۴۹٪	۵/۹۹٪	۹/۲۷٪	۳/۵۲٪	۴/۵۹٪	۹/۵۶٪
بوشهر	۵/۰۲٪	۱/۹۶٪	۱۲/۵۴٪	۶/۳۱٪	۷/۴۳٪	**۱۳/۹۵٪**	۹/۸۵٪	۱۳/۹۲٪	۹/۰۱٪	۲/۲۴٪	۸/۶۱٪	۹/۱۷٪
تهران	۳/۷۶٪	۰/۷۴٪	**۱۷/۳۹٪**	۹/۲۳٪	۹/۰۳٪	۱۶/۶۰٪	۴/۶۴٪	۱۰/۷۸٪	۱۰/۶۵٪	۲/۱۰٪	۵/۷۷٪	۹/۳۱٪
چهارمحال وبختیاری	۵/۲۱٪	۰/۳۶٪	۱۳/۹۹٪	۶/۸۹٪	۹/۷۹٪	**۱۶/۲۲٪**	۸/۱۷٪	۱۳/۵۹٪	۶/۷۸٪	۲/۷۵٪	۸/۰۲٪	۸/۲۳٪
خراسان جنوبی	۸/۲۹٪	۲/۰۸٪	۱۷/۸۹٪	۶/۴۳٪	۶/۹۹٪	**۲۰/۳۲٪**	۵/۸۴٪	۵/۷۳٪	۸/۰۵٪	۳/۰۲٪	۶/۷۲٪	۸/۶۳٪
خراسان رضوی	۴/۲۷٪	۱/۰۲٪	۱۱/۷۳٪	۶/۳۸٪	۸/۷۸٪	۱۲/۴۸٪	۵/۷۷٪	**۲۳/۸۴٪**	۷/۶۹٪	۲/۲۰٪	۷/۲۹٪	۸/۵۵٪
خراسان شمالی	۳/۴۷٪	۰/۷۲٪	۱۳/۱۲٪	۶/۴۶٪	۷/۹۲٪	**۱۴/۶۲٪**	۸/۸۰٪	۱۴/۵۲٪	۹/۰۱٪	۳/۷۴٪	۸/۱۶٪	۹/۴۷٪
خوزستان	۲/۶۹٪	۱/۰۲٪	۹/۸۷٪	۷/۰۱٪	۱۱/۰۲٪	۸/۸۵٪	۵/۳۵٪	**۲۱/۰۹٪**	۷/۳۴٪	۳/۲۴٪	۱۳/۰۸٪	۹/۴۵٪
زنجان	۳/۵۳٪	۲/۲۲٪	**۱۷/۹۳٪**	۷/۳۵٪	۷/۸۳٪	۱۲/۸۲٪	۸/۴۰٪	۱۳/۶۹٪	۷/۶۷٪	۲/۶۶٪	۴/۷۹٪	۱۱/۱۲٪
سمنان	۶/۰۵٪	۰/۴۲٪	۱۶/۰۶٪	۹/۰۹٪	۴/۹۲٪	**۱۸/۱۵٪**	۵/۴۵٪	۱۲/۷۸٪	۸/۱۷٪	۲/۸۲٪	۵/۰۳٪	۱۱/۰۵٪
سیستان وبلوچستان	۲/۶۰٪	۰/۱۶٪	۱۴/۶۹٪	۹/۷۴٪	۶/۴۶٪	۱۶/۱۹٪	۹/۳۳٪	**۱۶/۳۴٪**	۱۱/۷۳٪	۱/۹۴٪	۲/۹۵٪	۷/۸۸٪
فارس	۳/۹۱٪	۰/۴۰٪	۱۳/۷۳٪	۵/۳۱٪	۹/۴۵٪	۱۱/۶۵٪	۴/۸۹٪	**۲۲/۷۱٪**	۷/۵۴٪	۱/۸۰٪	۹/۸۹٪	۸/۷۳٪
قزوین	۵/۴۰٪	۱/۴۴٪	۱۳/۵۷٪	۶/۵۶٪	۷/۰۳٪	۱۲/۱۲٪	۵/۲۷٪	**۱۵/۰۱٪**	۹/۶۱٪	۳/۹۵٪	۸/۷۸٪	۱۱/۲۵٪
قم	۵/۴۵٪	۰/۵۲٪	۱۴/۹۲٪	۸/۱۲٪	۷/۶۱٪	۱۳/۲۱٪	۵/۵۸٪	**۱۵/۸۳٪**	۸/۶۸٪	۲/۴۴٪	۸/۶۲٪	۹/۰۴٪
کردستان	۳/۲۳٪	۰/۳۹٪	۱۴/۴۴٪	۵/۲۹٪	۸/۴۵٪	۱۷/۲۰٪	۱۰/۴۳٪	**۱۸/۳۱٪**	۵/۱۷٪	۲/۸۳٪	۶/۵۱٪	۷/۷۵٪
کرمان	۵/۲۵٪	۰/۳۹٪	۱۳/۵۸٪	۶/۹۴٪	۱۰/۳۴٪	۱۷/۷۳٪	۶/۰۱٪	**۱۸/۲۵٪**	۷/۲۹٪	۱/۴۶٪	۵/۶۷٪	۷/۰۹٪
کرمانشاه	۳/۰۶٪	۰/۲۸٪	۱۳/۳۷٪	۴/۹۹٪	۹/۸۴٪	۱۱/۷۹٪	۹/۰۵٪	**۱۵/۵۶٪**	۸/۰۱٪	۲/۹۸٪	۶/۳۲٪	۱۴/۷۵٪
کهگیلویه وبویراحمد	۴/۳۸٪	۰/۴۹٪	۱۱/۶۶٪	۵/۷۸٪	۷/۸۱٪	**۲۰/۳۱٪**	۸/۷۵٪	۱۰/۳۸٪	۹/۰۵٪	۲/۱۹٪	۹/۴۲٪	۹/۷۸٪
گلستان	۲/۶۹٪	۰/۵۲٪	۱۳/۱۰٪	۶/۰۹٪	۶/۲۸٪	۱۰/۵۷٪	۱۴/۲۲٪	**۲۰/۶۶٪**	۶/۷۶٪	۲/۰۸٪	۹/۶۴٪	۷/۴۱٪
گیلان	۳/۷۸٪	۰/۸۸٪	۱۴/۴۰٪	۶/۹۷٪	۱۲/۸۹٪	۱۲/۰۰٪	۱۰/۰۴٪	**۱۵/۹۲٪**	۷/۲۲٪	۲/۳۴٪	۵/۷۰٪	۷/۸۶٪
لرستان	۴/۰۸٪	۰/۵۹٪	۱۴/۶۸٪	۵/۷۹٪	۸/۱۳٪	۱۱/۵۲٪	۶/۱۳٪	**۱۷/۲۳٪**	۶/۷۶٪	۳/۰۱٪	۱۰/۴۰٪	۱۱/۶۹٪
مازندران	۳/۸۳٪	۱/۰۲٪	۱۳/۳۱٪	۵/۵۶٪	۱۰/۵۹٪	۱۱/۸۲٪	۸/۰۰٪	**۱۸/۹۴٪**	۸/۳۳٪	۱/۷۳٪	۶/۷۵٪	۱۰/۱۲٪
مرکزی	۶/۹۰٪	۰/۲۴٪	۱۴/۰۵٪	۶/۵۳٪	۸/۹۱٪	۱۴/۵۳٪	۵/۷۸٪	**۱۵/۶۰٪**	۷/۷۳٪	۲/۳۸٪	۶/۵۰٪	۱۰/۸۵٪
هرمزگان	۴/۴۱٪	۰/۶۴٪	۱۵/۴۰٪	۷/۹۲٪	۷/۹۸٪	۱۲/۵۹٪	۵/۹۲٪	**۱۶/۸۶٪**	۱۰/۸۵٪	۱/۶۶٪	۵/۹۶٪	۹/۷۹٪
همدان	۴/۲۲٪	۱/۳۰٪	۱۰/۸۹٪	۵/۴۵٪	۸/۹۷٪	۹/۹۴٪	۵/۵۶٪	**۲۵/۴۳٪**	۹/۵۸٪	۲/۶۸٪	۶/۵۹٪	۹/۳۹٪
یزد	۴/۵۴٪	۰/۲۷٪	۱۳/۹۳٪	۶/۹۳٪	۷/۹۳٪	**۱۹/۵۴٪**	۷/۹۳٪	۱۲/۲۳٪	۹/۷۰٪	۲/۲۴٪	۴/۲۵٪	۱۰/۵۲٪

شکل ۴–۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره مهر ۱۴۰۵ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴–۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان– مهر ۱۴۰۵

٤-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاهی است[1]. عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقا به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کاراتر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴–۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در مهر ماه محاسبه شده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۴–۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت –شهریور و مهر ۱۴۰۵

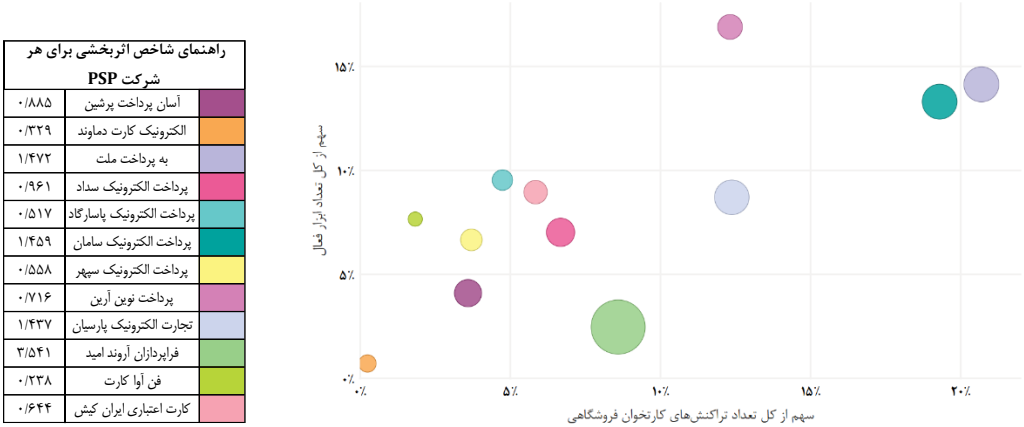
شرکت	کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۰٪	۴/۰۷٪	۰/۸۹۲	۰/۸۸۵	-۰/۰۰۷
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۵٪	۰/۷۷٪	۰/۳۴۱	۰/۳۲۹	-۰/۰۱۲
به پرداخت ملت	**۲۰/۷۰٪**	۱۴/۰۶٪	**۱/۴۸۳**	**۱/۴۷۲**	-۰/۰۱۲
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۶۸٪	۶/۹۵٪	۰/۹۳۶	۰/۹۶۱	۰/۰۲۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۷۵٪	۹/۱۹٪	۰/۵۰۴	۰/۵۱۷	۰/۰۱۳
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۳۱٪	۱۳/۲۴٪	**۱/۴۶۸**	**۱/۴۵۹**	-۰/۰۰۹
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۱٪	۶/۶۵٪	۰/۵۶۱	۰/۵۵۸	-۰/۰۰۳
پرداخت نوین آرین	۱۲/۳۳٪	**۱۷/۲۱٪**	۰/۷۳۲	۰/۷۱۶	-۰/۰۱۶
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۸٪	۸/۶۲٪	**۱/۴۱۶**	**۱/۴۳۷**	۰/۰۲۱
فراپردازان آروند امید	۸/۶۰٪	۲/۴۳٪	**۳/۳۶۷**	**۳/۵۴۱**	۰/۱۷۴
فن آوا کارت	۱/۸۴٪	۷/۷۳٪	۰/۲۴۲	۰/۲۳۸	-۰/۰۰۴
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۸۵٪	۹/۰۸٪	۰/۶۴۶	۰/۶۴۴	-۰/۰۰۲

در مهر ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی در مهر ماه ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در شرکت "فراپردازان آروند امید" با ۰/۱۷۴ واحد افزایش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش و کاهش سهم کارتخوان فروشگاهی فعال آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتخوان فروشگاهی آن‌ها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴–۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره مهر ۱۴۰۵ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاهی فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴–۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP– مهر ۱۴۰۵

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاهی در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار[1] در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقا به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

[1] به واژه نامه رجوع شود.

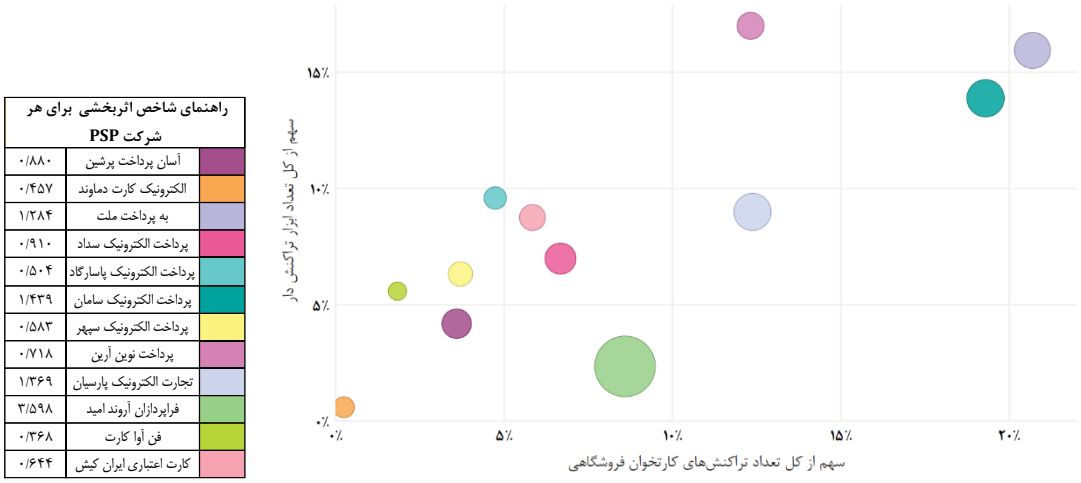
جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار در مهر ماه محاسبه و ارائه می‌نماید.

جدول ۴–۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت – شهریور و مهر ۱۴۰۵

شرکت	کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار		اثربخشی کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار		
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۶۰٪	۴/۰۹٪	۰/۹۰۱	۰/۸۸۰	-۰/۰۲۱
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۵٪	۰/۵۵٪	۰/۴۵۶	۰/۴۵۷	۰/۰۰۱
به پرداخت ملت	**۲۰/۷۰٪**	۱۶/۱۲٪	**۱/۳۱۰**	**۱/۲۸۴**	-۰/۰۲۶
پرداخت الکترونیک سداد	۶/۶۸٪	۷/۳۵٪	۰/۸۹۹	۰/۹۱۰	۰/۰۱۱
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۷۵٪	۹/۴۱٪	۰/۴۹۱	۰/۵۰۴	۰/۰۱۳
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۳۱٪	۱۳/۴۲٪	**۱/۴۳۶**	**۱/۴۳۹**	۰/۰۰۲
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۱٪	۶/۳۶٪	۰/۵۹۱	۰/۵۸۳	-۰/۰۰۷
پرداخت نوین آرین	۱۲/۳۳٪	**۱۷/۱۷٪**	۰/۷۲۸	۰/۷۱۸	-۰/۰۱۰
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۸٪	۹/۰۵٪	**۱/۳۶۳**	**۱/۳۶۹**	۰/۰۰۶
فراپردازان آروند امید	۸/۶۰٪	۲/۳۹٪	**۳/۴۸۷**	**۳/۵۹۸**	۰/۱۱۲
فن آوا کارت	۱/۸۴٪	۵/۰۱٪	۰/۳۵۴	۰/۳۶۸	۰/۰۱۴
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۸۵٪	۹/۰۸٪	۰/۶۵۳	۰/۶۴۴	-۰/۰۰۹

در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به پرداخت ملت" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز در شرکت "فراپردازان آروند امید" با افزایش ۰/۱۱۲ واحدی مشاهده می‌شود، چرا که سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی افزایش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتخوان‌های تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴–۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت PSP– مهر ۱۴۰۵

شکل ۴–۱۱ ، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره مهر ۱۴۰۵ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

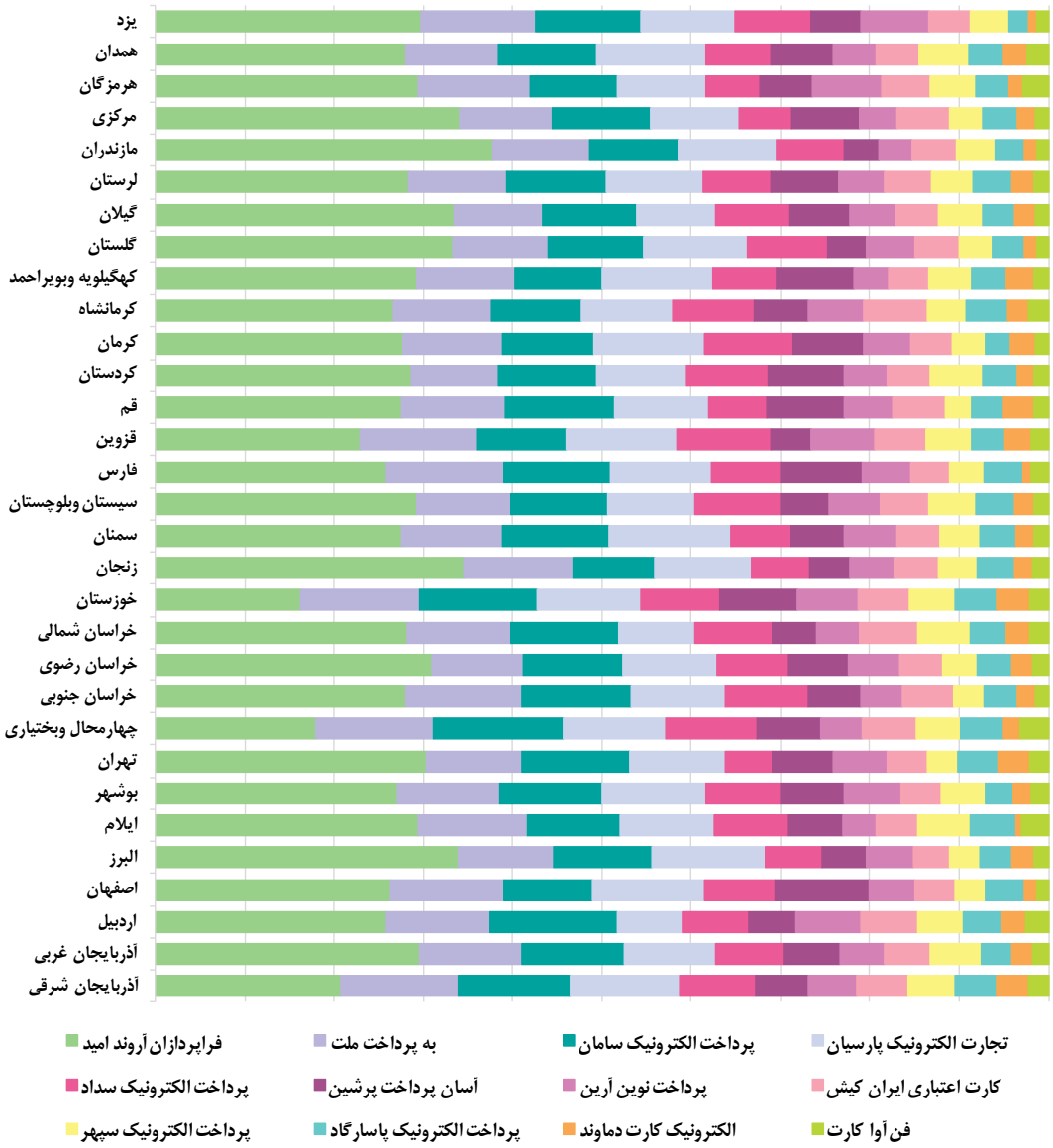
٤-٣-٤- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت", "پرداخت الکترونیک سامان", "فراپردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی بالاتر از یک هستند. در جدول ۴–۱۷ این شاخص در مهر ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴–۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان – مهر ۱۴۰۵

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	فرا پردازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۷۳۵	۰/۴۳۶	۱/۶۲۹	۱/۰۳۴	۰/۵۶۳	۱/۵۳۲	۰/۶۵۵	۰/۶۶۱	۱/۵۰۸	**۲/۵۴۵**	۰/۲۸۱	۰/۶۹۹
آذربایجان غربی	۰/۹۲۲	۰/۳۳۸	۱/۶۴۵	۱/۰۹۴	۰/۴۹۶	۱/۶۳۹	۰/۸۲۶	۰/۷۰۰	۱/۴۵۴	**۴/۲۵۴**	۰/۲۴۹	۰/۷۲۷
اردبیل	۰/۵۹۴	۰/۲۹۴	۱/۳۱۰	۰/۸۴۴	۰/۵۰۰	۱/۶۱۶	۰/۵۸۲	۰/۸۳۴	۰/۸۲۶	**۲/۹۳۰**	۰/۲۸۷	۰/۷۰۸
اصفهان	۱/۳۰۹	۰/۱۸۹	۱/۶۰۲	۰/۹۹۰	۰/۵۴۸	۱/۲۴۰	۰/۴۲۰	۰/۶۵۲	۱/۵۸۷	**۳/۳۰۶**	۰/۱۵۷	۰/۵۶۳
البرز	۰/۶۶۷	۰/۳۴۵	۱/۴۶۲	۰/۸۷۱	۰/۴۸۰	۱/۴۹۴	۰/۴۷۲	۰/۷۲۴	۱/۷۲۳	**۴/۶۳۴**	۰/۲۱۳	۰/۵۵۴
ایلام	۰/۶۸۶	۰/۰۶۲	۱/۳۵۶	۰/۸۹۷	۰/۵۶۴	۱/۱۴۱	۰/۶۵۸	۰/۴۱۷	۱/۱۶۳	**۳/۲۵۱**	۰/۳۴۱	۰/۵۰۴
بوشهر	۰/۹۲۵	۰/۲۵۷	۱/۴۶۱	۱/۰۶۸	۰/۴۰۰	۱/۴۷۴	۰/۶۳۱	۰/۸۱۵	۱/۴۹۲	**۳/۴۸۵**	۰/۲۴۴	۰/۵۸۳
تهران	۰/۸۴۷	۰/۴۴۰	۱/۳۱۰	۰/۶۳۷	۰/۵۴۸	۱/۴۷۰	۰/۴۲۲	۰/۷۳۲	۱/۳۲۳	**۳/۷۳۶**	۰/۲۵۲	۰/۵۶۲
چهارمحال وبختیاری	۰/۸۰۲	۰/۲۰۸	۱/۴۹۵	۱/۱۷۱	۰/۵۵۲	۱/۶۴۵	۰/۵۶۳	۰/۵۲۲	۱/۳۰۰	**۲/۰۳۹**	۰/۳۵۵	۰/۶۹۴
خراسان جنوبی	۰/۶۵۹	۰/۲۱۵	۱/۴۵۷	۱/۰۴۷	۰/۴۱۵	۱/۳۶۵	۰/۳۸۳	۰/۵۱۸	۱/۱۶۲	**۳/۱۳۰**	۰/۱۷۱	۰/۶۳۷
خراسان رضوی	۰/۹۱۸	۰/۳۳۱	۱/۳۸۸	۱/۰۶۶	۰/۵۲۱	۱/۴۹۹	۰/۵۲۰	۰/۷۸۸	۱/۴۴۶	**۴/۲۰۶**	۰/۲۳۴	۰/۶۴۵
خراسان شمالی	۰/۶۰۱	۰/۳۳۰	۱/۴۰۷	۱/۰۶۶	۰/۴۸۸	۱/۴۸۲	۰/۷۱۵	۰/۵۸۳	۱/۰۴۸	**۳/۴۵۶**	۰/۲۵۳	۰/۸۰۶
خوزستان	۱/۱۲۹	۰/۴۷۸	۱/۷۱۱	۱/۱۲۹	۰/۶۰۲	۱/۶۹۹	۰/۶۶۱	۰/۸۵۹	۱/۵۰۴	**۲/۰۹۲**	۰/۲۷۱	۰/۷۴۰
زنجان	۰/۵۷۹	۰/۲۵۰	۱/۵۶۹	۰/۸۲۷	۰/۵۳۸	۱/۱۷۶	۰/۵۵۵	۰/۶۳۷	۱/۳۸۳	**۴/۴۱۸**	۰/۲۳۲	۰/۶۳۶
سمنان	۰/۷۰۰	۰/۲۳۶	۱/۳۰۶	۰/۷۸۱	۰/۴۵۶	۱/۳۷۲	۰/۵۱۷	۰/۶۶۵	۱/۵۷۳	**۳/۱۹۵**	۰/۱۹۲	۰/۵۶۹
سیستان وبلوچستان	۰/۶۶۱	۰/۲۵۲	۱/۲۸۰	۱/۱۴۹	۰/۵۳۰	۱/۳۱۳	۰/۶۳۸	۰/۶۸۸	۱/۱۷۸	**۳/۵۳۵**	۰/۲۰۶	۰/۶۴۸
فارس	۱/۱۷۹	۰/۱۲۳	۱/۷۲۱	۱/۰۰۹	۰/۵۶۱	۱/۵۳۵	۰/۵۱۵	۰/۷۱۱	۱/۴۸۵	**۳/۳۶۰**	۰/۲۵۱	۰/۵۴۸
قزوین	۰/۵۲۳	۰/۳۵۲	۱/۵۵۹	۱/۲۳۸	۰/۴۴۰	۱/۱۶۳	۰/۵۹۳	۰/۸۴۰	۱/۴۶۸	**۲/۷۰۵**	۰/۲۲۸	۰/۶۸۳
قم	۱/۱۰۹	۰/۴۳۳	۱/۴۷۴	۰/۸۰۹	۰/۴۴۴	۱/۵۳۹	۰/۳۷۲	۰/۶۸۳	۱/۳۳۶	**۳/۴۸۵**	۰/۲۰۱	۰/۷۴۹
کردستان	۱/۱۰۸	۰/۲۴۶	۱/۲۶۹	۱/۱۹۳	۰/۴۸۶	۱/۴۲۲	۰/۷۶۸	۰/۶۲۹	۱/۳۱۸	**۳/۷۲۸**	۰/۲۱۷	۰/۶۲۲
کرمان	۱/۰۱۹	۰/۳۵۶	۱/۴۶۲	۱/۳۰۸	۰/۳۶۷	۱/۳۲۴	۰/۴۹۴	۰/۷۰۵	۱/۶۲۴	**۳/۶۳۳**	۰/۱۹۵	۰/۵۹۶
کرمانشاه	۰/۷۷۲	۰/۳۱۲	۱/۳۹۳	۱/۱۵۴	۰/۵۸۷	۱/۲۶۳	۰/۵۴۸	۰/۷۷۸	۱/۳۰۲	**۳/۳۸۵**	۰/۲۷۷	۰/۸۹۴
کهگیلویه وبویراحمد	۱/۱۴۶	۰/۴۱۹	۱/۴۵۸	۰/۹۴۲	۰/۵۱۰	۱/۲۹۰	۰/۶۲۹	۰/۵۲۴	۱/۶۴۹	**۳/۸۷۲**	۰/۲۱۵	۰/۵۸۹
گلستان	۰/۶۱۳	۰/۱۹۲	۱/۵۱۱	۱/۲۶۶	۰/۵۰۵	۱/۵۰۷	۰/۵۴۲	۰/۷۷۵	۱/۶۶۵	**۴/۷۲۲**	۰/۱۸۶	۰/۶۸۶
گیلان	۰/۹۲۴	۰/۳۱۲	۱/۳۷۰	۱/۱۴۵	۰/۵۱۰	۱/۴۷۳	۰/۶۶۸	۰/۷۱۲	۱/۲۲۱	**۴/۶۴۲**	۰/۲۰۸	۰/۶۸۴
لرستان	۱/۰۱۱	۰/۳۱۶	۱/۴۵۶	۰/۹۹۹	۰/۵۸۴	۱/۴۷۶	۰/۶۲۳	۰/۶۷۰	۱/۴۳۵	**۳/۷۵۶**	۰/۲۲۰	۰/۶۹۶
مازندران	۰/۵۷۸	۰/۲۰۶	۱/۶۰۴	۱/۱۰۰	۰/۴۶۹	۱/۴۶۷	۰/۶۴۳	۰/۵۶۴	۱/۶۳۷	**۵/۵۷۸**	۰/۲۰۵	۰/۷۲۱
مرکزی	۱/۰۱۶	۰/۲۷۵	۱/۳۹۷	۰/۷۸۸	۰/۵۰۵	۱/۴۵۸	۰/۴۹۷	۰/۵۶۳	۱/۳۱۶	**۴/۵۴۶**	۰/۱۹۴	۰/۷۹۰
هرمزگان	۰/۷۳۹	۰/۱۹۳	۱/۵۴۸	۰/۷۴۲	۰/۴۶۳	۱/۲۱۶	۰/۶۲۷	۰/۹۵۴	۱/۲۲۵	**۳/۶۵۳**	۰/۳۵۸	۰/۶۷۳
همدان	۰/۹۳۹	۰/۳۶۱	۱/۴۰۶	۰/۹۷۷	۰/۵۳۵	۱/۵۰۲	۰/۷۵۲	۰/۶۵۸	۱/۶۶۵	**۳/۷۹۴**	۰/۳۲۰	۰/۶۴۷
یزد	۰/۶۵۴	۰/۱۰۶	۱/۴۹۱	۰/۹۷۸	۰/۲۶۰	۱/۳۶۷	۰/۴۹۲	۰/۸۸۶	۱/۲۳۱	**۳/۴۴۹**	۰/۱۵۲	۰/۵۳۶

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴–۱۲ آمده است.

شکل ۴–۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان –مهر ۱۴۰۵

٤-٣-٥- عملکرد شرکت‌های PSPدر ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش

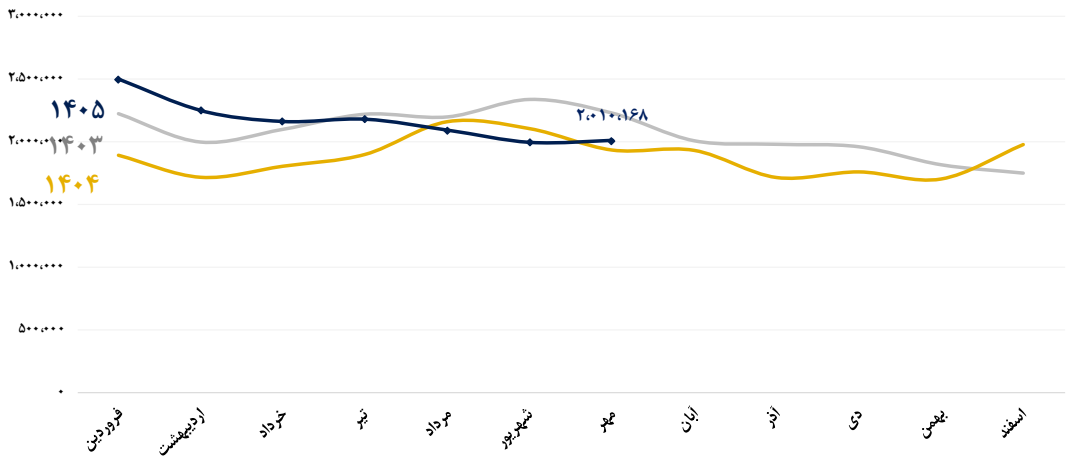
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به‌علاوه موظف به پرداخت هزینه‌های نصب، نگه‌داری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار

بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان دراختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متاسفانه بی‌تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های فاقد تراکنش شده است.

در این بخش، به منظور سنجش و نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار مربوط به کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی برای هر شرکت PSP مورد بررسی قرار می‌گیرد. از خرداد ۱۴۰۵، مفهوم این دسته از کارتخوان‌ها به‌روزرسانی و بهینه شده و بر اساس تعریف جدید، «کارتخوان فاقد تراکنش» به پایانه‌ای اطلاق می‌شود که در ماه مورد بررسی، هیچ‌گونه تراکنش مالی ثبت نکرده باشد[۱].

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی، شکل ۴–۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا مهر ۱۴۰۵ رسم شده است.

[۱] تعریف کارتخوان کم و فاقد تراکنش، از خرداد ۱۴۰۵تغییر کرده است. بر این اساس، مفهوم «کارتخوان کم‌تراکنش» عملاً حذف شده و تمامی پایانه‌های فعال صرفاً بر مبنای داشتن یا نداشتن تراکنش مالی در ماه مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

شکل ۴–۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۳ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش در مهر ماه با تعداد ۲,۰۱۰,۱۶۸ عدد با افزایش ۰/۸۳ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی، ۱۸/۰۸ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در شهریور ماه ۰/۰۷ درصد افزایش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴–۱۸ سهم تعدادکارتخوان‌های فاقد تراکنش هرشرکت ازکل کارتخوان های فعال سیستمی آن– مهر ۱۴۰۵

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		
	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۱۸/۸۲٪	۱۷/۶۴٪	-۱/۱۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۳۸/۶۲٪	۴۱/۰۰٪	۲/۳۸٪
به پرداخت ملت	**۷/۱۳٪**	**۶/۱۱٪**	-۱/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۵۸٪	۱۳/۴۴٪	-۱/۱۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۵/۹۴٪	۱۶/۰۷٪	۰/۱۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۶/۲۱٪	۱۶/۹۵٪	۰/۷۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲۲/۱۵٪	۲۱/۶۵٪	-۰/۵۰٪
پرداخت نوین آرین	۱۷/۵۲٪	۱۸/۲۹٪	۰/۷۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۸۰٪	۱۳/۹۷٪	-۰/۸۴٪
فراپردازان آروند امید	۲۰/۸۳٪	۱۹/۳۹٪	**-۱/۴۴٪**
فن آوا کارت	**۴۳/۸۴٪**	**۴۶/۹۲٪**	**۳/۰۸٪**
کارت اعتباری ایران کیش	۱۸/۸۹٪	۱۸/۱۳٪	-۰/۷۷٪
مجموع	۱۸/۰۱٪	۱۸/۰۸٪	۰/۰۷٪

هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت* **Bold *نمایش داده شده است.*

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با افزایش ۳/۰۸ درصد، در شرکت "فن آوا کارت" رخ داده است. شرکت "فن آوا کارت" با عددی برابر با ۴۶/۹۲ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۶/۱۱ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "به پرداخت ملت" را کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

٤-٤- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴–۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی – مهر ۱۴۰۵

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	اینترنتی	کدهای دستوری – USSD	موبایلی	مجموع
به پرداخت ملت	۹۳/۸۹٪	۳۱/۳۷٪	۱۲/۲۸٪	۴۰/۰۰٪	۸۶/۵۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۶/۵۶٪	۳۴/۸۴٪	۱۸/۱۸٪	۴۶/۵۱٪	۸۵/۸۳٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۸۶/۰۳٪	۵۱/۶۴٪	۷۶/۹۲٪	۴۴/۱۹٪	۸۵/۷۵٪
پرداخت نوین آرین	۸۱/۷۱٪	۴۸/۸۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۸۱/۶۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۳/۹۳٪	۸/۴۰٪	۰/۰۰٪	۷۵/۰۰٪	۸۱/۴۶٪
فراپردازان آروند امید	۸۰/۶۱٪	۱۲/۴۷٪	۰/۰۰٪	۵/۰۰٪	۸۰/۱۳٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۱/۸۷٪	۲/۷۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۷/۹۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۳/۰۵٪	۲۱/۰۴٪	۲۹/۹۳٪	۲۳/۰۸٪	۷۴/۴۱٪
آسان پرداخت پرشین	۸۲/۳۶٪	۴/۹۴٪	۳۶/۱۱٪	۶۰/۰۰٪	۷۳/۳۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۸/۳۵٪	۸/۸۲٪	۰/۰۰٪	۵۲/۳۴٪	۶۷/۱۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۵۹/۰۰٪	۶۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۵۸/۹۹٪
فن آوا کارت	۵۳/۰۸٪	۵۶/۸۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۵۳/۰۹٪
شبکه پرداخت	**۸۱/۹۲٪**	**۱۹/۱۲٪**	**۲۴/۰۴٪**	**۴۲/۱۵٪**	**۷۷/۹۱٪**

شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در مهر ماه ۱۴۰۵ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "به پرداخت ملت" در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "فن آوا کارت" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادر کننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادر کنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های[۱] پذیرنده[۲] و صادرکننده[۳] در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود. [۴]

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

---

[۱] به واژه نامه رجوع شود.

[۲] به واژه نامه رجوع شود.

[۳] به واژه نامه رجوع شود.

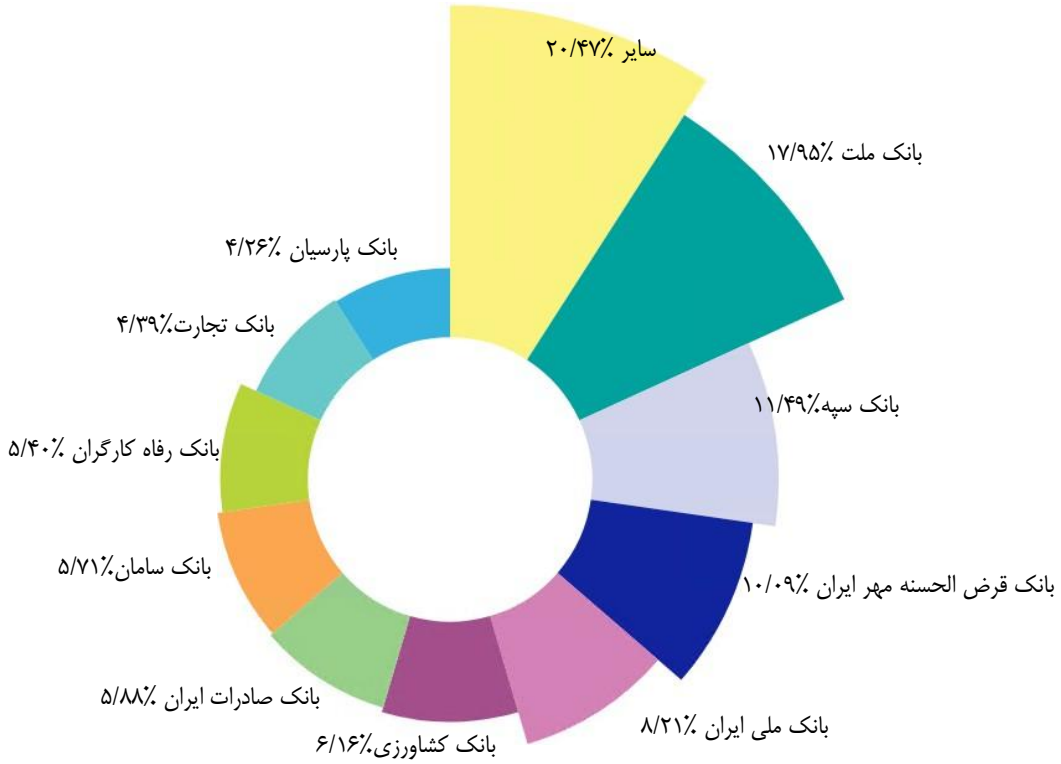
[۴] پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "بانک آینده" با "بانک ملی ایران"، از آبان ماه ۱۴۰۴ این ۲ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران " آورده شده است.

پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "موسسه اعتباری نور" با "بانک ملی ایران"، از بهمن ماه ۱۴۰۲ این ۲ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران " آورده شده است.

پیرو نامه های ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهراقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

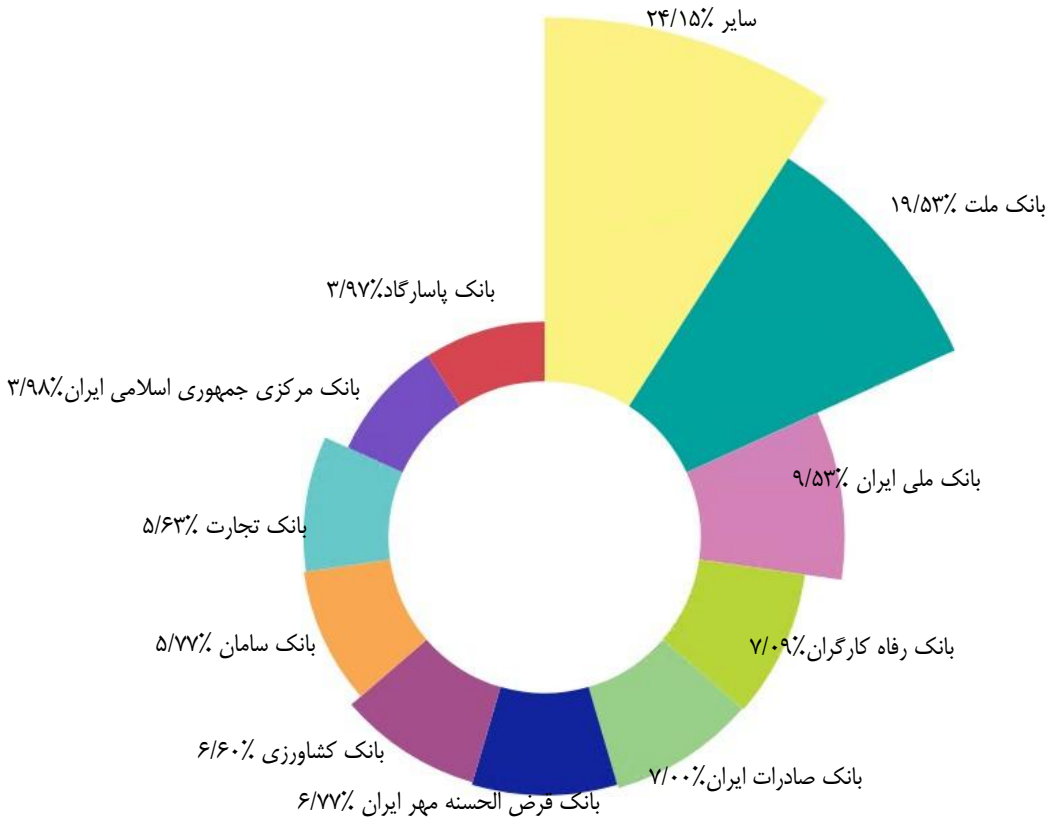
۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵–۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت – مهر ۱۴۰۵

همچنین شکل ۵–۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در مهر ۱۴۰۵ را نشان می‌دهد.

شکل ۵–۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت –مهر ۱۴۰۵

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" به ترتیب با سهم ۱۷/۹۵ و ۱۹/۵۳ درصدی از تعداد و مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است

که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی[1] نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای مهر ۱۴۰۵ در جدول ۵–۱ ارائه شده است.

جدول ۵–۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۵۰٪	۰/۵۳٪	۰/۰۲٪	۳/۳۹٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۴/۰۹٪	۶/۱۸٪	۱/۸۰٪	۸/۳۸٪
۴	بانک پاسارگاد	۳/۱۶٪	۲/۳۳٪	۰/۴۶٪	۱۳/۵۲٪
۵	بانک تجارت	۴/۷۶٪	۱/۲۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۷٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۹۷٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۸٪	۹/۷۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۹	بانک دی	۰/۳۵٪	۱/۹۷٪	۰/۱۵٪	۶/۳۲٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۵/۶۹٪	۲/۴۵٪	۶/۰۰٪	۰/۰۵٪
۱۱	بانک سامان	۵/۲۲٪	۱۴/۷۸٪	۱/۶۵٪	۰/۲۳٪
۱۲	بانک سپه	۱۲/۶۷٪	۰/۵۲٪	۰/۰۶٪	۰/۱۸٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۰/۸۳٪	۰/۷۰٪	۱/۳۳٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۸٪	۹/۳۶٪	۲/۳۱٪	۲۹/۱۴٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۶/۰۸٪	۲/۸۵٪	۰/۰۰٪	۱۳/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۹۶٪	۱/۷۹٪	۲۶/۳۴٪	۰/۱۴٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۰/۹۵٪	۱/۲۸٪	۷/۱۱٪	۰/۰۸٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۳٪	۰/۸۲٪	۰/۴۸٪	۰/۸۴٪
۲۱	بانک کشاورزی	۶/۷۳٪	۰/۶۸٪	۰/۰۱٪	۲/۱۶٪

[1] منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۲۲	بانک گردشگری	۰/۵۰٪	۰/۶۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۱۴٪	۴/۷۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۱۰٪	۰/۰۸٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۶/۴۱٪	۳۰/۷۴٪	۵۱/۹۱٪	۲۰/۲۷٪
۲۷	بانک ملی ایران	۸/۶۰٪	۶/۱۴٪	۰/۳۰٪	۲/۱۶٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۹۵٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵–۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به"بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک ملی ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به"بانک ملت"، "بانک سامان"، "بانک خاورمیانه" و "بانک شهر"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به"بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و"بانک رفاه کارگران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به"بانک شهر"، "بانک ملت"، "بانک پاسارگاد" و"بانک صادرات ایران"

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای مهر ۱۴۰۵ در جدول ۵–۲ ارائه شده است.

جدول ۵–۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش – مهر ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۶۵٪	۱/۱۳٪	۰/۰۲٪	۰/۹۱٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۶٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۳/۷۱٪	۴/۸۱٪	۵/۰۹٪	۲/۲۲٪
۴	بانک پاسارگاد	۲/۹۲٪	۷/۱۴٪	۰/۵۰٪	۶/۶۸٪
۵	بانک تجارت	۵/۸۸٪	۵/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۵٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۰۹٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۶٪	۹/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۰/۵۱٪	۰/۴۲٪	۰/۲۴٪	۱/۳۶٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶/۰۴٪	۱۰/۶۹٪	۵/۴۰٪	۰/۰۱٪
۱۱	بانک سامان	۵/۱۹٪	۷/۸۵٪	۳/۳۶٪	۰/۰۵٪
۱۲	بانک سپه	۴/۸۶٪	۰/۷۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۲۷٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۱/۲۱٪	۰/۴۷٪	۱/۳۵٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۲/۰۴٪	۶/۷۱٪	۱/۸۷٪	۳/۵۲٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۸/۲۶٪	۳/۱۴٪	۰/۰۰٪	۵/۰۷٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۴۵٪	۰/۶۰٪	۲۴/۷۴٪	۰/۲۱٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۸/۷۷٪	۰/۸۱٪	۸/۱۹٪	۰/۰۱٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۲۷٪	۰/۴۵٪	۰/۳۷٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک کشاورزی	۸/۳۰٪	۱/۴۴٪	۰/۰۲٪	۴/۲۰٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۵۵٪	۱/۵۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۹۰٪	۱۰/۶۸٪	۰/۱۳٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۰۸٪	۰/۰۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۹/۰۸٪	۲۱/۶۵٪	۴۸/۴۳٪	۱/۶۶٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۰/۱۱٪	۴/۷۶٪	۰/۲۴٪	۷۳/۹۵٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۷۶٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به"بانک ملت"، "بانک رفاه کارگران"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به"بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران" می‌باشد.
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به"بانک ملی ایران"، "بانک پاسارگاد"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارآیی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵–۳ سهم تعدادی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵–۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – مهر ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۳/۹۳٪	۲/۴۰٪	۰/۰۲٪	۳/۶۵٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۵۷٪	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۸۶/۸۲٪	۹/۴۶٪	۰/۶۶٪	۳/۰۷٪
۴	بانک پاسارگاد	۸۸/۵۵٪	۴/۷۱٪	۰/۲۲٪	۶/۵۲٪
۵	بانک تجارت	۹۸/۰۸٪	۱/۹۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۶	بانک توسعه تعاون	۹۸/۸۱٪	۱/۱۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۹۱/۰۰٪	۹/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۹/۸۳٪	۹۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۹	بانک دی	۵۸/۱۷٪	۲۳/۴۶٪	۰/۴۲٪	۱۷/۹۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۹۵/۳۰٪	۲/۹۶٪	۱/۷۳٪	۰/۰۱٪
۱۱	بانک سامان	۸۲/۶۳٪	۱۶/۸۶٪	۰/۴۵٪	۰/۰۶٪
۱۲	بانک سپه	۹۹/۶۷٪	۰/۳۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۱۳	بانک سرمایه	۹۹/۲۳٪	۰/۷۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۹۱/۸۶٪	۵/۶۱٪	۲/۵۳٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۶۰/۷۴٪	۲۱/۷۷٪	۱/۲۸٪	۱۶/۲۰٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۹۳/۴۰٪	۳/۱۵٪	۰/۰۰٪	۳/۴۴٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۹۳/۵۴٪	۶/۴۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۳/۵۴٪	۳/۶۳٪	۱۲/۷۶٪	۰/۰۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۸/۰۷٪	۰/۸۲٪	۱/۰۹٪	۰/۰۱٪
۲۰	بانک کارآفرین	۷۳/۹۵٪	۱۸/۸۳٪	۲/۶۳٪	۴/۵۹٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۸/۷۳٪	۰/۷۲٪	۰/۰۰٪	۰/۵۵٪
۲۲	بانک گردشگری	۹۱/۷۸٪	۸/۲۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۷۶/۹۱٪	۲۳/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۲۴	بانک مسکن	۹۹/۴۰٪	۰/۵۲٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۹۹/۷۱٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۸۲/۶۰٪	۱۱/۱۶٪	۴/۴۹٪	۱/۷۶٪
۲۷	بانک ملی ایران	۹۴/۶۶٪	۴/۸۸٪	۰/۰۶٪	۰/۴۱٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۵۱٪	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۹۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) در مهر ۱۴۰۵ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت"

تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک کارآفرین" و "بانک سینا" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در مهر ۱۴۰۵ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های"بانک دی"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک شهر" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در مهر ۱۴۰۵ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک دی" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های"بانک شهر"، "بانک پاسارگاد" و "بانک کارآفرین" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

جدول ۵–۴ سهم مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵–۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده – مهر ۱۴۰۵

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۸۱/۴۹٪	۱۷/۸۴٪	۰/۰۰٪	۰/۶۶٪
۲	بانک ایران زمین	۹۵/۹۷٪	۴/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳	بانک پارسیان	۷۰/۱۵٪	۲۹/۱۲٪	۰/۱۰٪	۰/۶۲٪
۴	بانک پاسارگاد	۵۵/۰۳٪	۴۳/۰۹٪	۰/۰۱٪	۱/۸۷٪
۵	بانک تجارت	۷۸/۱۸٪	۲۱/۸۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۶	بانک توسعه تعاون	۸۹/۳۶٪	۱۰/۶۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۲۴/۵۷٪	۷۵/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک خاورمیانه	۵/۴۱٪	۹۴/۵۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک دی	۷۶/۷۵٪	۲۰/۱۷٪	۰/۰۴٪	۳/۰۴٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶۳/۷۹٪	۳۶/۱۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۱۱	بانک سامان	۶۷/۳۴٪	۳۲/۶۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪
۱۲	بانک سپه	۹۵/۵۲٪	۴/۴۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱۳	بانک سرمایه	۹۶/۴۶٪	۳/۵۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سینا	۸۸/۹۳٪	۱۰/۹۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک شهر	۴۸/۰۴٪	۵۰/۶۸٪	۰/۰۵٪	۱/۲۳٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۸۸/۴۳٪	۱۰/۷۷٪	۰/۰۰٪	۰/۸۱٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۳۳/۲۸٪	۶۶/۷۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۹۱/۶۷٪	۷/۲۴٪	۰/۹۸٪	۰/۱۲٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۰۳٪	۲/۸۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۲۰	بانک کارآفرین	۶۵/۴۰٪	۳۴/۵۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۹۴/۰۶٪	۵/۲۴٪	۰/۰۰٪	۰/۷۱٪
۲۲	بانک گردشگری	۵۲/۵۷٪	۴۷/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۳۵/۶۸٪	۶۴/۳۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مسکن	۹۸/۱۹٪	۱/۸۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۹۸/۱۸٪	۱/۸۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۷۳/۱۶٪	۲۶/۵۵٪	۰/۲۰٪	۰/۰۹٪
۲۷	بانک ملی ایران	۷۹/۴۱٪	۱۱/۹۷٪	۰/۰۰٪	۸/۶۲٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۳۶٪	۰/۶۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۵۹٪	۰/۴۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاهی جذب هر بانک شده است.

۵-۱-٤- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها در انواع ابزار پذیرش، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و

قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها در انواع ابزار با استفاده از شاخص هرفیندال–هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵–۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر چهار ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵–۵ محاسبه شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش– مهر ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	بانک اقتصاد نوین	۲	۲	۱	۰	۰	۰	۳	۱۲
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک پارسیان	۴	۱۷	۶	۳۸	۲	۳	۸	۷۰
۴	بانک پاسارگاد	۳	۱۰	۲	۵	۰	۰	۱۴	۱۸۳
۵	بانک تجارت	۵	۲۳	۱	۲	۰	۰	۰	۰
۶	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک خاورمیانه	۰	۰	۱۰	۹۵	۰	۰	۰	۰
۹	بانک دی	۰	۰	۲	۴	۰	۰	۶	۴۰
۱۰	بانک رفاه کارگران	۶	۳۲	۲	۶	۶	۳۶	۰	۰
۱۱	بانک سامان	۵	۲۷	۱۵	۲۱۸	۲	۳	۰	۰
۱۲	بانک سپه	۱۳	۱۶۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سینا	۱	۱	۱	۰	۱	۲	۰	۰
۱۵	بانک شهر	۲	۴	۹	۸۸	۲	۵	۲۹	۸۴۹
۱۶	بانک صادرات ایران	۶	۳۷	۳	۸	۰	۰	۱۳	۱۶۹
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۳	۲۶	۶۹۴	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۱	۱۲۰	۱	۲	۷	۵۱	۰	۰
۲۰	بانک کارآفرین	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۱	۱
۲۱	بانک کشاورزی	۷	۴۵	۱	۰	۰	۰	۲	۵
۲۲	بانک گردشگری	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۵	۲۳	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک ملت	۱۶	۲۶۹	۳۱	۹۴۵	۵۲	۲,۶۹۴	۲۰	۴۱۱
۲۷	بانک ملی ایران	۹	۷۴	۶	۳۸	۰	۰	۲	۵
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳	۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال– هیرشمن	-	۸۴۳	-	۱,۴۷۷	-	۳,۴۸۸	-	۱,۷۴۴

ملاحظه می شود در مهر ۱۴۰۵ شاخص هرفیندال– هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای دو ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) و موبایلی به ترتیب ۳,۴۸۸، ۱,۷۴۴ (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵–۵ همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار این دو ابزار است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی به ترتیب ۸۴۳ و ۱,۴۷۷ به‌دست آمده است که با توجه به اطلاعات جدول ۵–۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و همچنین تمرکز ملایم در ابزار پذیرش اینترنتی بین بانک‌های پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال–هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور ۱۴۰۵ درجدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵–۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش–شهریور و مهر ۱۴۰۵

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD)			ابزار پذیرش موبایلی		
	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف
شاخص H–H	۸۴۶	۸۴۳	-۲/۴	۱,۴۸۹	۱,۴۷۷	-۱۲	۳,۴۳۶	۳,۴۸۸	۵۲	۲,۴۹۲	۱,۷۴۴	-۷۴۸

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، اینترنتی و موبایلی کاهش و در ابزار پذیرش کدهای دستوری افزایش داشته است.

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک[۱] ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)[۲]، کارت اعتباری[۳] و کارت پیش‌پرداخته[۴] یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در مهر ۱۴۰۵، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپرک مجموعا ۱۷۱,۰۱۱,۶۸۷ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۶۳,۰۴۰,۲۷۰ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۳۴ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۱,۶۷۴,۴۵۳ عدد و سهم ۰/۹۸ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵–۷ ارائه شده است.

---

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوییچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۲ Debit card

۳ Credit card

۴ Prepaid

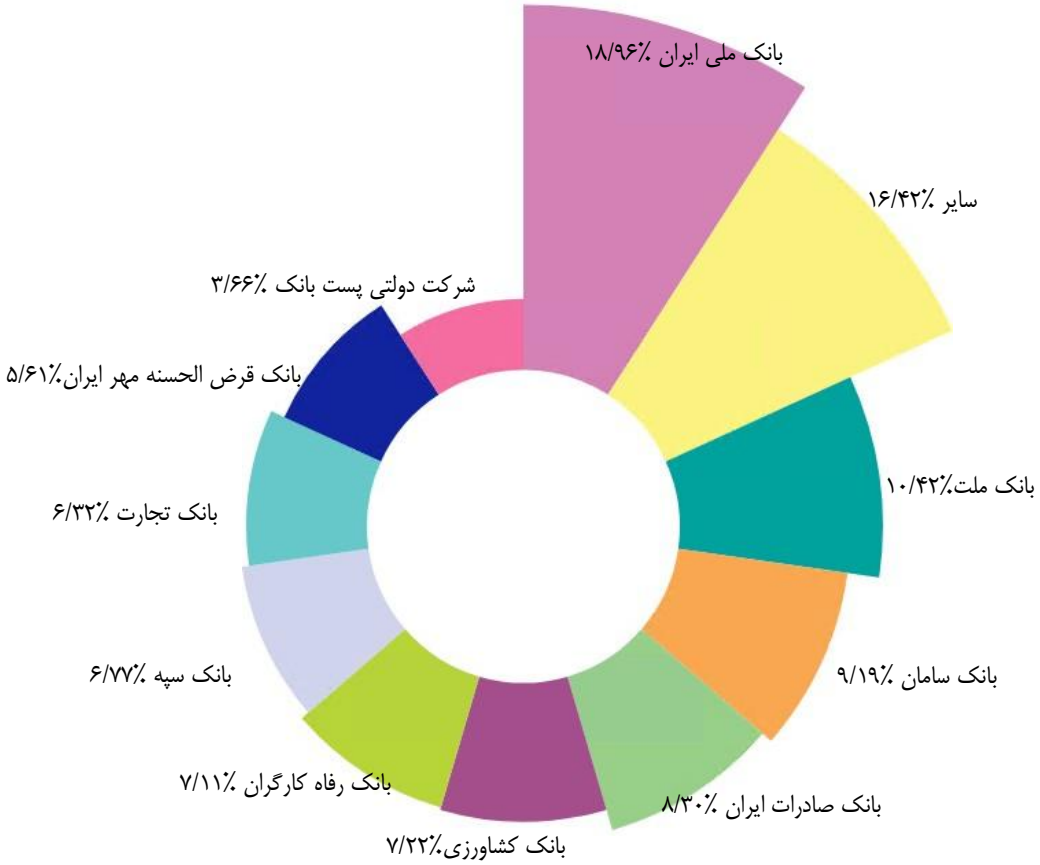
جدول ۵–۷ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار –مهر ۱۴۰۵

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
شهریور ۱۴۰۵	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶,۲۱۹,۱۱۵	۱,۹۵۵,۹۹۸	۱۶۳,۶۹۸,۳۹۱	۱۷۱,۸۷۳,۵۰۴
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۶۲٪	۱/۱۴٪	۹۵/۲۴٪	-
مهر ۱۴۰۵	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶,۲۹۶,۹۶۴	۱,۶۷۴,۴۵۳	۱۶۳,۰۴۰,۲۷۰	۱۷۱,۰۱۱,۶۸۷
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۶۸٪	۰/۹۸٪	۹۵/۳۴٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		۱/۲۵٪	-۱۴/۳۹٪	-۰/۴۰٪	-۰/۵۰٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته، ۰/۵۰ درصد کاهش داشته و نرخ رشد در دو نوع کارت اعتباری و برداشت کاهشی و کارت هدیه و بن کارت افزایشی بوده است.

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی مهر ۱۴۰۵ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۲۹ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵–۳ ترسیم شده است.

شکل ۵–۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک – مهر ۱۴۰۵

ملاحظه می‌شود که در مهر ۱۴۰۵ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و "بانک صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای مهر ۱۴۰۵ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "شرکت دولتی پست بانک" ؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و "بانک

صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک پارسیان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بوده است.

جدول ۵–۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار – مهر ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۰٪	۰/۷۱٪	۱/۶۰٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۹٪	۰/۴۰٪	۰/۸۶٪
۳	بانک پارسیان	۱/۴۹٪	۱/۳۳٪	۱۰/۰۹٪
۴	بانک پاسارگاد	۵/۰۹٪	۳/۵۵٪	۲/۰۹٪
۵	بانک تجارت	۵/۶۶٪	۶/۳۴٪	۶/۰۹٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۳۳٪	۰/۸۶٪	۰/۸۸٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۰۴٪	۰/۲۱٪	۰/۰۸٪
۹	بانک دی	۱/۰۰٪	۰/۵۲٪	۱/۱۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱۱/۳۰٪	۷/۱۳٪	۵/۴۲٪
۱۱	بانک سامان	۴/۴۴٪	۹/۴۵٪	۳/۶۰٪
۱۲	بانک سپه	۰/۶۴٪	۶/۸۴٪	۶/۷۴٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۵۱٪	۰/۱۷٪	۰/۲۵٪
۱۴	بانک سینا	۱/۸۰٪	۰/۶۴٪	۱/۲۴٪
۱۵	بانک شهر	۴/۴۹٪	۱/۶۴٪	۲۱/۰۴٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۲/۱۷٪	۸/۳۳٪	۶/۶۱٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۸٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۶۱٪	۱/۶۸٪	۰/۹۸٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶/۲۲٪	۵/۵۰٪	۸/۲۱٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۶٪	۰/۱۳٪	۰/۴۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۵/۴۳٪	۷/۳۸٪	۳/۶۰٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۳۱٪	۰/۲۶٪	۰/۶۶٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مسکن	۳/۵۷٪	۲/۸۲٪	۰/۸۴٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۵/۲۹٪	۱۰/۵۵٪	۵/۸۵٪
۲۷	بانک ملی ایران	۷/۱۵٪	۱۹/۴۲٪	۱۰/۱۹٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۷/۵۸٪	۳/۷۱٪	۱/۲۶٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۹۶٪	۰/۴۰٪	۰/۱۸٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۵/۲۹ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۱۹/۴۲ و ۲۱/۰۴ درصد متعلق به ترتیب به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

۵-۲-٤- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای مهر ۱۴۰۵ اطلاعات مربوطه در جدول ۵–۹ ارائه شده است.

جدول ۵–۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده –مهر ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۴٪	۹۰/۶۶٪	۷/۸۹٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۳۶٪	۹۱/۱۸٪	۷/۴۶٪
۳	بانک پارسیان	۰/۸۸٪	۷۶/۶۰٪	۲۲/۵۰٪
۴	بانک پاسارگاد	۱/۴۲٪	۹۶/۳۵٪	۲/۱۹٪
۵	بانک تجارت	۰/۸۸٪	۹۵/۵۶٪	۳/۵۵٪
۶	بانک توسعه تعاون	۱/۵۱٪	۹۴/۷۴٪	۳/۷۴٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۵۰٪	۹۲/۴۰٪	۷/۰۹٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۸٪	۹۸/۲۵٪	۱/۵۱٪
۹	بانک دی	۱/۸۰٪	۹۰/۴۶٪	۷/۷۵٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱/۵۶٪	۹۵/۶۲٪	۲/۸۰٪
۱۱	بانک سامان	۰/۴۷٪	۹۸/۰۹٪	۱/۴۴٪
۱۲	بانک سپه	۰/۰۹٪	۹۶/۲۴٪	۳/۶۶٪
۱۳	بانک سرمایه	۲/۸۳٪	۹۲/۰۴٪	۵/۱۳٪
۱۴	بانک سینا	۲/۶۲٪	۹۰/۵۸٪	۶/۸۰٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۵٪	۶۵/۵۷٪	۳۲/۵۶٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۱/۴۴٪	۹۵/۶۲٪	۲/۹۳٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۲/۹۳٪	۸۲/۹۲٪	۱۴/۱۵٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۹۶٪	۹۶/۸۱٪	۲/۲۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۸٪	۹۳/۵۲٪	۵/۳۹٪
۲۰	بانک کارآفرین	۱/۰۹٪	۸۸/۵۰٪	۱۰/۴۱٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۲۱	بانک کشاورزی	۰/۷۴٪	۹۷/۴۲٪	۱/۸۳٪
۲۲	بانک گردشگری	۱/۱۰٪	۹۰/۱۹٪	۸/۶۹٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۸۷/۴۷٪	۱۲/۵۳٪
۲۴	بانک مسکن	۱/۲۷٪	۹۷/۶۱٪	۱/۱۳٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۴۶٪	۷۹/۷۶٪	۱۹/۷۸٪
۲۶	بانک ملت	۱/۴۴٪	۹۶/۴۸٪	۲/۰۷٪
۲۷	بانک ملی ایران	۰/۳۷٪	۹۷/۶۴٪	۱/۹۸٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۲/۰۳٪	۹۶/۷۰٪	۱/۲۷٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۲/۳۷٪	۹۵/۹۵٪	۱/۶۸٪

همانگونه که ملاحظه می‌شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال- هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵—۱۰ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵—۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار — مهر ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۲	۳
۲	بانک ایران زمین	۱	۰	۰	۰	۱	۱
۳	بانک پارسیان	۱	۲	۱	۲	۱۰	۱۰۲
۴	بانک پاسارگاد	۵	۲۶	۴	۱۳	۲	۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۵	بانک تجارت	۶	۳۲	۶	۴۰	۶	۳۷
۶	بانک توسعه تعاون	۱	۲	۱	۱	۱	۱
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک دی	۱	۱	۱	۰	۱	۱
۱۰	بانک رفاه کارگران	۱۱	۱۲۸	۷	۵۱	۵	۲۹
۱۱	بانک سامان	۴	۲۰	۹	۸۹	۴	۱۳
۱۲	بانک سپه	۱	۰	۷	۴۷	۷	۴۵
۱۳	بانک سرمایه	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سینا	۲	۳	۱	۰	۱	۲
۱۵	بانک شهر	۴	۲۰	۲	۳	۲۱	۴۴۳
۱۶	بانک صادرات ایران	۱۲	۱۴۸	۸	۶۹	۷	۴۴
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۲	۳	۲	۳	۱	۱
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶	۳۹	۶	۳۰	۸	۶۷
۲۰	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۱	بانک کشاورزی	۵	۲۹	۷	۵۵	۴	۱۳
۲۲	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مسکن	۴	۱۳	۳	۸	۱	۱
۲۵	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک ملت	۱۵	۲۳۴	۱۱	۱۱۱	۶	۳۴
۲۷	بانک ملی ایران	۷	۵۱	۱۹	۳۷۷	۱۰	۱۰۴
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۸	۵۸	۴	۱۴	۱	۲
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال- هیرشمن	-	۸۱۱	-	۹۱۴	-	۹۴۶

همانگونه که در جدول ۵—۱۰ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال–هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۵ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵—۱۱ ارائه شده است.

جدول ۵–۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار –شهریور و مهر ۱۴۰۵

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف	شهریور ۱۴۰۵	مهر ۱۴۰۵	اختلاف
شاخص H-H	۸۶۸	۸۱۱	-۵۷	۹۱۵	۹۱۴	-۱/۶	۹۶۴	۹۴۶	-۱۷/۴

با توجه به اطلاعات جدول ۵–۱۱ ، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار صادرکنندگی در مهر ماه در هر سه دسته کارت کاهشی بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

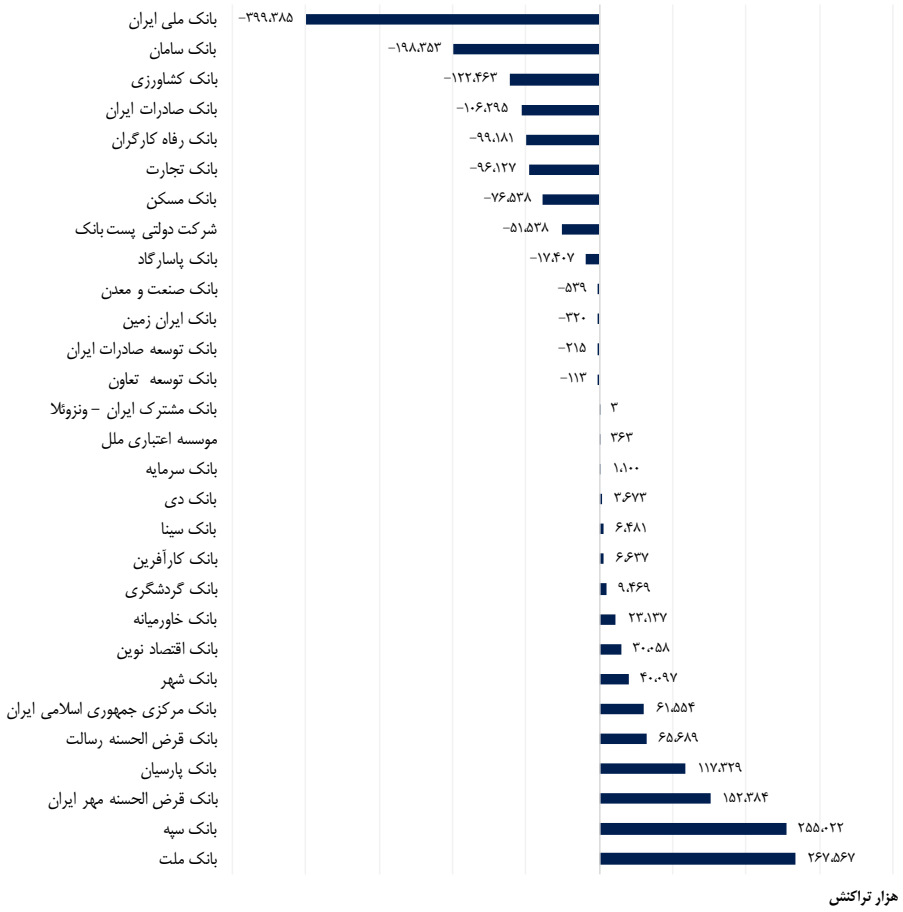
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می دهد.

جدول ۵–۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده –مهر ۱۴۰۵

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۷٪	۱/۴۵٪	۱/۱۰٪	۱/۵۲٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۳۹٪	۰/۴۰٪	۰/۴۷٪	۰/۳۶٪
۳	بانک پارسیان	۱/۶۶٪	۴/۲۶٪	۲/۳۵٪	۳/۹۵٪
۴	بانک پاسارگاد	۳/۵۱٪	۳/۲۳٪	۴/۰۰٪	۳/۹۷٪
۵	بانک تجارت	۶/۳۰٪	۴/۳۹٪	۵/۸۳٪	۵/۶۳٪
۶	بانک توسعه تعاون	۰/۸۶٪	۰/۸۹٪	۰/۸۸٪	۰/۹۱٪
۷	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۸	بانک خاورمیانه	۰/۱۹٪	۰/۷۰٪	۰/۲۱٪	۲/۲۸٪
۹	بانک دی	۰/۴۶٪	۰/۵۵٪	۰/۵۰٪	۰/۵۰٪
۱۰	بانک رفاه کارگران	۷/۳۵٪	۵/۴۰٪	۶/۱۲٪	۷/۰۹٪
۱۱	بانک سامان	۹/۷۶٪	۵/۷۱٪	۷/۵۲٪	۵/۷۷٪
۱۲	بانک سپه	۵/۷۸٪	۱۱/۴۹٪	۴/۹۳٪	۳/۸۱٪
۱۳	بانک سرمایه	۰/۱۶٪	۰/۱۹٪	۰/۲۱٪	۰/۲۱٪

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱۴	بانک سینا	۰/۶۶٪	۰/۸۲٪	۰/۸۳٪	۱/۰۲٪
۱۵	بانک شهر	۱/۸۸٪	۲/۸۰٪	۲/۳۶٪	۳/۱۷٪
۱۶	بانک صادرات ایران	۷/۹۷٪	۵/۸۸٪	۷/۵۱٪	۷/۰۰٪
۱۷	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۸٪
۱۸	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۷۳٪	۳/۲۱٪	۲/۵۰٪	۲/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۶/۵۹٪	۱۰/۰۹٪	۸/۲۶٪	۶/۷۷٪
۲۰	بانک کارآفرین	۰/۱۴٪	۰/۲۸٪	۰/۲۷٪	۰/۳۱٪
۲۱	بانک کشاورزی	۸/۵۹٪	۶/۱۶٪	۸/۰۳٪	۶/۶۰٪
۲۲	بانک گردشگری	۰/۲۸٪	۰/۴۹٪	۰/۵۵٪	۰/۷۹٪
۲۳	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۳۴٪	۰/۰۲٪	۳/۹۸٪
۲۴	بانک مسکن	۲/۶۰٪	۱/۰۰٪	۲/۱۸٪	۰/۸۲٪
۲۵	بانک مشترک ایران – ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک ملت	۱۱/۸۰٪	۱۷/۹۵٪	۱۵/۰۹٪	۱۹/۵۳٪
۲۷	بانک ملی ایران	۱۶/۴۵٪	۸/۲۱٪	۱۴/۹۷٪	۹/۵۳٪
۲۸	شرکت دولتی پست بانک	۳/۷۰٪	۲/۶۸٪	۲/۸۷٪	۲/۰۸٪
۲۹	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۱٪	۰/۴۳٪	۰/۴۱٪	۰/۳۳٪

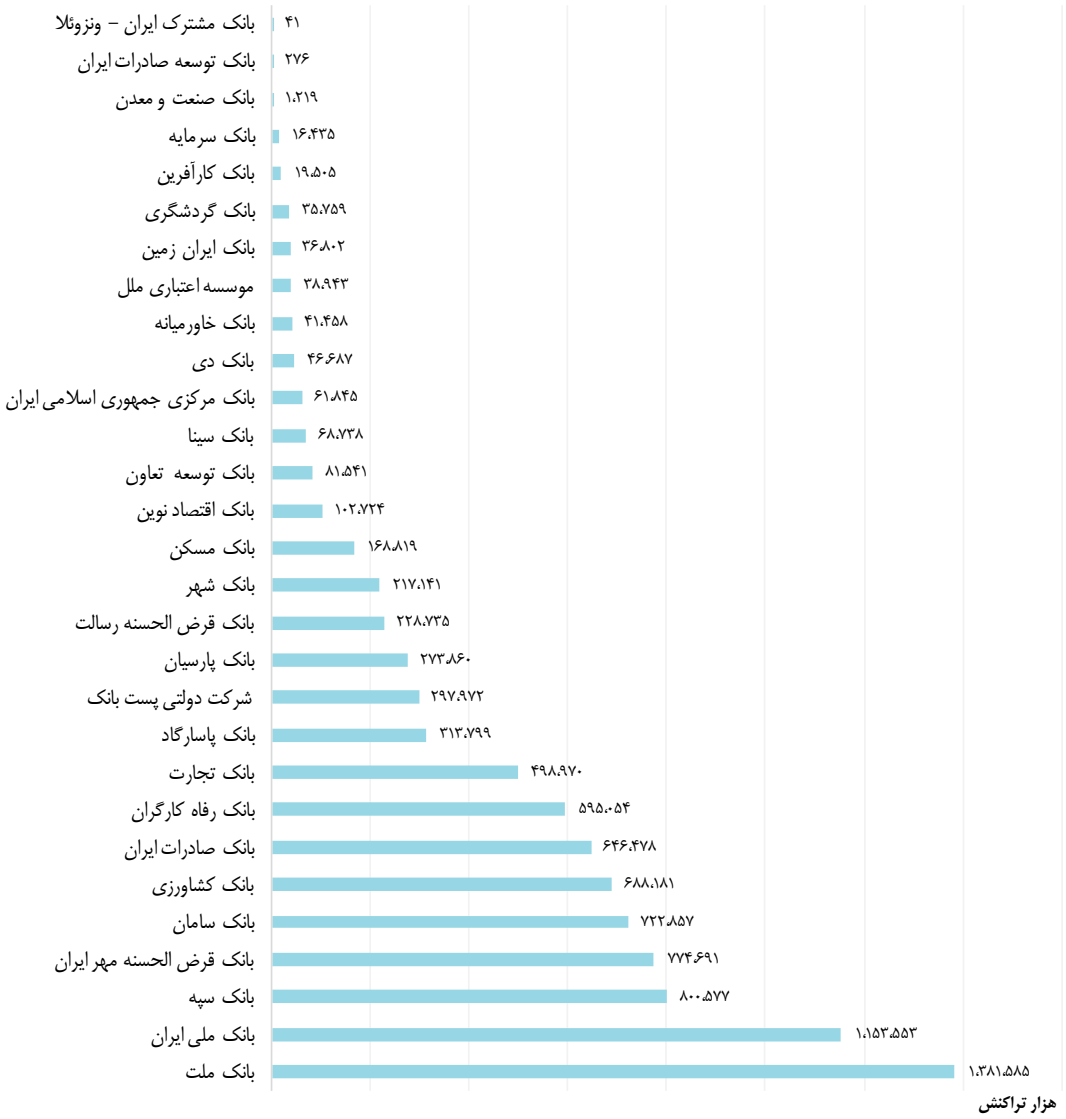
اطلاعات جدول ۵–۱۲ بیانگر آن است که در مهر ۱۴۰۵ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به"بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و"بانک کشاورزی" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"،"بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک ملی ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک صادرات ایران" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵–۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

شکل ۵–۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –مهر ۱۴۰۵

براساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۵–۴ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می دهد.

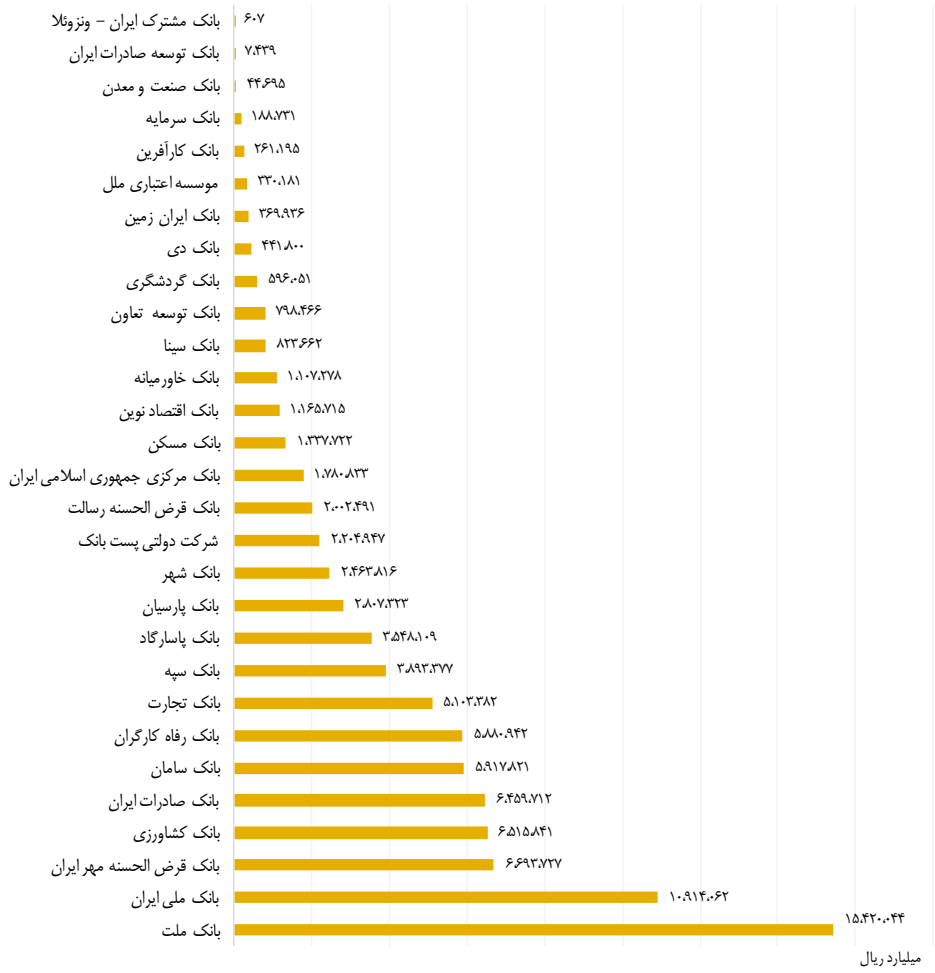
از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵–۵ نشان داده شده است.

شکل ۵–۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک –مهر ۱۴۰۵

همانگونه که در شکل ۵–۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک سپه" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی "بانک مشترک ایران – ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی[۱] ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک[۲] و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است[۳] آمده است.

شکل ۵–۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) –مهر ۱۴۰۵

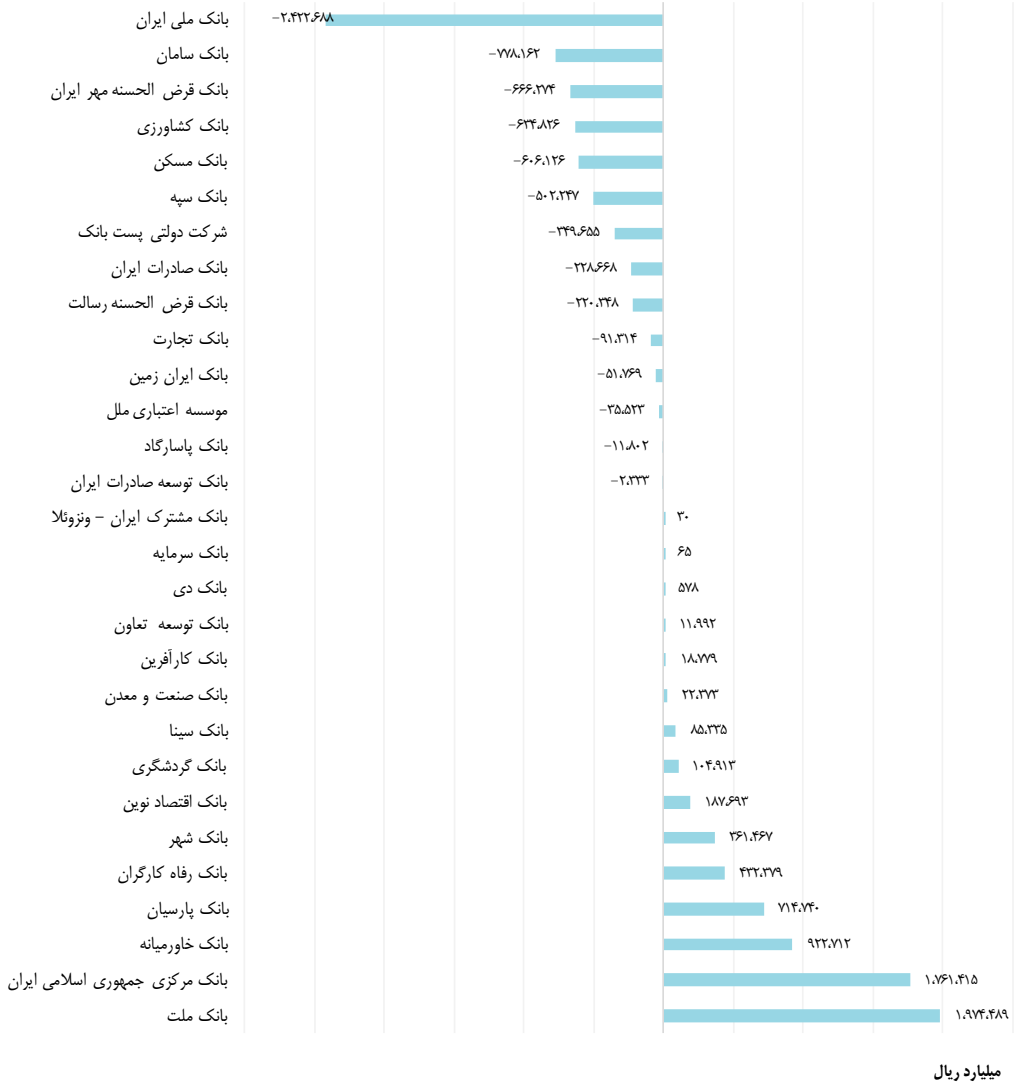
[۱] Turnover

[۲] در نقش بانک صادرکننده

[۳] در نقش بانک پذیرنده

نمودار شکل ۵–۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی مهر ۱۴۰۵ در"بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بوده و "بانک مشترک ایران – ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵–۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن‌که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵–۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک –مهر ۱۴۰۵

بر اساس این شکل، "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتا از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" به سمت "بانک ملت"، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" در حال انتقال است.

٦- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش"شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی مهر ۱۴۰۵ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پرقدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به اسفند ۱۴۰۴ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان۱۴۰۴ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های مهر ۱۴۰۵ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴,۷۲۱ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۴۴,۵۴۱ هزار میلیارد ریالی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۳/۱۰- و ۱/۰۰ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در مهر ۱۴۰۵ با رشد ۰/۴۸ درصدی به نزدیک به ۱۱,۸۷۵ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۹۳/۶۲ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی، ۶/۳۷ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی، ۰/۰۰۵ درصد سهم ابزار پذیرش موبایل و ۰/۰۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های مهر ۱۴۰۵ با ۹۱/۰۱ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاهی و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۱/۴۹ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۳۶۷، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) ۱۱۴,۳۱۳، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۳۶,۹۳۹ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی ۳۸۷ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری(USSD)، موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۴۹، ۷/۷۳ و ۳۸/۸۷ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاهی ۸/۱۳ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر، ۱,۹۲۱ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاهی با ۱,۷۹۸ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۶/۳۷ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول مهر ۱۴۰۵ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجددا به کارتخوان فروشگاهی با ۶۹/۵۰ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی مهر ۱۴۰۵ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و گیلان می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۸۱/۲۲ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان سیستان وبلوچستان می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و موبایلی در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا۵۰۰ هزار ریال می‌باشد. ۷۸/۹۷ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی معادل ۳,۳۹۳,۰۰۱,۵۹۴ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال، ۱۶/۱۲ درصد تراکنش‌ها معادل ۶۹۲,۶۶۶,۷۷۳ تراکنش در بازه مبلغی ۶ تا ۲۸۰میلیون ریال، ۰/۲۲ درصد معادل ۹,۵۰۰,۲۷۴ تراکنش در بازه مبلغی ۲۸۰ تا ۸۰۰ میلیون ریال ۰/۰۹ درصد معادل ۳,۹۴۴,۷۲۰ در بازه مبلغی بیش از ۸۰۰ میلیون ریال می‌باشند.

شاخص دهکی مهر ۱۴۰۵ در قیاس با شهریور، رشد ۷/۱۱ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۲۱/۰۹ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور ماه به سبب رشد ۴/۸۱ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۲/۱۴- درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخداده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۳۵/۱۴، ۳/۶۸-، ۲۴/۰۶ و ۵۵/۳۷- درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده مهر ۱۴۰۵ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه شهریور دارای رشد ۰/۰۲۱ درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه

شده به ازای شبکه پرداخت در مهر ۱۴۰۵، ۹۹/۱۳ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در شهریور رشد ۰/۰۹۸ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۰۳۲ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در مهر ماه ۱۴۰۵ نسبت به شهریور در سهم تعداد تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.همچنین در مولفه سهم مبلغی نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به شرکت"به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در مهر ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب به شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنشهای خرید را به خود اختصاص داده است. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده اند. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" از بیشترین سهم تعدادی تراکنشهای مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه مهر شرکت "پرداخت نوین آرین" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت"پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن،

شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری(USSD) و شرکت "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتخوان فروشگاهی حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال–هیرشمن، نشان‌دهنده تمرکز ملایم بازار در دو سرویس خرید و مانده‌گیری است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های این دو سرویس بین شرکت‌ها توزیع شده و تمرکز بالایی در یک یا چند شرکت خاص مشاهده نمی‌شود. همچنین، تمرکز بازار در سرویس قبض و شارژ بالا بوده است؛ به این معنا که تعداد محدودی از شرکت‌ها سهم قابل‌توجهی از بازار این سرویس را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن شرکت "آسان پرداخت پرشین"، بیشترین سهم را از تعداد تراکنش‌های سرویس قبض و شارژ داشته‌اند. تغییرات شاخص در هیچ‌یک از سرویس‌ها به تغییر طبقه‌بندی وضعیت تمرکز بازار آن‌ها منجر نشده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در مهر ماه، شرکت "پرداخت نوین آرین" در ابزار کارتخوان فروشگاهی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم بازار در ابزار پذیرش موبایلی را به خود اختصاص داده است.

در حوزه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت نوین آرین" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری(USSD) دست یافته اند. بالاترین سهم تعداد ابزار پذیرش تراکنش‌دار موبایلی نیز به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "به پرداخت ملت" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر

شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاهی این شرکت‌ها به‌گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت نوین آرین" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته اند.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود. به‌طور کلی در مهر ماه سهم کارتخوان‌های فاقد تراکنش مالی، ۱۸/۰۸ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در مهر ۱۴۰۵ "بانک ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. در بررسی بازار تعداد و مبلغی "بانک ملت" در سه ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری(USSD) و کارتخوان فروشگاهی بالاترین سهم را دارد. بالاترین سهم تعداد و مبلغی ابزار پذیرش موبایلی نیز به ترتیب در اختیار "بانک شهر" و "بانک ملی ایران" می‌باشد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های ابزار پذیرش "کدهای دستوری(USSD)" نشان‌دهنده تمرکز بالا و در دو "ابزار پذیرش اینترنتی" و "موبایلی" نشان دهنده تمرکز ملایم این شاخص می‌باشد. همچنین در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک های پذیرنده می‌باشد. همچنین میزان شاخص هرفیندال–هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در این ماه نسبت به ماه گذشته در سه ابزار پذیرش "کارتخوان فروشگاهی"، "ابزار پذیرش اینترنتی" و "کدهای دستوری(USSD)" کاهش و در ابزار پذیرش "موبایلی" افزایش داشته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۵ نسبت به شهریور ماه کاهش ۰/۵۰ درصدی داشته و نرخ رشد در دو نوع کارت اعتباری و برداشت کاهشی و در کارت هدیه و بن کارت افزایشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۵، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت " به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار در این ماه در هر سه انواع کارت همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته‌اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در مهر ۱۴۰۵ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سامان" و "بانک کشاورزی" و مبلغ تراکنش‌های صادرشده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک کشاورزی" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در مهر ۱۴۰۵ به "بانک ملت"، "بانک

سپه" ، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و"بانک ملی ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" ، "بانک رفاه کارگران" و"بانک صادرات ایران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران – ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران – ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک ملت" ، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و"بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به‌کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارتی و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوهٔ محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

شبکه‌ای است که به‌منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت[۳۳]

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعهٔ جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده[۳۴]

بانک یا مؤسسهٔ اعتباری عضو شبکهٔ شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده[۳۵]

بانک یا مؤسسهٔ اعتباری عضو شبکهٔ شتاب که حساب پذیرنده، به‌منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکهٔ پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شمارهٔ شبا"[۳۶]ی پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات[۳۷] شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع خدمات شبکهٔ پرداخت کارتی عبارتند از «خرید کالا و خدمات»، «پرداخت قبض و خرید شارژ»، «مانده‌گیری»، «تراکنش تأیید رمز کارت» و «درخواست چکیدهٔ صورتحساب».

خرید کالا و خدمات[۳۸]

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحا درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری[۳۹](USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلایل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

---

[۳۳] PSP: Payment Service Provider
[۳۴] Issuer Bank
[۳۵] Acquirer Bank Acquirer
[۳۶] IBAN: International Bank Account Number
[۳۷] Service Type
[۳۸] Purchasing Good/Services
[۳۹] USSD: Unstructured Supplementary Service Data

پرداخت قبض[40] و خرید شارژ تلفن همراه[41]

پرداخت قبض خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان[42] و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری[43]

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

تراکنش تأیید رمز کارت[44]

به منظور بهره‌برداری از خدمات برخی از کسب‌وکارها لازم است بدون انجام تراکنش‌های معمول، تعلق کارت به مشتری احراز شود. در حالت، تراکنش «تأیید رمز کارت» از طریق شرکت ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت به شاپرک ارسال می‌شود. شاپرک این تراکنش را از طریق «شتاب» به بانک صادرکنندهٔ کارت ارسال نموده و بانک صادرکننده پس از کنترل رمز و اطلاعات کارت دریافتی نتیجه را باز می‌گرداند

درخواست چکیدهٔ صورتحساب[45]

در این تراکنش، دارندهٔ کارت درخواست مشاهدهٔ چکیده‌ای از عملکرد حساب پیش‌فرض متصل به کارت خود را به پایانهٔ شرکت ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت می‌دهد. شرکت ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت درخواست مربوطه را به شاپرک ارسال نموده و بر اساس پاسخ دریافتی، نتیجه را به دارندهٔ کارت نمایش می‌دهد.

وضعیت تراکنش‌ها[46]

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به‌درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجهٔ نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

چنان‌چه در تراکنشی علت بروز خطا، بانک صادرکنندهٔ کارت یا سامانهٔ شتاب باشد و تراکنش از دید شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق باشد، خطای صادرکنندگی و شتاب رخ داده است.

تراکنش خطای پذیرندگی

---

[40] Bill Payment
[41] Reload
[42] Top-up
[43] Balance Inquiry

[44] C(P)V: Card (PIN) Verification Request
[45] MS: Mini Statement Request
[46] Transaction Status

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ‌داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری(USSD) است.

کارتخوان فروشگاهی[۴۷]

ابزاری است ثابت یا سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر[۴۸] در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالاو خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارت‌خوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهندهٔ خدمات پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکهٔ شاپرک را دارد.

---

[۴۷] EFTPOS

[۴۸] PC-POS / IPOS(Integrated POS)

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارت‌خوان غیرفعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهندهٔ پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکهٔ الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان فاقد تراکنش

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه فاقد هرگونه تراکنش باشد.

ابزار پذیرش تراکنش‌دار

ابزار پذیرش تراکنش‌دار، پایانه‌ای است که در بازه زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش موفق داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی[۴۹]، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وب‌سایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامک‌های موبایلی(Application) که امکان پرداخت درون‌برنامه‌ای را برای کاربران(دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه[۵۰] الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)[۵۱]

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک، سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)[۵۲]

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن‌کارت‌ها که معمولا به صورت گروهی صادر می‌شوند.

---

[۴۹] Internet Payment Gateway

[۵۰] بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

[۵۱] Debit Card

[۵۲] Prepaid

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتا قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- کارت‌های بر خط[۵۳] نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.
- کارتهای برون خط[۵۴] نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلا ببر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها–نظیر سایر کارت‌های پرداخت–حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری[۵۵]

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارندهٔ کارت که با شناسهٔ ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکهٔ شاپرک می‌شوند، گفته می‌شود (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بستهٔ ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سوییچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسهٔ ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسهٔ ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخهٔ ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسهٔ ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسهٔ ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش[۵۶]

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تاییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخداده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال

---

[۵۳] Online
[۵۴] Offline
[۵۵] Credit card
[۵۶] Advice transaction

تائیدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت(شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه[۵۷]

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام[۵۸]

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سوییچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتا تراکنش مانده‌گیری از دسته تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاهی

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارت‌خوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارت‌خوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارت‌خوان‌های یک شرکت در شبکهٔ شاپرک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاهی شبکه شاپرک است. مثلا اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به‌اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن شرکت روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی بازدهی بیشتر ابزارهای شرکت و طبیعتا افزایش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می شود:

$$\frac{\text{ارزش کل تراکنش های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} * ۱۰۰ =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

---

[۵۷] Reversal Transaction

[۵۸] Reconciliation Account (RA)

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول [۵۹] اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در درست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها[۶۰] تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های جاری بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیمابین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$= \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} * ۱۰۰$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا.، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفا مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش‌ها[۶۱]

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } i}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } i}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهم از تراکنش‌های با پایین ترین

---

[۵۹] Quasi money
[۶۰] Demand deposits
[۶۱] Nominal Value

مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

$$\text{شاخص توزیع مبلغی دهکی} = \frac{\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها}}$$

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال – هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال- هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^{N} S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال – هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به‌شرح زیر قضاوت نمود.

وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال – هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتی‌که عدد به‌دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانهٔ رقابتی بودن محیط و در صورتی‌که بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازهٔ ۱۸۰۰ و حتی به‌صورت تمرکز شدید و بالا، نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

Summary of key payment statistics

Increase compared to last month
Decrease compared to last month
No change from last month

1 The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	16/54%
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/81%

2 Shaparak performance indices

Number &value of transactions

Number of transactions	4,721,077,347
Value of transactions (mill IRR)	44,541,341,215

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions(Nov compared to Sep)	1/00%
Monthly real growth of value of transactions(Nov compared to Sep)	-3/25%
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	98/16%
Point-to-point real growth of the value of transactions	5/03%

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	5/89%
Mobile Payment Gateway	1/51%
EFTPOS	91/01%
APP	1/59%

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/97%
Bill payment &purchase mobile charge	1/03%

Numerical share of transactions for each typesof payment services

The purchase of goods and	91/49%
Bill payment &purchase mobile charge	4/02%
Balance Inquiry	4/49%

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,920/80
EFTPOS	1,798/20
Mobile Payment Gateway	0/10
Internet Payment Gateway	122/41
APP	0/09

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	76/37
EFTPOS	69/50
Mobile Payment Gateway	1/15
Internet Payment Gateway	4/49
APP	1/214

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,779,316
The most change in the number of active EFTPOS	Khorasan,	5,558
The most number of active EFTPOS terminals	Mazandaran	0/226
The most number of EFTPOS transactions per capita	Sistan and Baluchestan	81/22

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	597/19

3 The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	92/49%
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/98%

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	3/76%
Shaparak network	0/24%
Issuer error	7/62%
Cardholder Error	88/38%

Services sensed availability

Network sensed availability	99/13%
Shaparak sensed availability	99/98%

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/010%
percent change of reconciliation account transactions	21/81%

4 Electronic card payment network market indices in Nov 2026

Active EFTPOS Value effectivenss

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	3/541
The lowest effectiveness	Fan Ava Card	0/238

The ratio of number of acquiring errorsto total number of transactions

The highest ratio	#N/A	2/497%
The lowest ratio	Pardakht Novin Arian	0/017%

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Hightest ratio	Fan Ava Card	46/92%
The Lowest ratio	Beh Pardakht Mellat	6/11%

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	25/98% Beh Pardakht Mellat	19/53% Mellat Bank
highest numerical	22/29% Beh Pardakht Mellat	17/95% Mellat Bank

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	36/06% Beh Pardakht Mellat	21/65% Mellat Bank
Mobile Payment Gateway	46/83% Beh Pardakht Mellat	48/43% Mellat Bank
EFTPOS	23/10% Beh Pardakht Mellat	19/08% Mellat Bank
APP	73/74% Pardakht Electronic Sadad	73/95% Bank Melli

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	45/71% Beh Pardakht Mellat	30/74% Mellat Bank
Mobile Payment Gateway	49/05% Beh Pardakht Mellat	51/91% Mellat Bank
EFTPOS	20/70% Beh Pardakht Mellat	16/41% Mellat Bank
APP	74/67% Asan Pardakht persian	29/14% Shahr Bank

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	3,032	1,477
Mobile Payment Gateway	3,466	3,488
EFTPOS	1,312	843
APP	5,801	1,744

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Shahr Bank	21/04%
Credit card	Mellat Bank	15/29%
Debit card	Bank Melli	19/42%

شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (سهامی خاص)
شاپرک

آدرس وب گاه شاپرک:

www.shaparak.ir

شماره تلفن:

۰۲۱-۷۵۱۰۵۰۰۰

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شاه نظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، شاپرک بوده و هر گونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر نام منبع بلامانع است.